

10/2021

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
OKTOBER – VINOTOK

ZA NAROČILO POKLIČI 01 888 88 68 ALI WWW.ATEC.SI

A-TEC
WWW.A-TEC.NO
SCIENCE OF SILENCE

Naprava, ki dokazano zmanjša zvok izstreljenega naboja

- ✓ Za vse lovske kalibre
- ✓ Zmanjša odsun
- ✓ Večja natančnost
- Na zalogi. Takoj dobavljivo.

Moderator jakosti zvoka A-TEC H2

Modularna zasnova moderatorja poka A-TEC H2 omogoča dodajanje ali odstranjevanje modulov (komor) za izbiro želenega razmerja med dolžino, težo in zmanjšanjem hrupa.

- ✓ Zniža pok za **do 33 decibelov**
- ✓ Primeren za skupne love
- ✓ **Enostaven za čiščenje**
- ✓ Prekrije 8 cm cevi

od 378,44 €

Nimaš navoja na cevi?

Ni problema! **Pokliči 01 888 88 68** in podali ti bomo vse potrebne informacije in te napotili k preverjenem puškarju v tvoji okolici.

Zakaj so dušilci tako popularni?

Dušilci so v določenih državah evropske unije že obvezen dodatek pri lovu. Zaradi znatnega nižanja poka ob strelu je njihov cilj manjše vznemirjanje narave in okolice, seveda pa tudi lovcu prikrajšajo glasen pok ob strelu kar je ob redni uporabi strelnega orožja zelo pomembno.

ZA VEČ INFO POKLIČI
Domen
01 888 88 68

WWW.ATEC.SI

"Odkar imam H2 dušilec mislim, da ne bom nikol več šel na lov brez njega. Manjši odsun, večja natančnost, manj moteče za moja ušesa in okolico. SUPER!"

Tomaž Fuchs, Ljubljana

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CIV., št. 10
oktober – vinotok

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priloga in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:

Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Kóveš
Bojan Avbar, Marjan Gselman, Jurij Lampe, dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovec pošljite na e-naslov lovec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovec

IZ VSEBINE:

<i>M. Janc:</i>	Obetajo se spremembe Pravilnika o lovskem strelstvu	452
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		453
LOVSTVO		455
<i>I. Ambrožič:</i>	Ukrepi lovcev po potrditvi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih	455
<i>B. Avbar:</i>	Živali so čuteča živa bitja	459
DREVESNE VRSTE		463
<i>M. Kišek:</i>	Evropski pravi kostanj	463
LOVSKI NABOJI		466
<i>G. Hodnik:</i>	..22 L.B.C., prvi slovenski kaliber	466
PO LOVSKEM SVETU		468
<i>Evropska agencija za varnost hrane:</i> Afriška prašičja kuga: kampanja ozaveščanja za preprečevanje pojava bolezni pri nas		468
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		469
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		470
<i>M. Mohorič:</i>	Jelen iz Široke doline	470
LOVSKO PESNIŠTVO		472
<i>B. Bone:</i>	Lisica	472
LOVSKA ORGANIZACIJA		473
<i>U. Kmetec:</i>	Sestel se je Občni zbor LZS	473
<i>U. Kmetec:</i>	Prof. dr. Andreju Bidovcu podelili najvišje priznanje LZS – plaketo Zlatorog	474
<i>U. Kmetec:</i>	Dnevi lovskega strelstva 2021	474
<i>U. Kmetec:</i>	14. Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja	476
<i>U. Kmetec:</i>	Rezultati natečaja za izbiro fotografij za koledar LZS 2022	477
<i>Založništvo LZS:</i>	Veliki stenski koledar LZS 2022	478
<i>M. Toš:</i>	Dragotin Klobučar, premalokrat omenjeni ustanovni član slovenske lovške organizacije	478
<i>B. Kunej:</i>	Zaključek izobraževanja lovskih pripravnikov v LZ Maribor	478
<i>J. Hribar:</i>	30 let KD Domžalski rogisti in Dan slovenske lovške kulture v Domžalah 2021	479
<i>A. Martinčič:</i>	Strelska tekma med LD Rakitna in LD Mirna	480
<i>M. Toš:</i>	Lovci v Dobravi dan državnosti počastili s strelskim tekmovanjem	480
JUBILANTI		481
MLADI IN LOVSTVO		482
<i>Z. Mastnak:</i>	Obisk otrok v Savinjsko-Kozjanski ZLD Celje	482
LOVEC ZA MLADE PREPELICA (<i>Coturnix coturnix</i>)		483
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		484
LOVSKI OPRTNIK		485
<i>T. Polanc:</i>	Poslovil se je Jurij Mikuletič	485
<i>B. Leskovic:</i>	V spomin Jaroslavu Papu – lovcu in naravoslovnemu fotografu	486
<i>F. Ekar:</i>	Od Dušana Jagodica smo se poslovili z lovsko pesmijo	487
<i>F. Rotar:</i>	Kar ni uspelo lovskemu in ribičkemu sejmu, je uspelo Agri 2021	488
<i>F. Černigoj:</i>	»Bog živi gospodarja, ki da piti brez denarja!«	488
<i>B. Kovač - Danč:</i>	Miranov posebnež	489
<i>F. Ekar:</i>	Župan občine sprejel novega starešino	489
<i>B. Leskovic:</i>	Primož Presetnik, Aja Zamolo: Netopirji v stavbah kulturne dediščine Slovenije	490
<i>Optics trade:</i>	Predstavljamo: Dnevi lovskega strelstva 2021 in deset let obstoja Optics Trade	491
<i>M. Toš:</i>	Lado (Stanislav) Švigelj (1915–2009)	492
<i>Žan, Eva:</i>	Divjačinska pašeta z žajbljem	492
V SPOMIN		493
LOVSKA KINOLOGIJA		494
<i>L. Steinbacher:</i>	Novo vodstvo v LKD Maribor	494
<i>G. Mlejnik:</i>	Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov – memorial Alojza Mlakarja	494
<i>KZS:</i>	Predvidena legla lovskih psov	495

SLIKA NA NASLOVNICI:

Mufon (*Ovis amon*)

Foto: Michael Migos

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmavka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Šiva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Obetajo se spremembe Pravilnika o lovskem strelstvu

Matija Janc, predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje

preizkus lovskih sposobnosti lovcev, ponekod pa ne, čeprav bi to bilo mogoče.

Letos je strelska ekipa Lovske zveze Slovenije (LZS) dosegla pomembne rezultate na mednarodni ravni, o čemer smo v našem glasilu in na spletni strani že poročali. Zavedati se je treba, da se delo na področju lovskega strelstva v lovskih družinah in na območnih lovskih zvezah odraža na državnem nivoju. Zaradi več tekem na »terenu« bo posledično tudi več tekmovalcev in dobrih strelcev. Učinki bodo segli tudi na področje pridobivanja novih članov, zlasti mladih, ki lovstvo povezujejo tudi s strelstvom in strelskimi tekmovanji.

Nedavne spremembe na področju Zakona o orožju bodo posledično vplivale tudi na spremembe v Pravilniku o lovskem strelstvu, ki ga naša komisija že pripravlja in je na neki način »preživel prvo branje« v Upravnem odboru LZS. O spremembah Zakona o orožju je bilo že kar veliko napisanega, tudi v septembrski številki glasila Lovec. Čas za pripombe na pravilnik je še odprt. In kje je pričakovati oziroma kje bodo spremembe pravilnika? Sedanje spremembe predpisa so vplivale na »legalizacijo« tako nočne optike kot uporabe moderatorjev zvoka. Prav zato je nujno spremeniti tudi omenjeni pravilnik. V njem bo jasneje določeno, da mora lovec, ki bo z omenjenimi napravami lovil, z njimi tudi opraviti preizkus orožja, torej pristrelitev. V bistvu nič novega s to določbo v materialnem pomenu, pač pa nekaj novega v izvedbenem načinu opravljanja pristrelitve. Druge spremembe pravilnika v tem trenutku niso načrtovane.

Vse lovske družine velja opozoriti, da je pogoj za opravljanje izpita iz varnega ravnanja z orožjem tudi prisotnost lovskih pripravnikov na strelskih tekmah. Tako kot vsako leto so bili lovski pripravniki tudi letos prisotni na Dnevih lovskega

strelstva, ki so bili 3. in 4. septembra na Pragerskem. Zanje je bilo organizirano predavanje iz lovskega orožja in strelske optike, prav tako so praktično sodelovali pri urejanju strelišča, ocenjevanju tarč in podobno. Skratka, prava priložnost, da pripravniki dobijo neposreden vpogled v izvedbo strelskih tekem, s čimer dvigujemo raven organizacije strelskih tekem v lovskih družinah. Kot vsako leto doslej so bili na Pragerskem tudi ponudniki lovskega orožja, optike in druge strelske opreme. Tako so lovski pripravniki dobili priložnost, da se lažje odločajo o nakupu lovske opreme in da objektivneje spoznajo razliko med starim – ponujenim orožjem lovcev in novim – sodobnejšim orožjem.

Na tem mestu ne želim razpravljati o novih možnostih uporabe različne lovske opreme, ki jih dopuščajo spremembe Zakona o orožju, ne želim razpravljati o etiki lova zaradi novejših naprav, ki zajemajo širši spekter upravičenosti, kot pa je to znano v nekaterih krogih. Stvari je pač treba jemati širše. Naloga Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje pri LZS je razvijati in širiti »orožno lovsko kulturo« na vseh ravneh, s posebnim poudarkom na ravni lovske družine, kjer se tudi vse začne. Zato poudarjam ta pomen in pričakujem, da je Pravilnik o lovskem strelstvu temelj razvoja na področju lovskega strelstva in orožja.

Foto: Andrej Miklavčič

»Naloga Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje pri LZS je razvijati in širiti 'orožno lovsko kulturo' na vseh ravneh, s posebnim poudarkom na ravni lovske družine, kjer se tudi vse začne. Zato poudarjam ta pomen in pričakujem, da je Pravilnik o lovskem strelstvu temelj razvoja na področju lovskega strelstva in orožja.«

Foto: Andrej Miklavčič

ZELENA BRATOVŠČINA ZANIMIVA TUDI ZA DEKLETA

ŠTAJERC, 5. 8. 2021 (mt)
 Š – Že dolgo je znano, da je lov bolj pisan na kožo moškimi. A v zgodovini so bile lovke tudi mnoge ženske kronane glave. Ena redkih, sicer uspešnih vladaric, ki je lov ni najbolj zanimal, je bila Marija Terezija, ki pa je love že zaradi vladarskega protokola pripravljala in se udeleževala »zadnjih pogonov«. V slovenskih loviščih je rada lovila soproga jugoslovanskega kralja Aleksandra I., kraljica Marija, pa tudi Jovanka Broz je prišla za lovsko puško in na Kočevskem položila na dlako kakšnega medveda. A vse to je zgodovina, zdaj je v vrstah slovenske zelene bratovščine natančno 592 članic, žena in deklet. Med njimi je 54 pripravnic, tri pa so častne članice. To je v primerjavi z 20.322-glavo zeleno bratovščino na Slovenskem sicer malo, a vendarle vzpodbudno število. Med slovenskimi lovci je namreč iz leta v leto več predstavnic nežnejšega spola. Samo letos je v mariborski

lovski zvezi, ki je z 2100 člani največja območna lovna zveza v Sloveniji, opravilo lovski izpit šest novih lovk. V Savinjsko-Kozjanski zvezi lovskih družin Celje jih je bilo celo sedem, od tega kar štiri iz Lovske družine Solčava. Dekleta torej prihajajo in so tudi uspešne lovke. Imajo sicer nežnejši pogled, zato pa mirno roko.

MEDVEDKA NAPADLA DOMAČINA, KI JE ZAŠEL MED NJO IN MLADIČE

STA, DELO, DNEVNIK, www.24ur.com, MMC RTV SLO, 10. 8. 2021 – V Zagorju pri Pivki je medvedka napadla 30-letnega domačina. Kot so potrdili na Policijski upravi Koper, so poškodovanega moškega prepeljali v Univerzitetni klinični center (UKC) Ljubljana. Po prvih informacijah je menda zašel med medvedko in mladiče, je poročal portal www.24ur.com. Po poročanju portala je medvedka moškega napadla nekaj pred

20. uro, tako da je po njem zamahnila s šapo. Moški, ki ga je medvedka napadla, medtem ko se je sprehajal s psom, je utrpel hujše poškodbe obraza. Po besedah zdravnice iz Zdravstvenega doma (ZD) Postojna je imel sicer zelo veliko srečo, da se je lahko umaknil in zbežal, je še poročal **MMC RTV SLO**. »Gre za težje poškodbe obraza, tudi poškodbe na rokah, ki so obrambne. Mislim, da je imel gospod zelo veliko srečo, da je v dobri fizični kondiciji, da se je lahko umaknil in uspel ubežati. Ker če bi padel in bi šel medved na njega, bi bilo veliko težje,« je za Televizijo Slovenija povedala Gordana Kalan Živčec iz urgentne službe ZD Postojna. O napadu medvedke so **11. 8. 2021** obširno poročale **SLOVENSKE NOVICE** v članku z aslovom **ZVER JE MARKA NAPADLA DVAKRAT** avtorja **Tomice Šuljiča**. Istega dne so o tem pisale še **PRIMORSKE NOVICE**, kjer je članek o napadu medvedke na Pivškem z naslovom **MEDVEDKA JE SINA NAPADLA DVAKRAT** objavil novinar **Danijel Cuk**. Medtem pa je **STA 18. 8. 2021** sporočila, da Agencija Republike Slovenije za

okolje na podlagi mnenja Zavoda za gozdove Slovenije pojasnjuje, da ni jasno, ali je človeka v Šilentaboru v Občini Pivka nedavno poškodoval medved ali medvedka.

TITOV VARNOSTNIK RAZKRIVA: TITO NI HOTEL STRELJATI, A JOVANKA SE NI OBOTAVLJALA

REPORTER, 22. 8. 2021 (Biserka Karneža) – Kako so lovili v Sloveniji in drugih loviščih po Jugoslaviji, je v svoji knjigi opisal dolgoletni Titov varnostnik Ivan Somrak. Iz enega od opisov lova v Sloveniji izvemo, kje in kako je bil ulovljen medved, ki je bil nagačen in postavljen v protokolarni objekt Brdo: »Tito je šel na medveda v Kočevski rog, toda čeprav je prišel v njegovo bližino, ni streljal nanj, ker je bil še premlad za odstrel. Takrat je bila na lovu tudi soproga Jovanka Broz in je streljala na medveda. Zadetek ni bil dober, pa je medved ranjen pobegnil. Lovci kočevskega lovskega društva so šli za njim, saj je puščal sledi krvi. Šel

je čez Kolpo v Gorski kotar. Tam so ga dobili. Dali so ga pripraviti in ga postavili v Titovo rezidenco na Brdu.«

DIVJI PRAŠIČI (SPET) RIJEJO PO TRAVNIKIH IN DELAJO ŠKODO

GORENJSKI GLAS, 12. 8. 2021 (Cveto Zaplotnik) – Kmetje na loškem in medvoškem območju opozarjajo na veliko škodo, ki jo z ritjem po travni ruši povzročajo divji prašiči. V boju s prašiči se kmetje in lovci počutijo precej nemočne, zato pričakujejo aktivnejšo vlogo države. V Lovski družini Škofja Loka se zavedajo resnosti težave. »Letos je noro, prašičev je veliko, videvamo tudi trope, v katerih je od deset do petnajst živali,« je povedal starešina družine Anton Bevk in nato z vrsto podatkov osvetlil problematiko. Letos naj bi lovška družina glede na razdelilnik iz lovskoupravljavskega načrta odvzela iz lovišča 40 divjih prašičev, doslej so jih 26. Za škodo, ki so jo povzročili divji prašiči, so od oškodovancev prejeli 47 prijav. Za ravnanje travne ruše so lovci porabili 310

delovnih ur in devet ur strojnega mulčenja. Doslej so opravili 104 nočna čakanja na divje prašiče, vsako je trajalo od tri do štiri ure. Za zaščito travnikov in njiv pred divjimi prašiči so dali kmetom »na reverz« 14 električnih pastirjev, od tega sedem za ograditev travnikov in sedem za ograditev koruze. Kot je povedal Bevk, imajo s kmeti na njihovem lovišču dobre odnose, poskušajo jim pomagati v okviru možnosti. Vsako leto jim ob koncu leta za znesek škode omogočijo nakup koruze, sena ali travnega semena. Ko jim prašiči prvič razrijejo rušo, jo poravnajo na roke, enako tudi ob drugem ritju, ob vsakem naslednjem se jim to ne zdi več smiselno, zato jo jeseni, po končani rastni sezoni, zmulčijo in travo posejejo na novo. Pri lovu in lovski dejavnosti morajo spoštovati predpise in načrte; pri tem se v lovski družini še dobro spominjajo dogodka izpred petih let, ko so bili kaznovani, ker so odstrelili eno divjo svinjo preveč.

USTRELIL KOŠUTO IN ZBEŽAL

PRIMORSKE NOVICE, 25. 8. 2021 (Danijel Cek) – Nihče verjetno ne bo nikoli

izvedel, kaj je pregnalo divjega lovca, da je minuli konec tedna ustreljeno košuto pustil v dolini Raše pod Kobdiljem. Na kadaver je naletel domači lovec in takoj poklical policiste. Košuto je divji lovec ustrelil za pleče, ki med lovci velja za najbolj pravilno in etično mesto.

VESELA NOVICA: RISINJA AIDA IMA TRI MLADIČE

www.n1info.si, 25. 8. 2021 (I. M.) – Risinja Aida, ki so jo k nam preselili iz Romunije, ima tri mladiče. Sredi avgusta sta jo ob gozdni poti na območju Jelovice namreč opazili pohodnici. Glede na podatke iz njene telemetrične ovratnice so mladiči stari dober mesec. Potem, ko so konec aprila v okviru projekta LIFE Lynx na Gorenjsko preselili pet risov iz Romunije in Slovaške, sta na območju Gorenjske pohodnici opazili risinjo Aido in njene tri mladiče. »Najprej sva mislili, da gre za mlade lisice, ampak hitro sva ugotovili, da so risji mladiči. Presenečenje je bilo še toliko večje, ko sva videli še njihovo mamo, ki je mlade rise prenesla na varno. Dogajanje sva opazovali

iz varne razdalje, da risov ne bi preveč vznemirjali,« sta povedali pohodnici Mateja Mohorič in Petra Lorber. Strokovnjaki omenjenega projekta so potrdili, da se je risinja Aida takrat res zadrževala ob gozdni poti na območju Jelovice. Glede na podatke iz njene telemetrične ovratnice so mladiči stari dober mesec. O naraščanju risinje Aide je istega dne na portalu www.24ur.com poročal tudi novinar Daniel Fazlič, 26. 8. 2021 pa je o prvem naraščanju priseljenih risov v slovenskih gozdovih poročal še portal MMC RTV SLO.

DINA – CENTER ZA VELIKE ZVERI

Bilten NATURA 2000, št. 242/8 – 2021 – V Pivki je bila zaključna mednarodna konferenca projekta Carnivora Dinarica, v okviru katere so odprli tudi Center o velikih zvereh DINA. Velike zveri in sobivanje z njimi predstavljajo celovito in na način, privlačen za obiskovalce, zlasti za mladino, družine in ljubitelje narave. Predstavitev se opira zlasti na sodobne tehnologije.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Janez Tarman

UKREPI LOVCEV PO POTRDTVI AFRIŠKE PRAŠIČJE KUGE PRI DIVJIH PRAŠIČIH

Lovci imamo pomembno vlogo pri izvajanju ukrepov za preprečevanje, nadzor in izkoreninjenje afriške prašičje kuge (APK) pri divjih prašičih, saj je glavni poudarek vseh ukrepov na upravljanju s številčnostjo divjih prašičev na posameznih območjih. Zaradi povečane ogroženosti zaradi APK smo lovci že sedaj vključeni v izvajanje intenzivnega odstrela divjih prašičev, v primeru pojava APK pa bodo naloge lovcev še zahtevnejše. Poleg spoštovanja odrejenih ukrepov (prepoved lova, omejitve pri izvajanju lova) bomo intenzivno vključeni v izvajanje vsaj dveh zelo pomembnih ukrepov, in sicer iskanje poginulih divjih prašičev in izvajanje izrednega odstrela divjih prašičev na območju z omejitvami.

Strategije za izkoreninjenje APK pri divjih prašičih

Specifično upravljanje populacije divjih prašičev poteka na območjih, ki so še prosta bolezni in je to eden od ukrepov, določen zaradi povečane ogroženosti (ukrepi so bili opisani v majski številki *Lovca*), ali pa na območjih, na katerih se je bolezen že pojavila in se izvajajo **ukrepi za izkoreninjenje bolezni**. Za izkoreninjenje APK pri divjih prašičih države članice Evropske unije (EU) uporabljajo dve različni strategiji in z njima povezane ukrepe, in sicer izkoreninjenje APK in nadzor APK s postopnim zmanjševanjem pojavnosti.

Izkoreninjenje APK je način ukrepanja, ko s postavljanjem ograj otežimo oziroma preprečimo prehajanje divjih prašičev zunaj ožjega okuženega območja in z izrednim (diagnostičnim) odstrelom popolnoma odstranimo subpopulacijo divjih prašičev na ožjem okuženem območju, na preostalih območjih z omejitvami pa izvajamo ukrep zmanjšanja številčnosti divjih prašičev s povečanim in usmerjenim odstrelom, izvajanjem strogih biovarnostnih ukrepov pri vseh dejavnostih (lov, kmetijstvo, gozdarstvo, prostočasne dejavnosti) ter s testiranjem vseh odstreljenih divjih prašičev na območju z omejitvami. Na območjih z omejitvami potekata intenzivno iskanje trupel poginulih divjih prašičev ter njihovo testiranje in neškodljivo odstranjevanje.

nulih divjih prašičev ter njihovo testiranje in neškodljivo odstranjevanje.

Ko epidemična faza mine (po 3–6 mesecih oziroma ko ne najdemo več poginulih divjih prašičev), se ukrep popolne prepovedi lova na vse vrste divjadi postopoma sprošča tako, da ostaja lov s pogoni in psi prepovedan, dovoljen je le posamezni oziroma individualni lov. Pri lovu na divje prašiče je dovoljena tudi uporaba pripomočkov, kot so nočna optika, umetni viri svetlobe, lovke ... Tako strategijo izkoreninjenja APK pri divjih prašičih so doslej uspešno izvedli na Češkem in v Belgiji, v Nemčiji pa je v fazi izvajanja. Izkušnje kažejo, da je na tak način mogoče APK na določenem območju izkoreniniti v obdobju 2–4 let.

Nadzor APK je manj intenziven način izvajanja ukrepov brez postavljanja ograj, kjer postopno zmanjševanje pojavnosti APK (na območju z omejitvami) poskušamo doseči z določanjem različnih območij, zmanjševanjem številčnosti populacije divjih prašičev s povečanim in usmerjenim odstrelom, izvajanjem biovarnostnih ukrepov pri vseh dejavnostih (lov, kmetijstvo, gozdarstvo, prostočasne dejavnosti) in s testiranjem vseh odstreljenih divjih prašičev na območju z omejitvami. Poteka iskanje trupel poginulih

divjih prašičev ter njihovo testiranje in neškodljivo odstranjevanje. Tako strategijo uporabljajo v Litvi, Latviji, Estoniji, na Poljskem, Slovaškem, Madžarskem, v Romuniji, Bolgariji in Italiji (Sardinija). Nobena od naštetih držav doslej še ni uspela izkoreniniti APK pri divjih prašičih, čeprav se je bolezen v nekaterih državah pojavila že leta 2014.

Nekateri strokovnjaki menijo, da je izkoreninjenje APK s prvo strategijo mogoče le v državah, kjer je bila bolezen vnesena kot posledica človeškega dejavnika, medtem ko se morajo države, v katere se je bolezen pri divjih prašičih razširila naravno, soočiti z dejstvom, da bo mogoče bolezen samo nadzorovati s postopnim zmanjševanjem pojavnosti APK pri divjih prašičih in ciljem, da bo preskokov na domače prašiče čim manj.

Ukrepi po potrditvi APK pri divjih prašičih: določitev območij z omejitvami

Doslej je bil v državah EU prvi primer APK pri divjih prašičih vedno potrjen pri poginulem divjem prašiču. V primeru potrditve APK pri divjih prašičih v Slovenji bo generalni direktor **Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin** (uprava) na predlog **Državnega središča za nadzor boleznih (DSNB)** določil območja z omejitvami in ukrepe na takih območjih. Območje z omejitvami je sestavljeno iz **okuženega območja** in ob-

močja, ki meji na okuženo območje, tako imenovanega **nadzorovanega območja**.

Takoj po potrditvi APK pri divjih prašičih vzpostavimo okuženo območje, ki naj ne bi bilo manjše od 220 km² – to je površina petih povprečno velikih lovskih družin (sprva je bilo na Češkem in v Nemčiji okuženo območje veliko 1033 km² oziroma 1100 km²).

Znotraj okuženega območja lahko določimo še manjše **osrednje okuženo območje** okrog lokacije najdbe okuženega poginulega divjega prašiča. Sestavni del sklepa o določitvi območja velikega tveganja ter sklepa o potrditvi prvega primera in določitvi območij z omejitvami je grafični prikaz takih območij. Ker meje posameznih območij z omejitvami praviloma potekajo po mejah upravljavcev lovišč (meje med lovskimi družinami), je treba poleg grafičnega prikaza meje območij z omejitvami taka območja jasno določiti tudi opisno zaradi nedvoumne seznanitve naslovnikov z omejitvami, ki iz tega izvirajo. Območja z omejitvami bodo na terenu označena tudi z informativnimi tablami, na primer »*Pozor, afriška prašičja kuga*«, »*Okuženo območje*«. Grafični prikaz območij z omejitvami z opisom mej bo dostopen na spletni strani uprave.

Izvajanje ukrepov na območjih z omejitvami

V skladu z 21. členom *Zakona o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (ZNUAPK)* lahko na posa-

Zakaj moramo lovci izvajati ukrepe proti APK?

– Da bi se izognili omejitvam ali prepovedi lova, omejitvam lovnega turizma in velikim gospodarskim izgubam v lovskem sektorju na okuženih območjih.

– Zaradi APK se lahko populacije divjih prašičev na določenem območju znatno zmanjšajo ali začasno celo izginejo.

– Okuženi divji prašiči obremenjujejo okolje z virusom APK in so mogoč vzrok za prenos boleznih na domače prašiče.

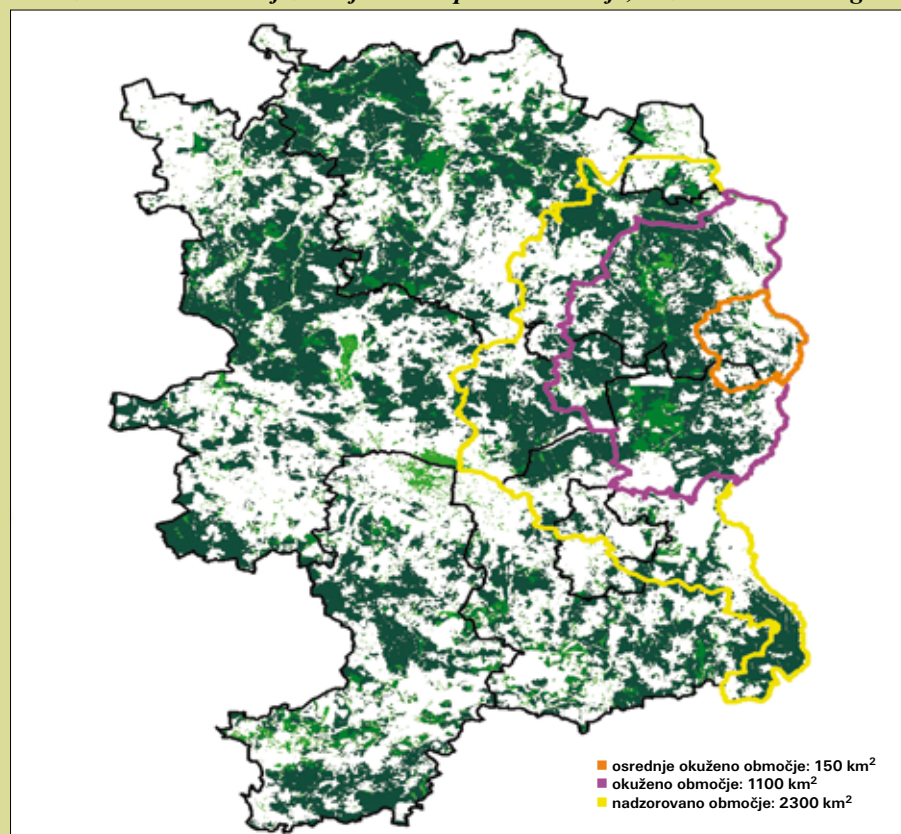
– Virus lahko v okolju preživi zelo dolgo in je vir za nove okužbe divjih prašičev in možnost prenosa v reje domačih prašičev.

– S pravočasnim in doslednim izvajanjem ukrepov je mogoče v relativno kratkem času popolnoma izkoreniniti bolezen (kot so to storili na Češkem in v Belgiji).

mezem območju z omejitvami generalni direktor uprave oziroma Vlada odredi izvajanje enega ali več naslednjih ukrepov:

1. **prepoved lova, intenziviranje lova oziroma omejitve pri lovu,**
 2. **prepoved in omejitev krmljenja na krmiščih,**
 3. **aktivno iskanje poginulih divjih prašičev,**
 4. **izredni odstrel in uporaba lovka,**
 5. **prepoved iztrebljanja (evisceracije) divjih prašičev,**
 6. **ustrezno ravnanje z najdenimi poginulimi in odstreljenimi divjimi prašiči,**
 7. **prepoved oziroma omejitev prometa z živimi divjimi prašiči, svežim mesom, mesnimi pripravki in mesnimi proizvodi, ki so sestavljeni iz mesa divjih prašičev ali ga vsebujejo,**
 8. **ukrepe v rejah domačih prašičev in divjih prašičev v oborah in oborah za posebne namene,**
 9. **postavitev ograj oziroma odvrčal za preprečevanje prostorskih premikov divjih prašičev,**
 10. **omejitev ali prepoved izvajanja kmetijskih, gozdarskih ali drugih aktivnosti,**
 11. **druge ukrepe, potrebne za nadzorovanje in izkoreninjenje APK, ki jih predlaga DSNB.**
- Ukrepi, navedeni v točkah od 1 do 6, se nanašajo na lovce.
- Ukrepe za različna območja z omejitvami na predlog strokovne skupine direktorju uprave oziroma vladi predlaga DSNB. Pri določanju ukrepov mora DSNB zasledovati naslednje cilje:
- takoj po pojavu APK je za učinkovito obvladovanje in nadzor boleznih treba določiti najstrožje ukrepe, s katerimi zago-

Prikaz določitve območij z omejitvami – primer Nemčije, dežela Brandenburg

Vir: MGSW Brandenburg

Kaj lahko storimo lovci, da preprečimo širjenje APK?

– Iščemo morebitne poginule divje prašiče v lovišču in na številko 112 prijavimo vsako najdbo poginulega divjega prašiča.

– Pri lovu, predvsem lovu na divje prašiče, izvajamo biovarnostne ukrepe iz načrta ravnanja (da se pri transportu odstreljenih divjih prašičev ne izcejajo tekočine, zagotovimo čiščenje in razkuževanje opreme, oblačil in vozil na kraju samem in vedno pred odhodom iz lovišča ...).

– Prispevamo k postopnemu zmanjšanju gostote divjih prašičev na območjih, ki še niso prizadeta zaradi bolezni, vključno s ciljno usmerjenim lovom na odrasle in polodrasle samice.

– Divjih prašičev ne krmimo vse leto, temveč jih krmimo samo privabljalno.

– Iščemo morebitne poginule divje prašiče v lovišču in na številko 112 prijavimo vsako najdbo poginulega divjega prašiča.

– Pri lovu, predvsem lovu na divje prašiče, izvajamo biovarnostne ukrepe iz načrta ravnanja (da se pri transportu odstreljenih divjih prašičev ne izcejajo tekočine, zagotovimo čiščenje in razkuževanje opreme, oblačil in vozil na kraju samem in vedno pred odhodom iz lovišča ...).

– Prispevamo k postopnemu zmanjšanju gostote divjih prašičev na območjih, ki še niso prizadeta zaradi bolezni, vključno s ciljno usmerjenim lovom na odrasle in polodrasle samice.

– Divjih prašičev ne krmimo vse leto, temveč jih krmimo samo privabljalno.

tovimo, da se divje prašiče na okuženem območju čim manj vznemirja, saj tako preprečimo premike divjih prašičev zunaj območja in njihov pogin na že okuženem območju,

– najti čim več poginulih divjih prašičev in jih neškodljivo odstraniti iz okolja,

– odstreliti vse preživele divje prašiče na ožjem okuženem območju oziroma zmanjšati populacijo divjih prašičev na celotnem okuženem območju,

– vzorčiti in testirati na APK vse najdene poginule in vse odstreljene divje prašiče in trupla neškodljivo uničiti.

Glede na razvoj epizootioloških razmer je mogoče območja z omejitvami in ukrepi, ki potekajo na posameznem območju z omejitvami, prilagoditi oziroma spremeniti.

Ukrepi za doseg ciljev na okuženem območju

Na okuženem območju takoj začne z delom **skupina za iskanje poginulih divjih prašičev**. Na podlagi števila najdenih poginulih divjih prašičev je mogoče določiti razširjenost okužbe in fazo bolezni. Poginuli divji prašiči so dolgotrajen vir okužbe, zato jih je treba odstraniti iz okolja in neškodljivo uničiti. Skupina intenzivno dela (išče), dokler se ne konča epidemična faza bolezni, z razvojem razmer pa se intenzivnost dela skupine zmanjša.

V epidemični fazi bolezni velja na celotnem okuženem **območju popolna prepoved lova na vse vrste divjadi**, dovoljeno pa je postavljanje lovk.

Poleg prepovedi oziroma omejitev pri izvajanju lova **se prepove oziroma omeji opravljanje kmetijske in gozdarske dejavnosti** ter druge aktivnosti nepoo-

blaščenih oseb na okuženem območju (nabiranje gozdnih sadežev, športne dejavnosti, sprehodi ...).

Po poteku epidemične faze na okuženem območju začne **skupina za izredni odstrel izvajati izredni odstrel divjih prašičev in postavljanje lovk**.

Pod določenimi pogoji je lahko dovoljen odstrel druge divjadi (posamezni oziroma individualni lov, prepoved skupinskih lovov in lova z lovskimi psi), ki ga izvajajo upravljavci lovišč. Prepovedano je iztrebljanje (evisceracija) odstreljenih divjih prašičev.

V prvih dneh po pojavu bolezni je treba vzpostaviti **delovanje zbirnega mesta, kjer zbirajo in vzorčijo najdene poginule divje prašiče**, po poteku epidemične faze bolezni in ko je dovoljen tudi izredni odstrel pa tudi odstreljene divje prašiče. Zbirno mesto je tudi lokacija, od koder poteka logistika

celotnega sektorja prašičereje, vključno s predelovalno industrijo, kar posledično lahko povzroči veliko gospodarsko škodo. Praksa v številnih državah EU, ki so se spoprijemale z izbruhi APK pri divjih prašičih, je pokazala, da sta postavljanje ograj za preprečevanje ali zmanjšanje selitev divjih prašičev na določenih območjih skupaj z intenzivnim odstrelom divjih prašičev na okuženem območju ključna ukrepa za izkoreninjenje bolezni. V državah, ki niso zagotovile pravnih podlag in financiranja takih ograj, se je APK razširila na obsežna območja in postala endemična, kot je v Litvi, Latviji, Estoniji, na Poljskem, v Bolgariji, Romuniji, deloma na Madžarskem, medtem ko je državam, ki so zagotovile postavljanje ograj, za zdaj uspelo izkoreniniti bolezen pri divjih prašičih, na primer Češka in Belgija.

Foto: Michael Migos

zbiranja in neškodljivega odstranjevanja divjih prašičev, lahko pa tudi koordinacija dela skupin za iskanje in izredni odstrel divjih prašičev.

Eden od prvih ukrepov, ki ga začnemo izvajati v prvih dneh po pojavu APK pri divjih prašičih, je **postavitev začasnih ograj okrog osrednjega okuženega območja**, s katerimi omejujemo prehod okuženih divjih prašičev s takega območja.

S **postavljanjem ograj in odvrtač** nadaljujemo tudi na drugih območjih z omejitvami, saj tako omejujemo prehode divjih prašičev med območji. Ukrep postavitev ograj oziroma odvrtač za preprečevanje prostorskih premikov divjih prašičev posega v lastninsko pravico lastnikov zemljišč, zato ta ukrep odredi Vlada. Predvideni ukrep je sorazmeren in utemeljen z javnim interesom, saj izbruh APK pri divjih prašičih pomeni veliko nevarnost izbruhov v rejah domačih prašičev in s tem ogrožanje

Ukrepi za doseg ciljev na nadzorovanem območju (buffer zone)

Aktivnost usmerimo v **iskanje trupel poginulih divjih prašičev**. Člani skupin za iskanje iščejo po načrtu, ki ga pripravijo pristojni za izvajanje ukrepov. Ker pa na takem območju ni omejitev pri izvajanju dejavnosti in ni prepovedi glede izvajanja lova, pričakujemo, da bodo tudi vsi občani, ki bodo našli poginule divje prašiče, o najdbi obvestili center za obveščanje na številko 112. Najditeljem, ki prijavijo najdbo, pripada nadomestilo v višini 30 oziroma 130 evrov, če poleg prijave tudi pomagajo pri spravi najdenega poginulega divjega prašiča do prevoznega sredstva veterinarsko-higienske službe.

Drugi pomemben ukrep, ki se začne takoj izvajati na nadzorovanem območju, je **intenziviran odstrel divjih prašičev in lov s pomočjo lovk**. Lov s pogoni in lov s psi nista dovoljena. **Intenziviran**

Kaj lahko storimo lovci, da ustavimo širjenje APK?

– Sodelujemo s pristojnimi organi (Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano) pri iskanju in varnem odstranjevanju trupel poginulih divjih prašičev iz okolja.

– Na območjih z omejitvami upoštevamo prepovedi in omejitve lova oziroma izvajamo intenziviran lov na divjega prašiča.

– Divjega prašiča, odstreljenega na območju z omejitvami, dostavimo do zbirnega mesta, kjer opravimo vzorčenje na APK ter razkužimo opremo in vozilo.

– Na okuženem območju pri lovu na divjad, razen divjega prašiča, upoštevamo biovarnostne ukrepe, predpisane v načrtih ravnanja.

– Kot usposobljene osebe se vključimo v delo skupin za iskanje poginulih divjih prašičev in izvajanje izrednega odstrela divjih prašičev, vključno z uporabo lovčev.

– Pri vseh svojih aktivnostih dosledno izvajamo biovarnostne ukrepe.

odstrel divjih prašičev izvajajo usposobljene osebe, ki so članice upravljavcev lovišč. Dovoljeno je samo privabljajno krmljenje s krmo neživalskega izvora.

Usposobljene osebe - lovci morajo vse odstreljene divje prašiče **dostaviti neiztrebljene na zbirno mesto**, vzpostavljeno na takem območju. Za vsakega odstreljenega divjega prašiča, dostavljenega na zbirno mesto, upravljavcu lovišča pripada nadomestilo v višini sto evrov.

Vse odstreljene divje prašiče se na **zbirnih mestih stehta in iztrebi (odstrani črevesje in drobovino)**.

Na zbirnem mestu je treba **odvzeti vzorce** vsem odstreljenim in najdenim poginulim divjim prašičem in jih **virološko testirati**.

Trupla poginulih divjih prašičev je **treba neškodljivo odstraniti**, medtem ko so trupi odstreljenih divjih prašičev lahko **za prehrano ljudi na lokalnem trgu** (praviloma za lastno porabo lovcev), če je izvid preiskave negativen. Trupe odstreljenih divjih prašičev, ki so pozitivni na APK, in trupe, ki so bili v stiku s pozitivnimi trupi, neškodljivo odstranimo. Za tako uničene trupe odstreljenih divjih prašičev upravljavcem lovišč pripada odškodnina, in sicer za uničenega neiztrebljenega odstreljenega divjega prašiča do vključno 70 kg 50 evrov, za težjega pa 100 evrov.

Poleg ukrepov, ki jih izvajamo pri divjih prašičih, uvedemo tudi povečan nadzor na gospodarstvih s prašiči. **Lovci, ki so tudi rejci prašičev, morajo še posebno natančno izvajati vse biovarnostne**

ukrepe pri izvajanju lova in na lastnih gospodarstvih, da preprečijo vnos APK v reje domačih prašičev.

Posebnosti pri izvajanju lova na območju z omejitvami

Na določenem območju z omejitvami se lahko prepove lov na posamezno ali več vrst divjadi oziroma se določijo omejitve pri lovu. Omejitve in prepovedi, določene z *ZNUAPK*, lahko vplivajo na izvajanje nalog, ki jih upravljavcem lovišč nalaga *Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov; Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.)*, zato smo v *ZNUAPK* za take primere predvideli **zmanjšanje koncesijskih dajatev in nadomestila za povzročeno škodo, ki jo povzroči divjad**

Foto: Michael Migos

v času prepovedi lova na kmetijskih in gozdnih kulturah.

Če bodo na območju lovišča odredeni nujni ukrepi prepovedi lova, ima **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)** možnost, da **znesek koncesijske dajatve zmanjša za delež, ki je prihodek proračuna Republike Slovenije (RS)**. Ker prepoved lova lahko traja zelo različno dolgo oziroma začne veljati v različnem obdobju leta, ta prepoved tudi različno vpliva na upravljanje divjadi v lovišču. Zaradi navedenega je pomembno, da obstaja predpisani postopek za zmanjšanje koncesijske dajatve. V *Uredbi o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo* (Uradni list RS, št. 100/08) je določeno, da minister lahko na predlog **Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), Lovske zveze Slovenije ali lovske inšpekcije** za posamezno lovišče v tekočem letu zmanjša koncesijsko dajatev, vendar ne sme znašati manj kot 10 % od osnove za izračun koncesijske dajatve.

O predlogu za zmanjšanje koncesijske dajatve poda mnenje komisija, ki jo imenuje minister in jo sestavljajo trije člani. Komisijo sestavlja po en predstavnik MKGP, ZGS in lovske inšpekcije. Glede na navedeno bo na predlog prej navedenih organov komisija lahko pregledala tudi vloge, podane na podlagi 50. člena *ZNUAPK*, in se do njih opredelila, nato pa bo MKGP izdalo ugodilno ali zavrnilno odločbo.

V petem odstavku 29. člena *ZDLov* je določeno, da je 50 % koncesijske dajatve prihodek proračuna RS, 50 odstotkov pa prihodek proračuna občine. Ne glede na navedeno določilo v *Uredbi o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo*, da se koncesijska dajatev lahko zmanjša le do 10 % od osnove za izračun koncesijske dajatve, bo komisija na podlagi *ZNUAPK* lahko zmanjšala koncesijsko dajatev za polovico, torej za celoten del koncesijske dajatve, ki pripada državi. Da se koncesijska dajatev zmanjša samo za del, ki pripada državi, smo se odločili zaradi dejstva, da je v RS divjad državna lastnina in ker gre za ukrepe, ki jih koordinira in določa (prepoveduje) država. Torej je edino smiselno, da država tudi nosi finančne posledice. Gre za prepoved lova, ki je uvedena v državnem interesu, da se bolezen ne bi širila in kot taka presegla interesa konkretne občine ali občin, na kateri leži lovišče, kjer je uvedena prepoved lova. Poleg tega se sredstva, ki jih s koncesijo pridobi občina, že na podlagi zakona, ki ureja divjad in lovstvo, vrnejo v lovišče za trajnostno upravljanje z divjadjo.

V času prepovedi lova, ko upravljavci lovišč ne morejo redno upravljati populacij v skladu z načrti lovišč, lahko kljub temu nastaja škoda, ki jo povzroči divjad. Ker za tako škodo ne morejo odškodninsko odgovarjati upravljavci lovišč, nadomestila za škodo, ki jo na kmetijskih in gozdnih kulturah povzroči divjad (namesto upravljavcev), zagotovi RS. Lastnik ali uporabnik kmetijskega zemljišča, ki utrpel škodo na kmetijskih in gozdnih kulturah zaradi divjadi, lahko uveljavlja nadomestilo po postopku za uveljavljanje škode na kmetijskih in gozdnih kulturah od RS (58. člen *ZDLov*).

Če na kmetijskih in gozdnih kulturah nastane škoda, ki jo povzroči divjad, zaradi opustitve izvajanja ukrepov upravljavca lovišča, na katere prepoved lova ni vplivala (na primer izvajanje ukrepov za preprečevanje škode), tako škodo povrne upravljavec lovišča. Če MKGP oškodovancu izplača nadomestilo in nato pozneje ugotovi, da je škoda nastala zaradi krivde upravljavca lovišča, lahko od upravljavca lovišča zahteva povrnitev neupravičeno izplačanega nadomestila oškodovancu.

Mag. Ivan Ambrožič

4. OKTOBER

ŽIVALI SO ČUTEČA ŽIVA BITJA

4. oktober, svetovni dan boja proti mučenju živali

Živali, domače in prostoživeče, so bitja, ki z vsem svojim zemeljskim obstojem hrepenijo po življenju. Kot čutna bitja imajo svoja čutila, se hranijo in premikajo, skrbijo za razplod in se umeščajo v prostor, s čimer bogatijo biološko pestrost našega planeta. Pred lanskim marčevskim sprejetjem novele Stvarnopravnega zakonika je v našem pravnem redu veljalo, da so živali stvari (latinsko »res«), ker niso bile priznane kot »čuteča živa bitja«. Marca 2020 pa je Državni zbor potrdil dopolnjen predlog novele Stvarnopravnega zakonika, ki je uzakonil, da so živali »čuteča živa bitja«. Poslanci so junija 2020 živali, sicer z zamudo, ker se je rok za implementacijo evropske direktive iztekel aprila 2018, tudi v Zakonu o zaščiti živali opredelili kot čuteča živa bitja.

Svetovni dan boja proti mučenju živali

Svetovni ekologi so leta 1931 na svojem shodu v Firencah z namenom, da bi opozorili na zaskrbljujoč položaj ogroženih živalskih vrst, 4. oktober razglasili za svetovni dan boja proti mučenju živali. Zavest veleva, da se svetovnemu prazniku pridružimo tudi člani Lovske zveze Slovenije, ki smo

se zaradi spoštljivega odnosa do divjadi zavezani ravnati po Etičnem kodeksu slovenskih lovcev.

Svetovni praznik vsako leto poteka pod okriljem Svetovnega združenja za zaščito živali (World Society for the Protection of Animals – WSPA). Datum 4. oktober je bil izbran kot svetovni dan, ker na ta dan goduje sveti Frančišek Asiški, zaščitnik živali, ki je zagovarjal odgovoren in ljubeč odnos človeka do okolja in živali.

Živalim ne smemo povzročati trpljenja

V preteklosti naš pravni red, ki je po načelih rimskega prava opredeljeval živali kot stvari, ni sledil naprednemu nemškemu, avstrijskemu ali francoskemu zakoniku, ki so urejali poseben položaj za pravno zaščito živali. Na podlagi določil Pogodbe o delovanju Evropske unije je napočil čas, da živali niso le stvari, temveč čuteča živa bitja, ki morajo biti deležna pravne zaščite.

Na živali ne smemo gledati zgolj kot na predmete, ki jih človek obvladuje, izkorišča in trži, ker njihova funkcija ni zgolj v predmetih njihove rabe. Čuteča bitja imajo svoje pravice do lastnega dostojanstva, ki jih varuje, da bi bile lahko predmet izkoriščanja ali trpinčenja.

Nobena žival kot čuteče živo bitje ne sme biti izpostavljena nepotrebnemu trpljenju. Kazni za prekrške in kazniva dejanja, povezana z mučenjem živali, so pri nas – v primerjavi s tujino – izjemno blage. Bolj odločna je javnost, ki se vzema za ničelno toleranco in svari zaradi nesprejemljivega mučenja živali.

Foto: Bojlen Avbar

Mladič divjega prašiča se je ujel v zanko in klavrno poginil.

Republike Slovenije. Velja za živali, ki imajo razvit živčni sistem, tako da čutijo boleče zunanje vplive, dosledno pa se izvaja pri vretenčarjih.

Kazenski zakonik Republike Slovenije v svojem 341. členu (*Mučenje živali*) določa, da se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta, kdor surovo ravna z živaljo ali ji po nepotrebnem povzroča trpljenje. Če storilec muči več živali ali mučeno žival trajno hudo pohabi ali na krut način povzroči njen pogin, se kaznuje z zaporom do dveh let.

Stvarnopravni zakonik in Zakon o zaščiti živali sta pravna akta, ki varujeta in ščitita popolnost in skladnost dostojanstva živali, ki so čuteča živa bitja, lovci pa moramo spoštovati tudi podzakonske akte, kot je na primer *Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah* (Ur. l. RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005).

Mučenje živali je odraz motenega človekovega čutnega odnosa do živali

Mučenje živali je odraz motenega človekovega čutnega odnosa do živali. V človeka se je marsikje vsadil občutek, da z živalmi lahko počne, kar se mu zazdi. Ključnega pomena je človekov odnos do živali, ki se je spreminjal skozi stoletja. Često je bil poleg družbenih pojavov odvisen od čutnosti tako posameznikov kot družbe. V različnih zgodovinskih

Pravni okviri prizadevanj za zmanjšanje mučenja živali

Zakoni prepovedujejo ravnanja, ki povzročajo trpljenje živali. Merila, kaj je *mučenje* ali kruto ravnanje, se presojuje po teži dejanja. *Zakon o zaščiti živali* v svojem 4. členu mučenje živali opredeljuje kot vsako ravnanje ali opustitev ravnanja, storjeno naklepno, ki živali povzroči hujšo poškodbo ali dalj časa trajajoče ali ponavljajoče trpljenje ali škodi njenemu zdravju. Kot mučenje živali šteje tudi nepotrebna in neprimerna usmrnitev živali. Če človek zaradi lastnih potreb uporablja živali, mora v razumnih mejah zagotoviti pogoje, ki preprečujejo nepotrebno ogrožanje njihove dobrobiti in zdravja.

Pojem *dobrobit živali* je bil omenjen leta 1997 v *Amsterdamski pogodbi*. Zakonsko zavezujoči protokol je glede dobrobiti živali ohranila *Lizbonska pogodba*, ki

Človekov odnos do živali se je spreminjal skozi stoletja. Često je bil poleg družbenih pojavov odvisen od čutnosti posameznikov in družbe. V različnih zgodovinskih obdobjih je nihal med čaščenjem na eni strani in krutim izkoriščanjem na drugi.

Foto: Bojlen Avbar

Trpinčeno košuto v obori napadajo zajedavci in roji muh.

je upoštevala zahteve po dobrem počutju živali kot čutečih bitij. Naš zakon o zaščiti živali temelji na 72. členu *Ustave*

obdobjih je nihal med čaščenjem na eni strani in krutim izkoriščanjem na drugi.

V sodnih logih so obravnavali vrsto

V preteklosti naš pravni red, ki je po načelih rimskega prava opredeljeval živali kot stvari, ni sledil naprednemu nemškemu, avstrijskemu ali francoskemu zakoniku, ki so urejali poseben položaj za pravno zaščito živali. Na podlagi določil Pogodbe o delovanju Evropske unije je napočil čas, da živali niso le stvari, temveč čuteča živa bitja, ki morajo biti deležna pravne zaščite.

primerov, ko je kmet zanemarjal svoje živali, ki jih je imel na debelem gnoju zaprte v neprezračnem hlevu. Nekoč sem obravnaval primer, ko sta možaka z izvijačem pokončala srnjaka, ki se je ujel v njuno vinogradniško mrežo. Ker nimamo živalske policije, mnogi lastniki psov in mačk svoje živali zapirajo, ne dajejo jim hrane in vode, pa tudi gibanja jim ne omogočajo ali pa jih spuščajo v naravo, kjer škodijo zlasti mali ali poljski divjadi. Škodljive posledice v obliki

Foto: Osebni arhiv Bojana Avbarja

Lisička, ki se je ujela v žičnato ograjo in poginila.

Električna past za bobre, ki jo je na polju nastavil kmetovalec.

mučenja nastajajo tudi v klavnicah, pri obstreljeni divjadi, ki jo moramo poiskati s psom krvosledcem, ali pa pri psih, ki so

ujeti v razgretih vozilih brez prezračevanja in vode ali pa v pesjaki na prekratkih verigah.

Zakon o zaščiti živali v svojem 4. členu mučenje živali opredeljuje kot vsako ravnanje ali opustitev ravnanja, storjeno naklepno, ki živali povzroči hujšo poškodbo ali dalj časa trajajoče ali ponavljajoče trpljenje ali škodi njenemu zdravju. Kot mučenje živali šteje tudi nepotrebna in neprimerna usmrtitev živali.

Lovstvo in odnos do živali

Če sledimo slovenskemu psihologu in teologu dr. **Antonu Trstenjaku**, naj bi lovski odnos do čutečih živih bitij izhajal iz medsebojnega obnašanja v prostoru in času. Pravi lovci skrbimo za sonaravno gospodarjenje z divjadjo, saj je lovstvo skupnost duhovne zavesti, ki ravna etično primerno navzven in navznoter. Vsak lovec mora v odnosu do žive ali mrtve divjadi z njo ravnati humano in spoštljivo. Vedno znova bi moral z upoštevanjem humanih varoval spoštovati pravice divjih živali in se odpovedati sodelovanju pri mučenju ali nečloveškemu ravnanju z divjadjo.

Pri lovu velja presoja, kaj smemo in ne, kaj zmoremo. Lovec mora lajšati trpljenje divjadi, če se to zgodi, ter spoštovati divjad in preprečevati ponižujoče ravnanje z živo ali mrtvo divjadjo (5.–9. člen *Etičnega kodeksa slovenskih lovcev*). Vredno je slediti dr. Trstenjaku, ki uči, da kdor je v sebi poduhovil otroško jezljivost, je osebnostno zrel človek, ki ne krši svetosti življenja.

Zakonske podlage za boj proti mučenju živali

Zakoni prepovedujejo ravnanja, ki povzročajo trpljenje živali. Ključno me-

Divjad moramo spoštovati in ji v stiski lajšati njeno trpljenje. Lovec mora biti obziren do lovskega psa, na lovu in zunaj njega pa mora ravnati po svoji dobri vesti in v korist divjadi, ki ji s preganjanjem ali strelji ne sme povzročati nelagodja, strahu ali trpljenja.

rilo za presojo trpljenja ali mučenja živali je *teža dejanja*.

Med prvimi evropskimi dogovori o zaščiti in skrbi za živali so bile sprejete konvencije **Sveta Evrope**, ki udejanjajo človekovo moralno odgovornost za zaščito živali. Če človek zaradi lastnih potreb uporablja živali, mora v razumnih mejah zagotoviti pogoje, ki preprečujejo nepotrebno ogrožanje njihove dobrobiti in zdravja.

Kako naj v praksi ukrepamo proti mučenju živali?

V prvi vrsti se moramo ravnati v skladu z *Etičnim kodeksom slovenskih lovcev* in se med seboj vzpodbujati pri humanem ravnanju z zvermi in divjadjo. Uplenitev

osebka divjadi (ali zveri) je upravičena le pod pogojem, da divjad ali zver pade v ognju; da se torej ne muči in trpi nepotrebne strahu in bolečine. Zato mora biti vsak strel sprožen odgovorno. Če obstreljena ali ranjena divjad trpi stres, bolečino ali strah, že lahko govorimo o mučenju.

V Sloveniji je dovoljeno divjad loviti samo **po načelih lovske pravičnosti**, z vrsti divjadi primernim lovskim orožjem in izstrelkom ter na načine, ki ne smejo ogrozati življenja ali zdravja ljudi. Vse drugo so oblike *strpinčenja*, kar pomeni, da izčrpamo, oslabimo ali z obremenitvami izmučimo osebek živali, da postane *iztrpinčen*. *Slovar slovenskega knjižnega jezika* izraz strpinčiti pojasni z razlago: s trpinčenjem izčrpati, oslabiti. Z lovskega vidika je mučenje divjih živali vsakršno grdo ravnanje, ki lahko divjadi povzroči nepotrebno trpljenje.

Svetovni dan boja proti mučenju živali bi moral v vsakem od nas prebuditi sočutje, ki nas bo pri lovskih dejavnostih povzdignilo na višji, spoštljivejši odnos do divjadi. Ponovno: divjadi ni dovoljeno vznemirjati ali je izpostavljati

Lovci se moramo v prvi vrsti ravnati v skladu z *Etičnim kodeksom slovenskih lovcev* in se med seboj vzpodbujati pri humanem ravnanju z zvermi in divjadjo.

nepotrebne trpljenju. Prepovedan je lov z zankami, mrežami, limanicami in pastmi stopalkami, ki divjadi povzročijo trpljenje. Lovec se mora vedno odločiti v korist divjadi. Nikoli ne sme sodelovati pri mučenjih ali pri katerem drugem nečloveškem ravnanju z divjadjo.

Divjad moramo spoštovati in ji v stiski lajšati njeno trpljenje. Lovec mora biti obziren do lovskega psa, na lovu in zunaj njega pa mora ravnati po svoji dobri vesti in v korist divjadi, ki ji s preganjanjem ali strelji ne sme povzročati nelagodja, strahu ali trpljenja. Pred vsakim strelom bi moral lovec po načelih varnosti in lovske pravičnosti s polno odgovornostjo presoditi upravičenost strela. Dolžnost lovcev je, da divjadi zagotovimo pravico do naravnega in mirnega življenjskega prostora, ki ga potrebuje za svoj razvoj.

Bojan Avbar

Foto: Pixabay

EVROPSKI PRAVI KOSTANJ

Upornik, ki izginja pred našimi očmi

Evropski pravi kostanj (*Castanea sativa* Mill.) sodi med najbolj priljubljene drevesne vrste predvsem zaradi svojih okusnih in sladkih plodov. Spada pa tudi med tiste drevesne vrste, ki se v zadnjih desetletjih vedno znova srečujejo z novimi boleznimi in škodljivci, ki so posledica globalizacije. Dandanes ga je v naših gozdovih mnogo manj, kot ga je bilo še v mladosti naših babic in dedkov. Kateri so razlogi za to in ali lahko tej zanimivi in uporabni drevesni vrsti še kako pomagamo?

Zadnje darilo gozda človeku

Evropski pravi kostanj bodo v gozdu prepoznali že najmlajši otroci. Kdo se s posebno radostjo v srcu ne spominja hladnih oktobrskih večerov,

ko smo si roke greli ob pečenju sladkih kostanjev in se črni okrog ust podili za zadnjimi jesenskimi listi? Kostanjevi plodovi so še zadnje darilo gozda človeku, potem pa zavijeta le še huda zima in mraz. Kostanječki so skrbno zavarovani s

prav nesramno bodočo ježico. V njej so največkrat po trije kostanji. Listi so enostavni, podolgovati, ob robovih nažagani. Listne žile se končujejo z izrazito konico na listnem robu. Pozimi bomo kostanj prepoznali po značilnih rjavkastih brstih, ki so posuti z lenticelami (zračne odprtine v skorji vejic). Evropski pravi kostanj nas razvaja s cvetenjem v času, ko nekatera druga drevesa že rodijo sadove. Cveti zelo pozno v juniju pa vse do začetka julija in prepoznavnega sladko trpkega vonja kostanja v gozdu ne moremo zgrešiti. Takrat so tudi že od daleč lepo vidna kostanjeva drevesa, saj številnih rumenkastih socvetij res ne moremo spregledati. Za cvetenje zelo dobro vedo tudi tisti, ki

Vir: <https://commons.wikimedia.org/>
Foto: Mateja Kišek

Listi evropskega pravega kostanja so enostavni, bleščeče temno zelene barve, ob robovih pa grobo nažagani. Iz ženskih socvetij zrastejo ježice – soplodja, v katerih so največkrat po trije kostanji – semena.

Cvetovi obeh spolov rastejo na skupni cvetni osi. Moški cvetovi so razporejeni po dolžini cvetne osi, ženski pa se praviloma pojavljajo le v spodnjem delu.

so alergični na njegov cvetni prah. V času cvetenja kostanjev so lepega vremena še posebno veseli čebelarji, saj je dobra paša za čebele. Kostanjev med je zelo cenjen. Po okusu je nekoliko grenak in trpkega okusa in je pravi posebnost med vrstami medu.

V Evropo naj bi to drevesno vrsto prinesli že v antičnem času iz Sredozemlja.

Za evropski pravi kostanj je značilna razbrazdana skorja z globokimi, spiralno potekajočimi vzdolžnimi razpokami. V mladosti je drevesna skorja gladka.

Evropski pravi kostanj bomo našli na toplejših rastiščih in posplošeno rečemo, da bo kostanju ustrezalo tam, kjer dobro raste vinska trta. V Sloveniji je razširjen samoniklo. V preteklosti ga je bilo še posebno veliko po dolenjskih gričih in na Primorskem, kjer gojijo debeloplodno sorto kostanjev – marone.

Za kole, ograje, potice in divje prašiče!

Uporabnost kostanja je izjemna v vseh pogledih. Lastniki gozdov in kmetje v svojih gozdovih vse bolj pogrešajo kostanj, saj je njegov les izjemno vzdržljiv. Čreslovine in tanini v lesu dajejo kostanju dobro zaščito in trajnost. Les so najpogosteje uporabljali za ograje, vinogradniško kolje v tistih davnih časih, ko še ni bilo sodobnih betonskih in kovinskih stebrov. Dandanes na številnih območjih kostanj po svoji uporabni vrednosti v tem pogledu zamenjuje robinija (*Robinia pseudoacacia* L.), ki je sicer tujerodna vrsta. V naših gozdovih je že tako zelo dolgo, da si je že skoraj priborila domovinsko pravico. Vsi, ki se morda po tihem sprašujete, o kateri vrsti pišem, robinijo verjetno poznate pod napačnim imenom – akacija. V notranjosti Slovenije akacije sploh ni, zaradi trnov pri robiniji in bujnega cvetenja pa se je med ljudmi obdržalo kar zgrešeno ime in to napako bo verjetno težko kar tako izkoreniniti.

Poleg kostanjevega lesa so njegovi plodovi – sladki debelušni kostanjčki – med ljudmi bolj zaželeni gozdni jesenski plo-

Foto: Marija Kišek

Les evropskega pravega kostanja je izjemno uporaben na prostem v neusmiljenih vremenskih razmerah. Najpogosteje ga uporabljajo za ograje in kole. Zelo dekorativen in zelo pogost je tudi v različnih pohištvenih izdelkih.

dovi. Malo je tistih, ki spoštujejo pravilo o omejitvi količine nabranih plodov v višini največ dveh kilogramov. Kostanjčki se znajdejo kuhani, pečeni, v potici, sladici, pireju, likerju in še marsikje bi jih lahko našli. Tradicionalno se je kostanj znašel na krožniku poleg martinove gosi. Če je bil nekoč hrana revnih, je zdaj posebna specialiteta na jedilniku najprestižnejših restavracij.

Med gozdnimi živalmi so kostanji najbolj mamljivi za divje prašiče. Še dolgo v zimo rijejo za pozabljenimi skritimi,

zelo kaloričnimi kostanji, ki so jim pomemben vir prehrane v mrzlih mesecih. Takrat jih lovci zlepa ne vidimo na odprtih površinah, saj se najbolje počutijo prav v kostanjevih goščavah. Tudi za številne druge živali so kostanji pomemben vir prehrane, kostanj pa je nepogrešljiva plodonosna vrsta naših gozdov.

Prišla je gliva in naredila težave

Mnogi bi si želeli imeti lepo kostanjevo drevo na svojem dvorišču ali nekje v bližini

Ali veste ...

... katero je najdebelejše slovensko drevo?

Najdebelejše slovensko drevo je Gašperjev kostanj, ki v obsegu meri 11,10 m, visoko pa je 17 m. Drevo je po ocenah staro od 350 do 400 let in je razvejeno v štiri vrhove. Od leta 1998 je zavarovano kot drevesna naravna dediščina državnega pomena. Raste na domačiji Gašperjevih na Močilnem pri Radečah.

... kdo so bili kostanjarji?

Kostanjarji so bili slovenski kmetje, predvsem z območij Ribnice, Kočevja in Velikih Lašč, ki so pozno v jesen in na zimo odšli na cesarski Dunaj in se preživljali s peko kostanja na dunajskih ulicah.

... kaj pomeni iti v žerjavico po kostanj?

Če vas nekdo pošlje v žerjavico po kostanj, to v prenesenem pomenu pomeni, da vas pošilja nekam, kamor

Foto: Marija Kišek

Gašperjev kostanj na Močilnem pri Radečah je najdebelejše slovensko drevo z obsegom 11,10 m. Po izračunih naj bi volumen drevesa znašal okrog 40 m³.

sam noče iti, vseeno pa si želi, da mu iz žerjavice prinesete neko dobrino. Torej,

čim manjkrat v žerjavico po kostanj, da si ne opečete prstov!

Foto: Mateja Kišek

Iz kostanja lahko pripravimo tudi kostanjev liker. Najokusnejšega lahko okusite pod krošnjo najdebelejšega kostanja v Sloveniji – Gašperjevega kostanja.

hiše, da bi bilo jesensko pobiranje plodov čim preprosteje. Mnoga mlada drevesa rastejo nekaj let, nato pa se začno sušiti. Ljudje za sušenje ubogega kostanja obtožujejo onesnažen zrak, kisel dež, nevoščljive sosede in še koga, v resnici pa je vir težave čisto majčken in prineslo ga je kar po zraku. Mlada drevesa namreč pogosto ne preživijo zaradi okužbe s kostanjevim rakom. Ta zajedavska gliva je prišla iz daljne azijske dežele – Kitajske, kjer je prisotna pri tam domorodnih vrstah kostanja, ki so se prilagodila na sobivanje z njo. Evropski pravi kostanj ni poznal sovražnika, zato se ni znal ubraniti pred njim. V evropski prostor je gliva prišla v 60. letih prejšnjega stoletja. Kjerkoli se je pojavila, se je začelo sušenje ogromnih kostanjevih sestojev in gozdarji so se na vse pretege trudili bolezen omejiti. Ni jim uspelo. Bolezen se namreč prenaša s trosi, ki so mikroskopsko majceni. V drevo lahko vdrejo že skozi najmanjšo ranico, ki jo s kljuvanjem povzročijo ptice, žuželke ali pa so posledica odlomljenih vej v viharju. Ko je bolezen enkrat vstopila v naš prostor, se je bliskovito razširila in lastniki gozdov so le nemočno opazovali propadanje dreves. Na deblu se navadno pojavi uleknjena, razbrazdana skorja in nad takim mestom okužbe se začno sušiti veje. Pogosto vidimo suho listje na takih vejah tudi pozimi. Mlada drevesa se posušijo zelo hitro, lahko tudi v enem letu, odvisno od mesta okužbe. Starejšim drevesom počasi odmira krošnja,

Foto: Mateja Kišek

Kostanjev plod je zavarovan z bodečo ježico, v kateri so največkrat po trije kostanji. Povsem zreli postanejo temno rjave barve.

veja za vejo, in čez desetletja od drevesa ostane samo še suha rogovila. Toda kako, da je kostanj kljub temu še vedno v naših gozdovih?

Nastala je hipovirulenca. Ta strokoven pojem v resnici pomeni manj agresivno glivo, ki v drevesu raste počasneje in prav zato ima drevo več možnosti za obrambo pred vsiljivcem. Okrog mesta okužbe drevo tvori zadebelitve (hipertrofije), ki so vidne kot velike bule na vejah ali deblu. Gozdarji upoštevajo usmeritev, da takšnih kostanjev ne odstranjujejo iz gozdov, odstraniti pa je treba tista drevesa, ki kažejo okužbe z bolj agresivnimi sevi glive.

Kostanj se je nekako privadil na glivo, v naših gozdovih se še vedno pomlajuje, ga je pa neprimerno manj kot nekoč.

Napad vojske črnih osic

In to še ni vse! Kot da kostanj ne bi imel že tako ali tako dovolj težav, je iz omenjene daljne dežele prišla še ena neprijetnost, tokrat v obliki žuželke; imenujemo jo kostanjeva šiškarica. Pretihotapila se je skupaj s sadikami kostanjev. V zimskih brstih sadik so bila jajčeca kostanjeve šiškarice, ki so se najprej razvila v ličinke in nato v bube in ob koncu razvoja so odrasle žuželke zmagoslavno izletele na pot osvajanja novih dežel. Prisotnost kostanjeve šiškarice bomo ugotovili na podlagi šišek, nekakšnih tvorbo na pecljih in kostanjevih listih. Šiške pravzaprav nastanejo zaradi žuželk. Drevo jim zgradi na milijone okroglastih bivališč, v katerih se hranijo, razvijajo in so varne pred nevarnostmi zunanjega sveta. Ker je energija drevesa usmerjena v tvorbo šišek, mu je zmanjka za tvorbo številnih plodov v jeseni, prav tako je površina listov manjša, kar je povezano z manjšim obsegom fotosinteze. Drevo sicer preživi, vendar počasi hira in njegova vitalnost se z leti zmanjšuje hitreje kot sicer. Kostanjeva šiškarica se je po Sloveniji razširila kot požar. V najhujših letih napada skoraj ni bilo mogoče najti drevesa brez šišek. In ker za »vsako bolezen rožca raste«, smo tudi za kostanjevo šiškarico ugotovili, kako bi lahko zmanjšali njen vpliv na naše že tako uboge kostanje. Iz tiste daljne dežele so prinesli parazitoidno osico z latinskim imenom *Torymus sinensis*, katere naloga je bila zajedati ličinke kostanjeve šiškarice. Misija je bila uspešna. Kostanjeva šiškarica je sicer v naših gozdovih še vedno, vendar pa se pojavlja v neprimerno manjšem obsegu kot v prvih letih. Kostanji so jo torej tudi tokrat odnesli dobro.

Prilagodljiv upornik

Evropski pravi kostanj je vrsta, ki je v resnici bolj doma v toplejšem sredozemskem svetu kot pri nas. Morda je ravno zato še toliko bolj tarča napadov škodljivcev in gliv, saj ga severneje od nas najdemo redkeje. Vrsta, ki je bila že mnogokrat na udaru, je še vedno v naših gozdovih in je ni mogoče odgnati kar tako. Evropski pravi kostanj je prilagodljiv upornik, ki vedno znova najde odgovor na težave, ki ga doletijo. Kot bi nas še vedno želel razvajati s svojimi darovi in toplino v hladu jesenskih dni.

Mateja Kišek, mag. inž. gozd.

Viri:

Robert Brus: Dendrologija za gozdarje (2008).
Dušica Kunaver: Čar gozda (2020).

.22 L.B.C., PRVI SLOVENSKI KALIBER

Lani se je tudi Slovenija vpisala med države, ki imajo svoj kaliber. Naš se imenuje **.22 L.B.C.** Kaliber in njegov naboj imata za osnovo že obstoječe kalibre in tulce .222 Remington, .222 Remington Magnum in .223 Remington. Kaliber še ni standardiziran in je še tako imenovani »wildcat«. Kaliber .22 L.B.C. uporablja znane in razširjene krogle, ki jih poznamo pod oznakami 5,6 mm (.224“), dejanski premer teh krogel je 5,69 mm.

Dejstva o 22. L.B.C.

Kaliber .22 L.B.C. je zasnoval **Boro Ličina**, ki je v slovenskem prostoru že več desetletij dobro znan strelcem pa tudi nam lovcem. Kaliber in z njim naboj .22 L.B.C. je zasnoval po večletnem načrtovanju in testiranju različnih kalibrov za odstrel manjše divjadi in za športno streljanje. V tekmovanjih FITAS, kjer tekmovalci tekmujejo s kroglo in s šibrenico, so na tekmovanjih z velikim kalibrom na mirujoče tarče in na tarčo bežeči merjasec v rabi različni kalibri. Skandinavci še vedno uporabljajo kaliber 6,5 x 55, drugi lovci - strelci pa kalibre .222 Remington, .22 Hornet, .223 Remington do 6 PPC in 6 mm BR Norma. Za te discipline je najprimernejši natančen kaliber, katerega krogla ima veliko hitrost in majhen odsun, kar strelcu omogoči natančnost zadevanja. Za manjše naboje lahko uporabimo lažje zaklepe, s čimer je tudi orožje lažje. Teža risanice namreč ne sme presegati 5 kg. Iz navedenih razlogov je nastal kaliber .22 L.B.C. (Ličina Boro Cartridge) s C.I.P. oznako C.I.P. 5,6 x 39 L.B.C.

Podjetje Prebil-Orodja je Ličini izdelalo štiri profilne karbidne rezkarje za ležišča risanic in za izdelavo matric za ponovno polnjenje. Prvo risanico v tem kalibru je izdelal Ličina sam, v celoti pa je izdelal še tulce in nato tudi naboje. Na podlagi dane prostornine je s pomočjo programa za notranjo balistiko določil notranjo balistiko kalibra .22 L.B.C. in posledično s tem zunanjo. Tulcec ima 30-stopinjski kot rame, ki ga mnogi opredeljujejo kot idealnega. Telo tulca je v zgornjem delu širše, kot so tulci .222 Remington/.223 Remington, zato ima podobno prostornino kot omenjena, čeprav je od njiju krajši. Kaliber .22 L.B.C. lahko dosega podobne hitrosti kot .222 Remington. V tem tulcu naboja .22 L.B.C. nekako nehote sledi zasnovi kratkih »debelih« magnumov, ki dosegajo hitrosti večjih tulcev, vžig in izkoristek smodnika pa sta tam dokazano boljša (slika 1). O lastnostih kratkih in

drugih magnumov sem pisal v Lovcu, 3/2020, 4/2020 in 5/2020.

Risanica

Risanica je izdelana na osnovi kratkega zaklepišča Remington 700 (Short). Vrhunska cev ameriškega izdelovalca **Lilja 3R** ima tri žlebove, premer .224“ in navoj oziroma vrtež v cevi 1 : 12“. Cev je dolga 60 cm. Na zaklepišču je narejen popravek zaradi popolnega resničnega centriranja. Prav tako so narejene izboljšave na zaklepu, na izvlečniku (izvlečnik tipa Sako) in na ležišču naboja. Kopito je iz umetne mase, karbonskih vlaken z ojačitvami za stabilnost in s tako imenovano »posteljico« iz dvokomponentne mase

Davcon (angleško glass bedding). Po izdelavi risanice in nabojev je bila puška preizkušena po standardu C.I.P.¹. Tlak naboja po C.I.P. je 2500 bara. S tem se je delo na področju iskanja največje natančnosti šele začelo: narediti je bilo treba nove naboje z najboljšimi sestavinami. Ličina je uporabil tulce: Lapua, Norma, Sellier & Bellot, krogle: GH-RMJ (Slovenija), Berger, Hornady, Sierra, Barts, netilke: Barnaul, CCI 4, Federal GM, Sellier & Bellot ter smodnik podjetij Vihtavuori, Hodgdon, IMR in druge.

Izdelava tulcev

Ličina je povedal, da je bila najzahtevnejša izdelava prvih tulcev, vendar pa je ob sprotnem pridobivanju izkušenj potekala brez težav. Najprej je v matrici za polno kalibracijo oblikoval tulce, skrajšal tulce na dolžino od 38,8 mm do 38,9 mm, jih postružil po dolžini vratu ter posnel vrat. Vratove tulcev je od znotraj kalibriral na 5,66–5,68 mm. Po čiščenju je tulce žaril do dovoljene višine.

¹ C.I.P. – Kratica za mednarodno organizacijo, ki postavlja standarde za preizkušanje orožja.

Slika 1: Primerjava nabojev .22 Hornet, .22 L.B.C., .222 Remington, .223 Remington in .220 Russian

Vse foto: Gregor Hodnik

Prva serija je takoj pokazala, da bo kaliber natančen. Dve skupini po pet strellov sta bili velikosti 9 in 12 mm. Hitrost 3,2 g krogle (52 grs) je bila od začetnih 890 m/s do končne hitrosti, ki je bila 1009 m/s. Najbolje sta se izkazala smodnika *VihtaVuori N130 in N133*. Ličina je ugotovil, da so najprimernejše hitrosti, zelo podobne tistim, ki jih dosega znani kaliber *.222 Remington*.

Za tehnično poučene v notranji balistiki je pomembno, da je bil pri snovanju kalibra upoštevan podatek o *BT* (angleško »barrel time« – čas potovanja krogle v cevi), ki je optimalen za to cev in prostornino naboja. Ob izstrelitvi krogle na cevi nastanejo nihanja cevi, ki se razlikujejo od kalibra, debeline in dolžine cevi. Izračuni pokažejo, kakšen je ta čas pri različnih dolžinah cevi, ki je v tem primeru, po izjavi Ličine, najpomembnejši dejavnik. Izračuni so za točno določene kalibre in cevi zasnovani na znanstveni osnovi in jih največ uporabljajo izdelovalci orožja in cevi. Pri izdelavi streliva oziroma ročnem polnjenju je tudi s pomočjo teh podatkov in programa za polnjenje *Quick Load* mogoče mnogo hitreje izdelati natančno strelivo.

Ličina mi je že pred nekaj leti omenil, da pripravlja nov kaliber. Ob najinih občasnih pogovorih mi je pojasnil, kako poteka celoten proces, ki ni preprost. Predvsem je bil dolgotrajen postopek certifikacije.

Slika 2: Označe na risanici kalibra *.22 L.B.C.*

Ob koncu prejšnjega leta mi je povedal, da je že izdelal risanico in da je od leta 2018 kaliber v postopku uradnega sprejema po standardu C.I.P., ki je bil končan 2020. Tako je bil kaliber uradno »rojen« (slika 2). Letos sva se 16. marca srečala na strelišču, kjer je strelcem pokazal svojo risanico in naboje, nato pa je potekal praktičen preizkus natančnosti na 100 m, ki ga je zmotil le zelo močan stranski veter (slika 3). Kljub temu so nastale dobre skupine zadelkov (sliki 4 in 5).

Zaključek

Pojavlja se vprašanje, zakaj je ta kaliber nastal, ko pa že imamo toliko drugih podobnih. Odgovorov je več. Po razlagi snovalca tega kalibra, Bora Ličine, je ta naboj manjši, a prav tako hiter, mogoča je uporaba še krajših in lažjih zaklepov. Tako postane na primer lovsko orožje še

Slika 3: Boro Ličina pri preizkušnju risanice v novem kalibru *.22 L.B.C.*

lažje za nošenje. Kaliber ima nekaj manj odsuna, je zelo natančen, sestavine so lahko zelo poceni. Manjša polnitev pomeni nižjo ceno naboja in daljšo življenjsko dobo tulcev. Kaliber je, tako kot njegovo preostalo »sorodstvo«, uporaben za lovsko strelstvo in lov manjših živali (kinetična energija okoli 1600 J). Tulce, ki v teh

Slika 4: Skupini zadelkov 1 in 2 petih strellov na 100 m v močnem bočnem vetru

Slika 5: Skupini zadelkov 1 in 2 petih strellov na 100 m v močnem bočnem vetru

Slika 6: Primerjava tulca *.22 L.B.C.* z nabojem kalibra *.222 Remington*

kalibrih predstavljajo 70 % celotne cene naboja, lahko naredimo iz več vrst tulcev podobnih kalibrov (*.222 Remington*, *.222 Remington Magnum*, *.223 Remington*). Za kaliber *.22 L.B.C.* je na voljo velika izbira krogel, lovskih in tekmovalnih, predvsem pa je kaliber edinstven in za povrh zasnovan in izdelan v Sloveniji (slika 6).

Vsi podatki, navedeni v tem članku, so le informativni. Načrti za ležišče naboja *.22 L.B.C.* (CIP 5,6 x 39 L.B.C.) ter mere z različnimi krogli napolnjenih nabojev in druge informacije o kalibru so za zainteresirane na voljo pri snovalcu naboja Boru Ličini (pgc.europe@gmail.com).

Gregor Hodnik

Afriška prašičja kuga: kampanja ozaveščanja za preprečevanje pojava bolezni pri nas

Evropska agencija za varnost hrane (European Food Safety Authority – EFSA) v 18 državah v Evropi, tudi v Sloveniji, nadaljuje s kampanjo za zavezitev širjenja afriške prašičje kuge (APK).

ni, lahko izbruh terja pokončanje številnih domačih prašičev na prizadetih območjih. V Sloveniji zaenkrat bolezen še ni prisotna, vendar pa smo zaradi bližine državam, ki se že soočajo z APK, del tako imenovane »zaskrbljujoče regije«.

EFSA je zato že lansko poletje v sodelovanju z lokalnimi pristojnimi organi v regiji začela s kampanjo ozaveščanja, letos pa jo je razširila na dodatnih devet držav. Kampanja, ki je namenjena predvsem rejcem, letos poleg Slovenije poteka še v Albaniji,

Znatna škoda za prašičerejo in gospodarstvo

Pojav APK ima velik ekonomski pomen, saj škoda, ki nastane zaradi pojava bolezni, prizadene predvsem prašičerejo in gospodarstvo (pogin prašičev, omejitev mednarodne trgovine z živalmi in mesom, gospodarska izguba za rejce in lovce) ter divje živali in lov (znatno zmanjšanje populacije divjih prašičev, omejitev ali popolna prepoved lova na nekaterih območjih).

in prijava sumljivih primerov so ključnega pomena za obvladovanje APK. Kampanja je namenjena ozaveščanju in razumevanju znakov bolezni in ukrepov za preprečevanje širjenja v vseh 18 državah. Ciljna skupina so tisti, ki so v rednem stiku z domačimi in divjimi prašiči, zlasti prašičerejci. Kampanjo bomo izvajali s pomočjo lokalnih veterinarskih organizacij, kmetijskih organizacij, lovskih društev, mejne policije in drugih ustreznih organov.

Nikolaus Kriz, vodja enote za zdravje živali in rastlin EFSA,

Vse foto: EFSA

APK je virusna bolezen, ki prizadene domače in divje prašiče. Ker cepiva ni, lahko izbruh terja pokončanje številnih domačih prašičev na prizadetih območjih.

Zgodnje prepoznavanje znakov bolezni, preprečevanje širjenja in prijava sumljivih primerov so ključnega pomena za obvladovanje APK.

Kampanja je namenjena ozaveščanju in razumevanju znakov bolezni in ukrepov za preprečevanje širjenja v vseh 18 državah. Ciljna skupina so tisti, ki so v rednem stiku z domačimi in divjimi prašiči, zlasti prašičerejci.

APK je virusna bolezen, ki prizadene domače in divje prašiče. Virus je neškodljiv za zdravje ljudi, vendar je v mnogih državah že povzročil obsežno gospodarsko škodo. Ker cepiva

Bosni in Hercegovini, Črni gori, Grčiji, Severni Makedoniji, Srbiji, Bolgariji, Estoniji, Latviji, Litvi, Romuniji ter na Hrvaškem, Kosovu, Češkem, Madžarskem, Poljskem in Slovaškem.

Prepoznajte znake bolezni, preprečite širjenje in prijavite sumljive primere

Zgodnje prepoznavanje znakov bolezni, preprečevanje širjenja

je dejal: »EFSA je znanstvena organizacija, odgovorna za pravo ocen stanja in priporočil državam, ki jih ogroža APK, da lahko pravočasno zaščitijo živali in gospodarstvo. V lanskem letu smo se odločili, da znanost prenesemo na teren in pokažemo, da se agencija EFSA res zavzema za rejce in druge, ki živijo v senci te grozne bolezni. Kampanja je bila v prvi skupini držav dobro sprejeta, zdaj pa nadaljujemo pot po terenu z našim sporočilom: Odkrivajte, preprečujte in poročajte.«

Kampanja dopolnjuje ukrepe, ki jih za izkoreninjenje APK v Evropi že izvajajo Evropska komisija in druge mednarodne organizacije ter države same.

Evropska agencija za varnost hrane

Več o kampanji preberite na spletnem mestu www.efsa.europa.eu/StopASF.

Na kratko iz tujega tiska ...

Namibija: Statistični podatki za leto 2020 potrjujejo drastično zmanjšanje lovskih gostov v tej afriški državi. Tako je Namibija v letu 2016 obiskalo 4990 tujih lovskih gostov, v letu 2017 4705, v letu 2018 5337, v letu 2019 5032 in v letu 2020 zgolj tisoč lovskih gostov. V primerjavi z zmanjšanjem gostov v drugih vejah turizma je to še kar sprejemljivo, saj se je tam obisk tujih gostov zmanjšal kar za 90 %. Kar tretjina članov združenja profesionalnih lovcev Namibije v letu 2020 sploh ni imela nobenega tujega lovskega gosta. V letu 2021 se je položaj malo izboljšal, saj je do avgusta letos to državo obiskala približno tretjina lovskih gostov v primerjavi z zadnjim »normalnim« letom 2019.

(Jagen Weltweit – internet: www.jww.de)

Foto: Pixabay

Namibija: Lanskega decembra je vlada te države odločila, da bo namesto prej dovoljenega odstrela 170 slonov, ki na kmetijskih površinah naredijo največ škode, dovolila zgolj prodajo odstrela slonov na temu namenjeni dražbi. Letos avgusta so sporočili, da je v ta namen dovoljeno ponuditi 57 slonov, zato so dražbo že izvedli. Sodelovalo je pet dražiteljev, ki so morali izpolnjevati določene pogoje; trije so bili uspešni. Petnajst uplenjenih slonov mora ostati na območju države, medtem ko je lovske trofeje preostalih 42 dovoljeno izvoziti. Doslej pa še ni določeno, na katerih območjih bo dovoljen odstrel slonov; najverjetneje tam, kjer je največ konfliktov z ljudmi, pa tudi smrtnih žrtev zaradi napadov teh živali. Pristojno ministrstvo pričakuje, da bo z odstrelom slonov pridobilo približno 340.000 evrov, ki jih bo namenilo za financiranje varstva divjadi. Nasprotniki lova so sicer odločitvi države za odstrel slonov nasprotovali, niso pa ponudili nobene druge možnosti in izvedljive rešitve za rešitev težav za preprečevanje škode in smrtnih žrtev med ljudmi.

(Jagen Weltweit – internet: www.jww.de)

Južnoafriška republika: V Afriki krivolovce redko doseže roka pravice v obliki sodišča in sodnega postopka. Nasprotno se je zgodilo v navedeni državi, kjer je sodišče sodilo trem krivolovcem, ki so leta 2017 na

območju Krügerjevega narodnega parka lovili nosoroge. Takrat so lovski čuvaji in nadzorniki slišali na območju parka strele in so po sledeh uspeli izslediti krivolovce. Pri aretaciji je sodeloval tudi helikopter narodnega parka. Omenjeni krivolovci so imeli pri sebi puške z izbrisanimi registrskimi številkami in v nahrbtnikih odrezane rogove nosorogov. Eden od njih je bil tujec, ki je bil nezakonito na območju Južnoafriške republike. Sodišče je enega od krivolovcev obsodilo na 45 let zaporne kazni, preostala pa vsakega na 30 let.

(Jagen Weltweit – internet: www.jww.de)

Tanzanija: Po podatkih švicarskega novinarja in naravovarstvenika vsako leto na območju znamenitega narodnega parka Serengeti nezakonito uplenijo približno 100.000 gnujev. Meso divjih živali je izjemno priljubljeno za prehrano, nezakonito uplenjeno pa tudi »poceni«. Nekaj mesa pristane v loncih domačinov, preostanek na črno prodajo v večjih mestih. Meso gnujev je v povprečju trikrat na teden na jedilniku domačinov z obrobja Serengetija. Navedeno število tako ulovljenih gnujev je približno 10 % celotne populacije, kar je sicer še vzdržno, treba pa je vedeti, da se število prebivalcev na lokalni in na državni ravni povečuje, kar pomeni tudi povečanje povpraševanja po mesu.

(Jagen Weltweit – internet: www.jww.de)

ZDA: Po podatkih urada za divje živali zvezne države Nevada se število debelorogih ovc še naprej povečuje, kar je rezultat prizadevanj in sodelovanja številnih državnih institucij, lokalnih in državnih organizacij, industrije s področja orožja in streliva ter drugih, z naravo povezanih prostočasnih dejavnosti, nenazadnje tudi potrošnikov – lovcev ... Po oceni strokovnjakov je včasih na območju ameriškega zahoda, Teksasa in Dakote živelo na »milijone« debelorogih ovc, vendar pa se je njihovo število do začetka 20. stoletja drastično zmanjšalo na vsega nekaj tisoč živali, ki so iz nekaterih držav prejšnje razširjenosti celo popolnoma izginile. Vzrok za to je bil popolnoma nekontroliran odstrel, ki so ga vodili želja po dobičku, intenziviranje kmetijske proizvodnje in živinoreje ter s tem povezano bistveno povečanje potreb po vodi. V začetku 60. let minulega stoletja so začeli s programi ponovnega naseljevanja, izboljšanja habitatov za to vrsto in z znanstveno-raziskovalnim delom, kar je ob urejenem sistemu financiranja privedlo do ponovnega povečanja številčnosti te vrste in ponovnega osvajanja nekdanjih habitatov. Samo na območju Nevade je bilo v preteklosti ponovno naseljenih več kot 4000 debelorogih ovc. Nevada je sicer znana kot najbolj sušna država ZDA, kjer so vodni viri najpomembnejši za preživetje te vrste. Vzporedno s ponovnim večanjem številčnosti

se je začel povečevati tudi strogo nadzorovani odstrel. Tako je bila leta 1965 letna kvota za odstrel v zvezni državi Nevada 25 odraslih ovc in se je do lani povečala na 350 živali. Sodelovanje državnih institucij, industrije orožja in streliva, ki prek sistema davkov financirajo podobne programe varstva divjadi ter nenazadnje lovstva, ki prispeva tako denar kot tudi čas, se tudi danes in v prihodnje obeta nadaljevanje te uspešne zgodbe.

(Jagen Weltweit – internet: www.jww.de)

ZDA: Raziskovalci so kar pri 33 % od skupno 481 vzorcev belorepih jelenov, ki so jih odvzeli v zveznih državah Illinois, New York, Michigan in Pensilvanija, ugotovili prisotnost protiteles novega koronavirusa SARS-CoV-2 – virusa, ki povzroča koronavirusno bolezen covid-19. To pomeni, da so bile živali v stiku z virusom, kar posledično vodi k domnevi, da je covid-19 prisoten na geografsko precej širšem območju, kot so domnevali doslej. Čeprav ni nobenih dokazov, da bi se ljudje lahko okužili z uživanjem mesa živali, ki imajo protitelesa omenjenega virusa, strokovnjaki vseeno svetujejo uporabo rokavic pri rokovanju z mesom, razkuževanje opreme, ki pride v stik z mesom, in dobro prepečeno pripravljeno meso belorepih jelenov.

(www.24ur.com)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

V drugi polovici prejšnjega stoletja se je v Idrijskem hribovju ponovno začela pojavljati jelenjad. Na gozdnih vlakih smo opazili odtise jelenjih parkljev, kaluže so bile obiskane. In kmalu so padli prvi jeleni. Solovca

ve, rasti in rojstva sem prosil, naj pride mimo jelenji trop. Predal sem se miru gorskega gozda, ki se je že začel jesensko barvati, in čakal. Ptica ni bilo slišati. Okrog osemnajste ure me je prešinilo, da nisem napolnil puške. Previdno sem odprl zaklep in potisnil naboj v cev. Zvok je slišala košuta, ki je v goščavi,

Za pridobivanje živega srebra je rudnik rabil velike količine lesa, zato so sekali tudi v dokaj oddaljenih gozdovih. Les so z vprežno živino spravljali na strm rob nad potokom Belca, nato po drčah od struge Belce, od tam pa ga je vodni val klavž odnesel do grabelj v Idriji. Iz okoliških gozdov so v Idrijo s plavljenjem za potrebe

Jelen iz **MAKSIMILIJAN MOHORIČ** Široke doline

Staneta Zelenca¹, ki se je štel kot strokovnjak tudi za jelenjad, smo mladi lovci vprašali: »Kaj misliš, Stane, kako se bo širila jelenjad v teh hribih?« – »Pubi, baste vidl, še preveč ih bu,« nam je odgovoril. Stane že dolgo lovi v večnih loviščih, njegova napoved pa se je uresničila.

Prišla je jesen in bližal se je čas ruka. Prejšnja leta je bil ruk medel, lani pa so se jeleni začeli oglašati že v začetku septembra. Rukali so v Tisovcu, Osredku, na Gnelicah, okrog Hudega polja, na Poslušanju in drugod.

Sredi septembra sem nad Široko dolino pozno popoldne ob manjši poseki postavil trinožnik. Široka dolina je strmo pobočje, poraščeno je z goščami, letvenjaki in delno z zrelim gozdom bukve in plemenitih listavcev. Majhen delež zavzemajo posajene smreke. Precej je še po žledu nepospravljene polomije. V dolino ni dostopnih poti. Na pobočjih so prepadne dolomitne stene. Vhod v dolino poteka po strugi hudournega potoka. Tod se rada zadržuje jelenjad.

Udobno sem se namestil. Od Mrzlega vrha sem je pihal krivec. Listje v krošnjah je v zračnih tokovih šumelo in trepetalo, nosilo ga je proti morju in nad ocean. Nasičeni z vodo se bodo kot deževni oblaki z jugozahodnikom vrnili nad celino.

Artemido, boginjo lova, živali, nara-

¹ Stane Zelenc, lovec LD Krekove

tik pod menoj, z glasnim ‚buu!‘ naznanila preplah. Nato se je še nekajkrat oglasila, vendar že precej dlje. Trop se je umaknil, nekaj časa sem še posedel. Proti Orlovskemu vrhu nekje so počili trije streli. Čakanje ni bilo več smiselno in odpravil sem se proti domu.

Pri Treh smrekah sem se ustavil in poslušal, ali bo kje zarukal jelen, toda gozd je ostal nem. Oglasile se niso niti sove, ki so bile tod še pred nedavnim številne. Žled in posek starega gozda sta zelo poslabšala njihove habitate. Pri Treh smrekah so še pred nedavnim rastle tri mogočne smreke. Gozdarji so jih posadili že pred stoletji. Njihov čas se je, žal, iztekel. Nekoč je bil običaj, da so posadili tri drevesa skupaj in tako zaznamovali določen kraj. Na Hudem polju so pred gozdarsko barako posadili tri bukve, ki še vedno rastejo. Gozdovi okrog Treh smrek in Poslušanja so v preteklosti spadali pod gospostvo Križ². Dvorna komora v Gradcu jih je rezervirala za potrebe idrijskega rudnika. Nekoč so v njih imeli pravico do gozdne paše prebivalci Gore³. Rudnik je te servitute odkupil. Na starih avstro-ogrskih vojaških kartah je območje od Treh smrek proti Široki dolini označeno kot Nemška frata.

² Gospostvo Križ – zdajšnji Vipavski Križ v Vipavski dolini

³ Gora – mišljena je planota na južnem robu Trnovskega gozda nad Vipavsko dolino (vasi Predmeja – do 50-ih let prejšnjega stoletja Dol, Otlica in Kovk)

Rudnika v petsto letih dostavili okrog štiri milijone prostorninskih metrov lesa.

Naslednji dan sem bil že okrog sedemnajste ure na istem mestu. Udobno sem se namestil, čakal in razmišljal ...

Kaj nas žene, da lovimo? Človeštvo se je milijone let preživljalo z nabiralništvom in lovom. Tedanji lovci so lovili za preživetje. Dandanes naj bi bil glavni uradni motiv lova, da ohranjamo ravnovesje in trajnostni razvoj ekosistemov. V le-teh ne more preživeti neomejeno število osebkov, zato je trajnostni razvoj zagotovljen s prehrabno piramido, z odnosom plen – plenilec. To je kruta rešitev, vendar očitno ne gre drugače.

Sonce je počasi zahajalo. Zarja se je razlila po večernem nebu nad Špičastim vrhom, Vrhom Putrha in dalje proti Mrzli rupi.

Nenadoma je v bližnji goščavi zarukal jelen. Veličastni praklic je odmeval v meni, da me je stresla lovska mrzlica. Srednje star jelen, brez kron, je priteknel na jaso in rukal. Pomeril sem za pleče in ustrelil. V nekaj skokih je bil v goščavi, od koder je bilo nato slišati lomljenje in nekakšno otepanje. Prepričan sem bil, da je dobro zadet. Počakal sem še dobre pol ure, nato sem se počasi bližal mestu, kjer je ležal jelen. Naenkrat se je v gošči zaslišalo lomljenje in ropot. Jelen se je umikal v Špičasti vrh. Kakršnokoli zasledovanje bi bilo nesmiselno. Poklical sem sina,

naj mi pride zjutraj pomagat. Šel sem do avtomobila, ki je bil kakšen kilometer stran, in prenočil v njem.

Luna je sijala nad Črnim robom in veter mi je igral simfonije gorskega gozda. Razmišljal sem, zakaj jelen ni padel. Prepričan sem bil, da sem dobro nameril. Mogoče je krogla zadela kakšno oviro

Pred nami je bila težka naloga – kako po strmeh in zaraščenem pobočju preko prepadov in po zalomljeni strugi hudournika spraviti jelena do potoka Belca in na gozdno cesto. Treba se je bilo vrniti do avtomobilov. Starejši pes je bil tako utrujen, da se ni mogel vzpeti po strmeh pobočju. Zato se je vodnik Rustja odlo-

slabi vidljivosti smo razžagovali podrta debela in krčili pot. Več kot sreča je bila, da se nihče ni poškodoval. V temi je bilo treba paziti, da nismo zgrešili smeri do avtomobila ob cesti. Malo pred deveto uro zvečer je zmanjkalo bencina za motorno žago in vitel; iskat sem ga šel na najbližjo domačijo Šinkovec v Idrijski Beli. Okrog pol enajstih je bil jelen končno na prikolici. Tedaj smo prvič lahko nekaj pojedli in popili. Marko, Bruno in Črt so jelena odpeljali v hladilnico. Z Martinom sva se morala vrniti v Tisovec, kjer je ostal njegov avto. Okrog polnoči sva bila pri avtomobilu. Martin se je odpeljal domov, ker je moral zjutraj v službo, sam pa sem spustil sedeže v avtu, se dobro oblekel in zaspal. Za pot domov nisem več imel moči.

Martin je bil tisti dan izpostavljen velikim fizičnim obremenitvam. Zjutraj je najprej preiskal pobočje pod Špičastim vrhom, nato se je vrnil in se z Juretom še enkrat podal po sledi v Špičasti vrh. Z vrha Široke doline je sledil psoma v oddelek 57, za Orlovski vrh, od koder se je vrnil na vrh Široke doline. Tam se je pridružil vodniku Marjanu in sta šla po sledu v Široko dolino, kjer sta jelena dobila. Od tam sta šla na Belčne klavže, kjer jih je naložil Jure in peljal v Zadlog, kjer se je Martin presedel k meni, Rustjo pa je peljal do njegovega avtomobila v Tisovcu. Martin se je vrnil z mano v Idrijsko Belo, od koder je odšel z Markom do jelena v Široko dolino, ker je samo on vedel, kje leži. Peš je prehodil več kot petindvajset kilometrov po prepadnih in zaraščenih terenih. Kdor vsaj malo pozna ta svet, si lahko do neke mere predstavlja, kako je bilo ...

Samo veliki požrtvovalnosti vseh, ki so sodelovali, se moram zahvaliti, da je bil jelen malo pred polnočjo v hladilnici.

Kljub najboljšim namenom včasih dogodki potekajo drugače, kot smo pričakovali. Stroški iskanja in spravila jelena so preseglji njegovo tržno vrednost. Imeli smo srečo, da se nihče ni poškodoval.

Če bi vedel, kako se bo zgodba odvijala, bi jelena pustil, naj gre svojo pot. A v prihodnost vidijo samo bogovi, ljudje pa žal podležemo strastem in zmotam.

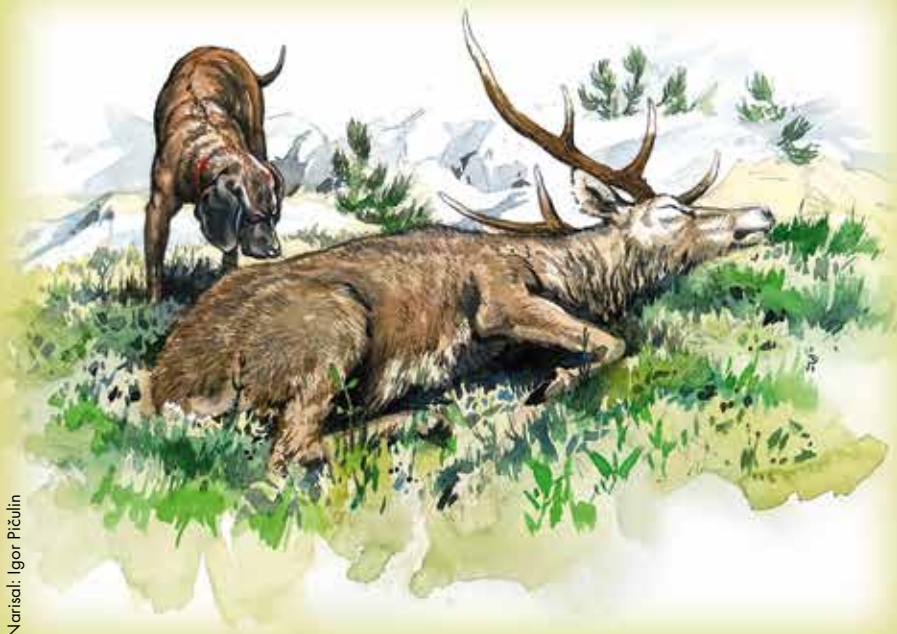
Manj znane (strokovne) besede:

ekosistem – rastline in živali ter vsi neživi dejavniki nekega zaključnega območja
habitat – življenjsko okolje rastlin in živali

klavže – visoke rečne pregrade na rekah Idrijci, Belci, Zali in Klavžarici

letvenjak – razvojna stopnja gozda, pod 10 cm srednjega premera dreves

servituti – služnostne pravice v gozdovih

Narisal: Igor Pčulin

in ji spremenila smer. Obžaloval sem, da žival trpi, vendar spremeniti ni bilo mogoče ničesar.

Ko se je zdanilo, je prišel sin Martin. Odšla sva na nastrel, ga označila, nato je Martin preiskal bližnje pobočje, vendar jelena ni bilo. Poklical sem Jureta Pagona⁴, ki je kmalu prispel s svojima krvosledcema. Psa sta takoj zaznala sled in se napotila po strmeh pobočju. Pod vrhom je Jure spustil psa s povodcev. V bližnji gošči sta psa jelena ustavila, vendar se mu zaradi gostega rastja ni bilo mogoče približati. Še naprej se je umikal proti prehodu v Široko dolino. Tam pa sta psa nenadoma zavila proti Orlovskemu vrhu. Martin jima je sledil v oddelek 57, vendar sta tam psa izgubila sled. Sam sem se postavljaj na prehode jelenjadi, da bi jelena morda prestregel, vendar nisem imel sreče.

Jure je poklical na pomoč vodnika psov krvosledcev Marjana Rustjo⁵. Vrnili smo se do prevala nad Široko dolino. Tam sta psa po krajšem iskanju našla krvno sled, ki je zavila po strmeh pobočju v dolino. Marjan in Martin sta se napotila po sledi. Psa sta jelena kmalu ustavila in vodnik je sprožil ‚milostni strel‘ ...

čil, da se bodo spustili do ceste Idrijska Bela – Krekovše. Jure Pagon se je nato z avtom odpeljal skozi Zadlog in Idrijsko Belo do Belčnih klavž po vodnika Marjana in Martina ter oba psa, da jih pripelje v Tisovec, k Materi. Ura je bila že okrog dveh popoldne. Na Belci je bilo za zelo težko spravilo treba zbrati ekipo. Jelen je moral biti še tisti večer v hladilnici. Če bi ostal v gozdu, bi ga ponoči požrle zveri. Težko je dandanes dobiti pomoč za spravilo težjih kosov divjadi. Velika sreča je bila, da je bil Marko Tratnik takoj pripravljen za akcijo. Brez njega bi bila to misija nemogoče. Z Martinom sta takoj šla na kraj, kjer je ležal jelen, in začela s spravilom. Pozneje sta se pridružila še Bruno Vehar in Črt Likar⁶. Sam kaj dosti nisem mogel prispevati, prežagal sem kakšno podrto drevo in nosil jelenovo glavo, ki jo je bilo treba odrezati. Jelena smo z vitlom spravljali po vlakah in pred njim žagali mladje ter podrto drevje; najprej po zaraščenem kolovozu, nato naravnost po prepadnem pobočju v grapo. Preko prepadov smo ga spuščali na vrvi, da se ni poškodoval.

V soteski hudournika nas je ujel mrak. V grapi, kjer je bil nekoč kolovoz, so bili balvani, tolmoni vode in podrta drevje. Ob

⁴ Jure Pagon – v letu 2021 umrli vodnik lovskih psov krvosledcev iz Godoviča

⁵ Marjan Rustja – vodnik psov krvosledcev iz Ajdovščine

⁶ Marko Tratnik, Bruno Vehar in Črt Likar – lovci LD Krekovše

Lisica

Požeto je polje,
pobrana pšenica;
prej klasje kipelo je tod
in k nebu molelo svoj plod.
Zdaj ostro strnišče obuja
spomine
in slama negibno leži.

Le mlada lisica
čez polje stopica,
postane in nemo strmi.
Spet krene,
počasi, po prstih,
se zdi kot kraljica,
le z gobčkom pri tleh
in spet obstoji.

Le s čim pogosti jo
pogrnjena miza,
mrtvo na videz strnišče?

Naenkrat od daleč
se sliši vrvenje,
mišji prepir,
glasno žuborenje.
Neskrbna, naivna,
pusti se ugnati lovčevi laži.
Da sita bo, upa ...
Ne ve, da usoda nalije ji
strupa,
življenje pa jemlje slovo.

Nogé jo nesêjo

vse bliže in bliže.
Ko lažni trušč mišji utihne,
spet ustavi se, z uhlji
zastrže.

Pregovorna zvitost, kje si?

In puška zapoje svoj kratki
akord,
prežalosten stok se po polju
razlije.
Še zadnji hlastaj,
še zadnji migljaj,
lisica nesrečna
v večna lovišča
izdihne.

Sestal se je Občni zbor LZS

Na Občnem zboru Lovske zveze Slovenije (LZS), ki je bil 4. septembra 2021 na Pragerskem, so predstavniki, izvoljeni na delnih občnih zborih v volilnih okoliših, sprejeli poročilo o delu in rezultatu poslovanja LZS

Predsednik Nadzornega odbora LZS **Branko Zlobko** je povedal, da pri opravljenih pregledih ni bilo zaznanih nepravilnosti pri poslovanju LZS, da pa je treba posodobiti in z veljavno zakonodajo uskladiti nekatere interne pravne akte, kot je Pravilnik o materialno-finančnem poslovanju in poslovanju LZS. Urediti je treba tudi arhivsko

Predstavniki, izvoljeni na delnih občnih zborih v volilnih okoliših, so sprejeli poročilo o delu in rezultatu poslovanja LZS v minulem letu, se seznanili z vsebinskim in finančnim načrtom LZS v tem letu ter s postopki za izgradnjo nacionalnega lovskega centra v Lukovici.

v minulem letu, se seznanili z vsebinskim in finančnim načrtom LZS v tem letu ter s postopki za izgradnjo nacionalnega lovskega centra v Lukovici. Udeležba je bila zaradi zajezitve koronavirusne bolezni covid-19 mogoča ob upoštevanju pogoja PCT (preboleli, cepljeni, testirani).

gradivo LZS in ga oddati **Arhivu Republike Slovenije**.

Predsednik LZS mag. **Lado Bradač** je poudaril, da so bile v minulem letu kljub epidemiji bolezni covid-19 opravljene vse načrtovane naloge in izobraževanja, tudi v okviru izvajanja javne službe, ki jo sofinancira država: »Še več,

Foto: Urša Kmetec

Predsednik LZS mag. Lado Bradač je poudaril, da so bile v minulem letu kljub epidemiji covid-19 opravljene vse načrtovane naloge in izobraževanja, tudi v okviru izvajanja javne službe, ki jo sofinancira država. »Država zaupa v naše delo,« je še povedal o delu lovcev.

na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so nam prišli na pomoč in se strinjali s pobudo, da lovci, ki izvajajo lov, izvajajo javno službo. To velja tudi za ukrepe, v povezavi z afriško prašičjo kugo. Lovci smo opravili svoj del in na nas lahko računajo kot na resnega partnerja; država zaupa v naše delo.«

Mag. Bradač je omenil še, da se obetajo spremembe na področju delovanja lovišč s posebnim namenom, v razpravah o tem bo sodelovala tudi LZS. Napovedal je tudi skorajšnji začetek izbora izvajalcev gradbenih del za nacionalni lovski center v Lukovici.

Predstavniki, izvoljeni na delnih občnih zborih v volilnih okoliših,

so na občnem zboru potrdili sprejem **Lovskega društva Boreča** v članstvo LZS. Z aplavzom pa so nagradili dosežke strelca **Frančka Gorazda Tirška**, člana Lovske družine Gornji Grad, ki je na paraolimpijskih igrah v Tokiu z zračno puško osvojil srebrno in bronasto odličje.

Udeležence občnega zbora sta nagovorila tudi predsednik Državnega sveta Republike Slovenije **Alojz Kovšca** in državni sekretar Ministrstva za notranje zadeve dr. **Božo Predalič**, ki je izpostavil dobro sodelovanje med ministrstvom in LZS na vseh področjih ter izrazil željo po nadaljevanju takšne prakse.

Urša Kmetec

Prof. dr. Andreju Bidovcu podelili najvišje priznanje LZS – plaketo Zlatorog

Lovska zveza Slovenije (LZS) je profesorju dr. Andreju Bidovcu za njegovo dolgoletno ustvarjalno delo v lovski organizaciji podelila *plaketo Zlatorog*, ki jo je prejel na **Občnem zboru LZS** 4. septembra 2021 na Pragerskem. **Upravni odbor LZS** je namreč sprejel sklep, da prof. dr. Bidovcu za dolgoletno in ustvarjalno delo pri snovanju in udejanjanju načel, smotrov in nalog slovenskega lovstva in slovenske lovške organizacije podeli plaketo Zlatorog, ki je najvišje priznanje LZS.

Prof. dr. Bidovcu je plaketo Zlatorog podelil predsednik LZS mag. Lado Bradač, ki je – tako kot številne generacije lovskih pripravnikov – tudi sam zahteven lovski izpit opravljal pri spoštovanem in uveljavljenem profesorju veterine. Slednji se je v kratkem nagovoru udeležencem občnega zbora zahvalil za priznanje in vsem lovcem »položil na srce«, naj v čim večji meri oživljajo druženje in vse tisto, kar lovce povezuje kot družino.

Prof. dr. Bidovec je svojo lovsko pot začel v **Lovski družini Grosuplje** leta 1969 in je v lovski organizaciji več kot 51 let. Za svoje aktivnosti v okviru lovške organizacije je prejel vsa možna priznanja. Njegovo delo v lovstvu se je ves čas prepletalo z njegovo poklicno dejavnostjo, saj je kot veterinar ter pozneje profesor in predstojnik **Inštituta za patologijo, divjad, ribe in čebele na Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani** nenehno sodeloval z LZS na različnih področjih – v

Foto: Andrej Miklavčič

Prof. dr. Andrej Bidovec, veterinar in lovec, je na Občnem zboru LZS 4. septembra 2021 na Pragerskem za svoje dolgoletno ustvarjalno delo v lovski organizaciji prejel najvišje priznanje LZS – plaketo Zlatorog.

Foto: Urša Kmetec

Prof. dr. Bidovec se je v kratkem nagovoru udeležencem občnega zbora zahvalil za priznanje in vsem lovcem »položil na srce«, naj v čim večji meri oživljajo druženje in vse tisto, kar lovce povezuje kot družino.

okviru različnih raziskav z lovci, pripravljal pa je tudi gradiva za lovške potrebe, ki so bila tesno povezana z veterino. V vseh izobraževalnih programih lovcem je bil aktivno vključen, zlasti pri tistih s področja bolezni divjadi in

veterinarske zakonodaje. Tako je sodeloval in še sodeluje pri predavanjih za lovške pripravnike, pri izobraževanjih za lovške tehnike, lovške mojstre in lovške čuvaje.

Dobršen del svojega časa in energije, ki ga je večinoma posve-

čal znanosti in veterinarski fakulteti, je namenil tudi krovnii lovski organizaciji, kjer je sodeloval v različnih komisijah Upravnega odbora LZS, kot sta **Komisija za upravljanje z divjadjo in Strokovno-znanstveni svet**. Prof. dr. Bidovec je deloval tudi na področju kinologije, zlasti v **Klubu ljubiteljev psov jamarjev**, ki mu je tudi predsedoval. Svoje strokovno delo je nenehno tvorno povezoval z lovstvom, o čemer pričajo njegova znanstvena dela in znanstveno-strokovni članki. Njegova profesionalna področja so bila patologija, diagnostika, infekcijske in invazijske bolezni, biologija, fiziologija in epizootologija divjih živali. Vsa spoznanja je prenašal v lovške vrste.

Prof. dr. Bidovec je tudi danda-

nes osrednja osebnost, ko govorimo o veterini in lovstvu, ter med slovenskimi veterinarji in lovci uživa nesporen ugled spoštovanega strokovnjaka.

Urša Kmetec

Dnevi lovškega strelstva 2021

Na strelišču Gaj - Pragersko so 3. in 4. septembra potekali **Dnevi lovškega strelstva 2021**, v okviru katerih je **Lovska zveza Slovenije (LZS)** organizirala **Državno prvenstvo v strelski kombinaciji za veterane in superveterane 2021** in **Državno prvenstvo v strelski kombinaciji OPEN 2021**.

Na državnem prvenstvu v strelski kombinaciji za veterane in super veterane 3. septembra je sodelovalo 88 strelcev. Tekmovanje je ob zvokih rogov **Rogistov Zveze lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož** odprl direktor Strokovne

Vse foto: Boris Gorenc

Na Dnevih lovškega strelstva 2021 je sodelovalo skoraj 180 tekmovalcev.

službe LZS mag. **Božo Zakrajšek**, ki se je zahvalil vsem sodelujočim za organizacijo tako zahtevne prireditve, ki je v zadnjih letih prerasla zgolj tekmovalne okvire, saj je po njegovih besedah postala tudi prostor druženja, spoznavanja novosti na področju lovstva in lovške opreme ter dobrotelosti. »Posebna zahvala in priznanje pa gre gonilni sili **Dnevov lovškega strelstva**, predsedniku **Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje LZS Matiji Jancu** za opravljeno

Opomba

V oklepajih ob imenih tekmovalcev v okvirčkih na naslednji strani so navedene območne lovške zveze.

Predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje LZS Matija Janc (spredaj levo) in predsednik LZS mag. Lado Bradač (spredaj desno) sta podelila priznanja najboljšim veteranom in superveteranom.

Državno prvenstvo, superveterani – kombinacija (posamično):

1. Stanislav Francelj (Kočevoje)
2. Rudko Mlinarič (Posavje)
3. Karol Cizej (Savinjsko-Kozjanska)

Državno prvenstvo, superveterani – kombinacija (ekipno):

1. Savinjsko-Kozjanska zveza lovskih družin Celje
2. Zveza lovskih družin Kočevoje
3. Zveza lovskih družin Ljubljana

Državno prvenstvo, veterani – kombinacija (posamično):

1. Zlatko Pogorilič (Notranjska)
2. Leopold Travner (Koroška)
3. Marko Jelen (Koroška)

Državno prvenstvo, veterani – kombinacija (ekipno):

1. Koroška lovsko zveza
2. Savinjsko-Kozjanska zveza lovskih družin Celje
3. Zveza lovskih družin Ljubljana

Državno prvenstvo v veliki kombinaciji (posamično):

1. Boštjan Sadek (Maribor)
2. Dejan Kozole (Posavje)
3. Miha Finkšt (Savinjsko-Kozjanska)

Državno prvenstvo v veliki kombinaciji (ekipno):

1. Lovska zveza Maribor
2. Savinjsko-Kozjanska zveza lovskih družin Celje
3. Zveza lovskih družin Zasavje

Dnevov lovskega strelstva 2021 se je udeležil tudi državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve dr. Božo Predalič (levo).

delo in veliko promocijo slovenskega lovskega strelstva,« je še dejal mag. Zakrajšek.

Državnega prvenstva v strelski kombinaciji OPEN 2021, ki je potekalo 4. septembra, se je ude-

Strelci, ki so dosegli zadostno število zadetkov za naziv mojster strelca.

Državno prvenstvo za superveterane in veterane

Superveterani – glinasti golobi:

Darko Štern (Koroška), **Miran Freitag** (Savinjsko-Kozjanska), **Karol Cizej** (Savinjsko-Kozjanska), **Rudko Mlinarič** (Posavje), **Zlato Zajšek** (Ljubljana), **Stanislav Francelj** (Kočevoje), **Ljubiša Pavlovič** (Ljubljana), **Ivan Curl** (Kočevoje), **Bojan Lešnik** (Maribor), **Anton Erjavec** (Kočevoje), **Anton Hudernik** (Maribor), **Tone Željko** (Bela krajina) in **Jože Kotnik** (Koroška).

Veterani – glinasti golobi:

Anton Weiss (Bela krajina), **Marko Jelen** (Koroška), **Zlatko Pogorilič** (Notranjska), **Bojan Urbančič** (Maribor), **Leopold Travner** (Koroška), **Boštjan Soklič** (Gorenjska), **Janez Pavli** (Ljubljana), **Franci Koncilja** (Zasavje), **Marjan Krevh** (Maribor), **Dušan Urankar** (Savinjsko-Kozjanska), **Milan Drogenik** (Savinjsko-Kozjanska), **Franc Čagran** (Ptuj-Ormož), **Tomaž Korošec** (Ljubljana), **Rajko Kerševan** (Gorica), **Vili Grušovnik** (Savinjsko-Kozjanska), **Dušan Krajnik** (Gorenjska), **Janez Škrlič** (Notranjska), **Dušan Zupan** (Savinjsko-Kozjanska), **Jože Korunič** (Prekmurje), **Andrej Marhold** (Maribor), **Srečko Kobetič** (Bela krajina) in **Tadej Burazer** (Bela krajina).

Državno prvenstvo v streljanju z malokalibrsko puško

Superveterani – malokalibrska puška:

Franc Kušter (Koroška), **Anton Zupan** (Savinjsko-Kozjanska), **Tomaž Hain** (Koroška), **Vladimir Hace** (Kočevoje), **Stanislav Francelj** (Kočevoje), **Matjaž Benedičič** (Gorenjska), **Janez Kramar** (Ljubljana), **Branko Krese** (Kočevoje), **Ivan Bezjak** (Maribor), **Darko Pahor** (Gorica), **Anton Markič** (Gorenjska), **Anton Hudernik** (Maribor), **Ivan Curl** (Kočevoje) in **Jože Kotnik** (Koroška).

Veterani – malokalibrska puška:

Zlatko Pogorilič (Notranjska), **Leopold Travner** (Koroška), **Slavko Prah** (Maribor), **Marko Jelen** (Koroška), **Janez Škrlič** (Notranjska), **Dušan Urankar** (Savinjsko-Kozjanska), **Dušan Zupan** (Savinjsko-Kozjanska), **Tomaž Korošec** (Ljubljana), **Milan Zajamšek** (Koroška), **Brane Smolič** (Novo mesto), **Janez Pavli** (Ljubljana), **Jože Erjavec** (Zasavje), **Marko Kosmač** (Zasavje), **Rudolf Kovačič st.** (Kočevoje) in **Jožko Strosar** (Gorica).

Državno prvenstvo v veliki kombinaciji OPEN

OPEN – glinasti golobi:

Nejc Hlebš (Zasavje), **Miha Finkšt** (Savinjsko-Kozjanska), **Matjaž Hlebš** (Zasavje), **Dejan Kozole** (Posavje), **Boštjan Sadek** (Maribor), **Erik Hace** (Kočevoje), **Franci Ostanek** (Novo mesto), **Maksimiljan Garmut** (Maribor), **David Jerovšek** (Novo mesto), **Zlatko Pogorilič** (Notranjska), **Nejc Garmut** (Maribor), **Marijan Sadek** (Maribor) in **Anže Pintar** (Ljubljana).

OPEN – krogla:

Jože Štefanič (Posavje), **Boštjan Sadek** (Maribor), **Zlatko Pogorilič** (Notranjska), **Franci Vidmar** (Zasavje), **Miha Travner** (Koroška), **Rok Krajnc** (Koroška) in **Gregor Mežan** (Ljubljana).

Na Državnem prvenstvu v veliki kombinaciji so ekipno slavili Mariborčani pred Savinjsko-Kozjansko ZLD in tretjeuvrščeno ekipo ZLD Zasavje.

ležilo 88 tekmovalcev. Strelsko tekmovanje so med drugim obiskali tudi državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve dr. **Božo Predalič** in generalni direktor Direktorata za gozdarstvo in lovstvo mag. **Robert Režonja** ter predsednik Državnega sveta Republike Slovenije **Alojz Kovšca**. Slednji je skupaj s predsednikom LZS mag. **Ladom Bradačem** in predsednikom Komisije za lovsko strelstvo in

Dnevi lovskega strelstva 2021 so tudi letos potekali na strelišču Gaj - Pragersko.

lovsko orožje LZS Jancem podelil priznanja najboljšim strelcem in strelkam ter ekipam.

V okviru prireditve je potekal sejem razstavljalcev lovskega orožja, optike in druge opreme. Sodelovalo je tudi **Lovsko dobrodelno združenje Diana**, ki je organiziralo srečelov in zbiralo sredstva za humanitarne namene. Lovci so v humanitarne namene prispevali 2115 evrov.

LZS se za pomoč pri izvedbi dogodka zahvaljuje Rogistom **ZLD Ptuj-Ormož**, **Komunali Slovenska Bistrica**, **Prostovoljnemu gasilskemu društvu Pragersko**, **Turističnemu društvu Breza Pragersko Gaj** in **Gostilni pri Martinu** v lasti **Martina Skrbinka** ter podjetjem **Toyota Center Ljubljana**, **Stella, d. o. o.**, **Jerman-I, d. o. o.**, **Night Pearl** in **A-TEC Slovenija**.

Urša Kmetec

14. Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja

Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja, ki je bilo že 14. zapovrstjo, je 29. avgusta potekalo v čudovitem ambientu gradu Kostel na Kočevskem. Tekmovalci, pomerilo se jih je osem, so z nastopi pričarali mogočne glasove kralja gozdov – jelena.

Tekmovalce je v imenu kočevskih lovcev najprej pozdravil predsednik Zveze lovskih družin (ZLD) Kočevje **Branko Zlobko** in jim zaželel najboljše uspehe »v središču slovenskega lovstva, kočevskih gozdovih, kjer se je ples jelenov in košut že začel«. Da zmaga najboljši, jim je zaželel tudi predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. **Lado Bradač** ter poudaril »pomembnost ohranitve lovške etike, tradicije in naše lovške kulture, kamor sodi tudi večina oponašanja jelenjega rukanja«.

Foto: Štefan Vesel

14. Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja je 29. avgusta potekalo v čudovitem ambientu gradu Kostel na Kočevskem.

Foto: Štefan Vesel

Devetnajstletnik Tadej Klemenšek iz LD Solčava je s 67 zbranimi točkami premagal vso konkurenco in obranil lanski naslov državnega prvaka.

Tekmovalci so nastopili v treh disciplinah: v oponašanju starega jelena, ki išče košute, v oponašanju glavnega jelena s tropom

košut ter nazadnje v oglašanju dveh jelenov enake moči v dvoboju na višku ruka. Za večino obiskovalcev so se nastopi mor-

Foto: Štefan Vesel

Mag. Lado Bradač (desno) je Ernestu Kerčmarju (levo), mentorju in mednarodno uveljavljenemu sodniku oponašanja jelenjega rukanja, podelil plaketo za lovsko kulturo I. stopnje.

da zdeli enakovredni, ne pa tudi za izurjena ušesa sodnikov, ki v svojih kabinah tekmovalcev niso mogli videti, lahko so jih le slišali.

S svojim nastopom jih je povsem prepričal **Tadej Klemenšek** (Lovska družina (LD) Solčava), še posebno v tretji disciplini, v

kateri mu je vseh šest sodnikov podelilo najvišje mogoče število točk. Devetnajstletnik je tako s 67 zbranimi točkami premagal vso konkurenco in obranil lanski naslov državnega prvaka. Na vprašanje, koliko vadi, pa je le z nasmehom skomignil in male skrivnosti velikih mojstrov obdržal zase.

Drugo mesto je s 65 točkami osvojil **Blaž Šuler**, tretje mesto, z le točko manj, pa je dosegel **Franz Hirm**; oba sta člana Društva za ohranjanje lovske kulture Črna. Tekmovali so še **Matic Oberstar**, **Damijan Zdovc**, **Klemen Šušteršič**, **Simon Ferlinc** in **Marko Mavri**.

Priznanja in nagrade so tekmovalcem podelili vodja tekmovanja in predsednik Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi mag. **Jani Šalomon**, predsednik LZS mag. Bradač in predsednik ZLD Kočevje Zlobko, ki je tudi sam iz rok predsednika hrvaškega

Foto: Urša Kmetec

Slovenski mojstri v oponašanju jelenjega rukanja. V prvi vrsti od leve: tretjevrščeni Franz Hirm, prvovrščeni Tadej Klemenšek in drugouvrščeni Blaž Šuler.

Lovskega društva Tetrijeb Čabar **Antuna Arha** prejel odlikovanje. »S hrvaškimi kolegi že dolgo sodelujemo v dobrem in slabem, vedno so nam priskočili na pomoč, in upam, da bo tako tudi ostalo.«

se je v svojem imenu in v imenu kočevskih lovcev za izkazano čast zahvalil Zlobko.

V okviru prireditve so podelili tudi priznanja za dolgoletno delovanje na področju dejavnosti

jelenjega rukanja: plaketo za lovsko kulturo III. stopnje so prejeli **Vital Šuligoj**, **Pavel Nared** in **Ivan Okrajšek**, plaketo za lovsko kulturo I. stopnje pa **Ernest Kerčmar**, mentor in mednarodno uveljavljeni sodnik oponašanja jelenjega rukanja.

Letošnje prvenstvo sta organizirali **Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostmi LZS** in **ZLD Kočevje**. Vse zahvale za odlično organizacijo dogodka in pogostitev pa veljajo tudi **LD Banja Loka - Kostel**.

V ekipo, ki bo v začetku oktobra zastopala LZS na 22. *Evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja* na Madžarskem, so se uvrstili tekmovalci Tadej Klemenšek, Blaž Šuler in Simon Ferlinc, ki so dosegli najboljše skupne rezultate na 13. in 14. *Državnem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja*.

Urša Kmetec

Rezultati natečaja za izbiro fotografij za koledar LZS 2022

Lovska zveza Slovenije (LZS) je pripravila *Javni nagradni natečaj za izbiro odličnih fotografij prostoživečih živali za koledar LZS 2022*. Razpisni pogoji so bili objavljeni v reviji *Lovec*, 5/2021, na strani 252.

Na LZS smo v okviru natečaja prejeli 200 fotografij 22 različnih avtorjev. Komisijo za izbor najboljših fotografij *Javnega nagradnega natečaja za izbiro odličnih fotografij prostoživečih živali za koledar LZS 2022* so sestavljali podpredsednik LZS doc. dr. **Srečko Felix Kropce**, ki je bil v vlogi predsednika komisije, in člana komisije **Igor Pičulin**, oblikovalec in slikar, ter **Urša Kmetec**, svetovalka za odnose z javnostmi pri LZS. Komisija je opravila izbor najboljših fotografij nagradnega natečaja skladno z razpisnimi pogoji.

Letos so na natečaj poslali svoje fotografije **Franc Bence**, **Mitja Bitežnik**, **Milan Cerar**, **Marjan Cigoj**, **Tilen Dolšak**, **Miran Kačič**, **Boris Kozinc**, **Miran Krapež**, **Bine Mekina**, **Gabrijel Mihevc**, **Oton Naglost**, **Marjan Obreza**, **Janez Papež**, **Zvonko Pavlič**, **Vinko Peternej**, **Natalija Pišec**, **Katja Popovič**, **Martin Šolar**, **Urša Štanfel**, **Branko Tolar**, **Andrej Tomažin** in **Štefan Vesel**.

Osnovni izbor fotografij je opravil **Igor Pičulin**, ki je ocenil

Foto: Oton Naglost

Foto: Andrej Tomažin

Foto: Marjan Cigoj

Foto: Marjan Cigoj

Foto: Andrej Tomažin

Foto: Urša Štanfel

Foto: Janez Papež

Foto: Andrej Tomažin

Foto: Natalija Pišec

Foto: Oton Naglost

Foto: Urša Štanfel

Foto: Oton Naglost

tehnično kakovost fotografij in možnost izreza. Nato je komisija izbrala 13 fotografij, in sicer fotografijo za naslovno stran koledarja in 12 najustrežnejših fotografij prostoživečih živali, ki jih je uvrstila v koledar LZS za prihodnje leto, ki ga je tudi tokrat oblikoval Pičulin.

Za naslovnico koledarja LZS za leto 2022 je izbrala fotografijo fazana, avtorja **Mirana Krapeža**, za koledarski del pa so bile iz-

brane fotografije naslednjih živalskih vrst (po mesecih): alpski kozorog **Otona Naglosta**, kuna belica **Andreja Tomažina**, divja mačka **Marjana Cigoja**, ruševac **Marjana Cigoja**, srnjak **Andreja Tomažina**, mlakarica **Urše Štanfel**, poljski zajec **Janeza Papeža**, volk **Andreja Tomažina**, rjavi medved **Natalije Pišec**, divji prašič **Otona Naglosta**, kragulj **Urše Štanfel** in gams **Otona Naglosta**.

Komisija je **prvo nagrado** v

višini 500 evrov podelila **Nataliji Pišec** za fotografijo rjavih medvedov, **drugo nagrado** (300 evrov) je prejel **Miran Krapež** za fotografijo fazana, **tretjo nagrado** (200 evrov) pa si je po izboru komisije zaslužil **Marjan Cigoj** za fotografijo divje mačke.

Izbrane fotografije za koledar bodo honorirane po ceniku LZS. Ob fotografijah bodo objavljena imena in priimki avtorjev.

Avtorjem izbranih fotografij

Foto: Miroslav Krapež

Naslovnico krasi fazan.

čestitamo, vsem pošiljateljem pa se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje na natečaju.

Urša Kmetec

Lovska zveza Slovenije

VELIKI STENSKI KOLEDAR LZS 2022

Z MOTIVI PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI BO PREJEL VSAK ČLAN LOVSKE DRUŽINE – UPRAVLJAVKE LOVIŠČA.

Veliki stenski koledar LZS 2022 (velikost 33,5 x 48 cm) bo mogoče tudi dodatno naročiti in bo voljo za pet evrov (koledar bo enak, kot ga prejme vsak član lovske družine – upravljavke lovišča, z enako velikim podložnim kartonom in brez storitve dotiska imena lovske družine).

Trinajstletne stenske koledarje z vezno spiralo, vložene v papirnato vrečko, s preglednim koledarskim delom, luninimi menami in spiskom lovnih dob na divjad bodo naročniki lahko **prevzeli v začetku decembra na sedežih območnih lovskih zvez**. Po dogovoru bomo zainteresentom koledar lahko poslali tudi po pošti (plačilo po predračunu) na zeleni naslov.

Pisna naročila sprejemamo do 31. oktobra 2021 na e-naslov: lovec@lovska-zveza.si, s pripisom *Koledar LZS*.

Založništvo LZS

Dragotin Klobučar, premalokrat omenjeni ustanovni član slovenske lovske organizacije

Ob stoletnici organizirane slovenskega lovstva na Štajerskem se v Lovski zvezi (LZ) Maribor, ki nadaljuje tradicijo tamkajšnje območne podružnice Slovenskega lovskega društva (SLD) iz leta 1921, spoštljivo spominjajo prvega predsednika Dragotina Klobučarja (1874–1960). Bil je tudi med ustanovitelji Slovenskega lovskega kluba (SLK) leta 1907 v Ljubljani in nato dolga leta član osrednjega odbora SLD. Kot odbornik je leta 1925 predlagal, da bi organizacijo decentralizirali in bi večjo samostojnost in veljavo do-

Foto: Arhiv LZ Maribor

Dragotin Klobučar (1874–1960)

bile območne podružnice SLD. Dosegel je celo sklic izrednega občnega zbora SLD na to temo in potrditev predloga, po katerem so

podružnice SLD dejansko dobile večji vpliv in veljavo.

Klobučar je bil ugleden bančnik in bančni ravnatelj v Mariboru. Iz redkih ohranjenih dokumentov o njegovem delovanju lahko povzamemo, da je bil kot gospodarstvenik in bančni strokovnjak član nadzornih svetov v več gospodarskih družbah in je svojo vlogo opravljal izredno odgovorno. Kot lovec, lovski funkcionar in kinolog je bil izredno spoštovan doma in na tujem. Kot rejec ptičarjev, kinolog in kinološki sodnik se je aktivno udeleževal v Društvu ljubiteljev ptičarjev (DLP). Že leta 1910 je nastopil kot vodnik psa ptičarja na kinološki prireditvi v Domžalah. Leta 1913 je postal kinološki sodnik. Bogato znanje in praktične izkušnje je prenašal na mlajše lovce in kinologe.

Po drugi svetovni vojni ga ne

najdemo več v krogih vidnih štajerskih lovskega funkcionarjev. Leta 1955 je bil odlikovan z redom za lovske zasluge III. stopnje, DLP pa ga je imenovalo za častnega člana. Umrl je 4. decembra 1960. leta in 7. decembra so ga pokopali v grobnici pod arkadami na pobreškem pokopališču v Mariboru. Tam ima tudi nagrobno skupinsko ploščo. Ob njegovi smrti je bila 6. decembra 1960 objavljena zelo skromna osmrtnica v časopisu *Večer*, skromen pa je bil tudi zapis s fotografijo v *Lovcu* letnika 1960/1961 na strani 384. Potem se je za njim izgubila vsaka sled. Zato je odločitev vodstva LZ Maribor, da bodo novembra ob stoletnici organiziranega slovenskega lovstva na Štajerskem obiskali njegov grob in se mu poklonili v spomin in zahvalo, nadvse hvalevredna.

Dr. Marjan Toš

Zaključek izobraževanja lovskega pripravnikov pri LZ Maribor

Lovska zveza (LZ) Maribor je v soboto, 10. julija 2021, organizirala slavnostno podelitev spričeval 44 novim lovcem, ki so v prvem izpitnem roku uspešno opravili lovski izpit. Ob podelitvi spričeval so novi lovci in lovke slavnostno zaprsegli in podpisali *Etični kodeks slovenskih lovcev*. Rogisti LZ Maribor so z zvoki rogov naznanili slavnostni začetek podelitve. Zaradi priporočil, povezanih z zavezitvijo epide-

Foto: Božidar Kunej

Skupinska fotografija novih lovcev in lovk LZ Maribor

mije covid-19, smo tudi v tem letu podelitev organizirali samo za nove lovce brez spremstva mentorjev in starešin oziroma predstavnikov lovišč s posebnim namenom.

Vse navzoče je v uvodu pozdravil predsednik LZ Maribor Marjan Gselman. Poudaril je, da je bilo izobraževanje generacije 2021 prilagojeno zaradi epidemije. »Bodite lovci s ponosom, ne sramujte se lovskega kroja in zelenega klobuka. Predvsem pa pozabite na lov zaradi trofej, pač pa vedno in povsod delajte v dobro in za korist divjadi,« jim je dejal pred svečano zaprisego ter jim zaželel veliko uspešnih lovskega poti.

Predsednik komisije za izobraževanje pri LZ Maribor **Ivan Žižek** je podal poročilo o izvedbi letošnjega tečaja za lovski izpit. Ob razpisu teoretičnega usposabljanja kandidatov za lovski izpit v letu 2021 je bilo prijavljenih 53 kandidatov, od tega šest lovskih pripravnic. Urnik izobraževanja je bilo treba prilagoditi izobraževanju na daljavo.

Strokovni tajnik LZ Maribor **Božidar Kunej** je poskrbel, da so predavatelji predavali na daljavo v programu *Microsoft Teams*. Preverjanje znanja po posameznih

izpitnih temah pa so predavatelji izvajali pisno. LZ Maribor je lahko zaradi več predavalnic, ki jih ima na voljo, zagotovila, da so bili kandidati na pisno preverjanje znanja razporejeni po skupinah v skladu z navodili **Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ)** in sprejetimi odloki **Vlade Republike Slovenije**.

Pripravniki so na LZ Maribor pred izpitno komisijo v skladu z novimi navodili prvič letos opravljali zaključni pisni in ustni del lovskega izpita, ki ga je uspešno opravilo 40 kandidatov. Štirje

kandidati so imeli delno priznan lovski izpit, izdajo katerega je presojala državna **Komisija za izdajo spričevala o opravljenem lovskem izpitu**. Preostali kandidati bodo zaključni del lovskega izpita opravljali v jesenskem roku.

Povprečna starost pripravnikov je bila 36 let, povprečna ocena teoretičnega dela izobraževanja pa 3,79. Trije so teoretično izobraževanje opravili z odličnim uspehom, 18 s prav dobrim in 25 z dobrim. Med njimi je po uspehu izstopal **Boštjan Pogorevc** iz Lovske družine Slovenska

Bistrica, ki je na podelitvi prejel posebno knjižno darilo.

Po podelitvi spričeval in podpisu *Etičnega kodeksa slovenskih lovcev* je sledilo fotografiranje pred vhodom v prostore območne lovske zveze. Po končani podelitvi je sledila zdravica s kozarcem v levi roki na primerni medsebojni razdalji, ki jo v času epidemije priporoča NIJZ.

Vsem še enkrat čestitamo in jim želimo dober pogled!

Božidar Kunej,
strokovni tajnik LZ Maribor

30 let KD Domžalski rogisti in Dan slovenske lovske kulture v Domžalah 2021

Pisalo se je leto 1991, ko so nastali **Domžalski rogisti**. V 30 letih obstoja je bilo ogromno vaj, nastopov, tekmovanj, zamenjalo se je veliko članov, prevoženih je bilo ogromno kilometrov ter se zgodilo veliko lepih in malo manj lepih trenutkov.

Naše jubilejno leto 2021 se je začelo tam, kjer smo morali jeseni 2020 končati: sredi nedokončanega projekta snemanja prve zgoščenke za lovske Es rogove. Teden pred dogovorjenim terminom snemanja se je zopet zgodila epidemija in za pol leta smo morali naše rogove zapreti v etuije in počakati na boljše čase. V snemalni studio smo se vrnili takoj, ko so razmere to omogočile, in tako uspešno posneli našo prvo zgoščenko *Jezero Jasna* – do praznovanja naše 30. obletnice.

Želeli smo si, da bi sestavili zgoščenko zgolj slovenskih lovskih skladb za Es rogove. Žal pa je zanje zelo malo notnega gradiva slovenskih skladateljev, zato smo prosili skladateljico **Tjašo Perigoj**, naj nam pomaga. V ta namen je priredila skladbi *Lovstvu slovenskem* in *V gozdu* ter napisala avtorsko skladbo *Jezero Jasna*.

V negotovih časih smo predvideli dva možna termina izvedbe prireditve: prvi termin je bil 18. junij (izvedba slavnostne akademije v **Kulturnem domu Franca Bernika Domžale**) in naslednji dan dopoldan 19. junija (izvedba *Dneva slovenske lovske kulture v Domžalah 2021*). Rezervni termin je bil predviden v septembru – 10. in 11. Razglašena epidemija se je k sreči končala sredi junija in

Foto: Sandi Leinar

Člani KD Domžalski rogisti ob 30. obletnici

Foto: Jernej Hribar

Priznanja KD Domžalski rogisti, ki so jih podelili Občina Domžale, LZS in ZLD Ljubljana.

tako smo prireditve lahko izvedli že nekaj dni pozneje.

Ker so še vedno veljali ukrepi za zaježitev epidemije, smo lahko v dvorano povabili zelo malo gledalcev in nastopajočih – zgolj naše člane in nekaj predstavnikov prijateljskih organizacij. Domžalski rogisti smo predstavili skladbe z naše nove zgoščenke, vsak povabljeni pa si je lahko vzel in prelistal brošuro, v kateri je predstavljeno delovanje društva od ustanovitve pa do letos. Z dvema pevskima nastopoma se je predstavil **Martin Kozjek** ob klavirski spremljavi **Jureta Goručana**.

Lovska zveza Slovenije (LZS) je kulturno društvo (KD) Domžalski rogisti za leta trdega dela na področju lovske kulture nagradila z redom za lovske zasluge II. stopnje (srebrno plaketico), mnoge naše člane pa s plaketami za lovsko kulturo (III., II. in I. stopnje). **Zveza lovskih družin (ZLD)**

Ljubljana nam je podelila bronasto plaketo ob 30-letnici obstoja in delovanja na področju lovske kulture. Spregledali nas niso niti na **Občini Domžale**, saj so se nam zahvalili za dolgoletno delovanje in promocijo Občine Domžale v Sloveniji in tujini ter nam podelili bronasto plaketo Občine Domžale.

Slavje se je nadaljevalo naslednji dopoldan, v soboto, 19. junija, na prireditvenem prostoru osrednje tržnice v Domžalah, kamor smo povabili predstavnike različnih zvrsti lovske kulture. Povabili smo ogromno različnih pevskih skupin in skupin rogistov, žal pa se jih je našemu povabilu odzvalo zgolj manjše število, saj mnoge skupine zaradi dolgo trajajoče epidemije sploh še niso začele s ponovnim delovanjem,

kar nekaj pa jih je zaradi dolgega nedelovanja za vedno ugasnilo.

Povabilu so se odzvali naši prijatelji, ki so občanom Občine Domžale med 9. uro in 12.30 predstavili veliko različnih zvrsti lovske kulture: **Društvo Lovski pevski zbor (LPZ) in Rogisti Zasavje - Trbovlje, LPZ Zlatorog Vipava, KD Simon Jenko LPZ Medvode, Rogisti Zeleni Vrh Vuzenica, LPZ LD Krško, LPZ Globoko, Zasavski rogiški, LPZ Dekani, LPZ Martin Krpan Bloke, Rogisti LD Selca in Škofjeloški LPZ.**

Poleg zborov in rogistov so se na prireditvi predstavili tudi **Simon Ferlinc** z oponašanjem jelenjega rukanja, **Andrej Militarov** s slikami z lovsko tematiko, **Miran Krapež** s fotografijami

z lovsko tematiko, predstavili pa smo tudi izdelke iz roževine pokojnega **Franca Barbiča**.

Obe prireditvi je več kot odlično povezoval domačin **Matej Primožič**, ki je sobotni dopoldan, med nastopi pevcev in rogistov, popestril z lovskimi pesmimi **Stanka Grla in Jožefa Libnika**. Obiskovalci prireditve so lahko ob uživanju v lovski kulturi spoznali tudi veliko zanimivosti iz lovskega sveta, saj sta se na stojnicah poleg našega društva predstavili tudi LZS in ZLD Ljubljana. Okoliške lovske družine smo povabili, naj se prireditve udeležijo s svojimi prapori.

Na tem mestu bi se radi še enkrat zahvalili vsem nastopajočim in našim darovalcem. Izpostavili bi predvsem Občino Domžale

in župana **Tonija Dragarja**, ki ima vedno posluh za naše želje, LZS, ZLD Ljubljana, **Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti**, več krajevnih skupnosti Občine Domžale in preostale darovalce.

Ob vstopu v 31. leto obstoja društva trdno verjamemo, da smo na pravi poti. Take povezanosti, zavzetosti, pristnega prijateljstva in medgeneracijskega sodelovanja ter samega razcveta društva že dolgo ni bilo. Društvo smo ljudje, posamezniki, člani te skupine ... Naj razcvet, zavzetost in želja med člani trajajo še mnogo let.

Jernej Hribar,
predsednik
KD Domžalski rogisti

Strelska tekma med LD Rakitna in LD Mirna

V Lovskih družinah Mirna in Rakitna smo že pred leti našli skupni jezik in medsebojno prijateljstvo. Vedno iščemo nove izzive in izgovore za druženje, ker so nam jesensko-zimski skupni lovi postali premalo. Tako smo organizirali meddružinsko strelsko tekmo v streljanju na glinaste golobe. Enega od letošnjih julijskih petkov smo meddružinsko tekmo izvedli že tretjič. Letos je tekma potekala na strelišču **Lovske družine (LD) Rakitna**.

V **LD Mirna** se na tak dogodek pripravljamo z vso resnostjo, zato je teden pred napovedano tekmo potekala izbirna družinska tekma za sestavo ekipe strelcev. Izid je bil tako tesen, da je o mestu v ekipi odločalo razstreljevanje ozi-

Foto: Andreja Martinčič

Na meddružinski tekmi med LD Mirna in LD Rakitna v streljanju na glinaste golobe je slavila LD Mirna.

roma tako imenovani »shoot-off«, kar pomeni s pomočjo dodatnega streljanja doseči izpadanje strelcev zaradi zgrešenih strelcov.

Za vsako lovsko družino je streljalo šest strelcev, in sicer na 25 golobov. Po napeti tekmi, v kateri ni manjkalo stresa, smeha,

piskanja piščalke in aplavza, je rezultat tekme s 50 golobi razlike prinesel zmagovalca. Kot delegat se je tekme udeležil sam predsednik Lovske zveze Slovenije, mag. **Lado Brađač**.

Tudi letos je zmaga odšla na Dolenjsko. Že drugič. LD Mirna je prevzela prehodni pokal gostitelja. Prihodnje leto se bomo pomerili med dolenjskimi griči.

Da so se tekmovalne strasti pomirile, preden smo se razšli, se je LD Rakitna kot letošnja gostiteljica zelo izkazala v kulinarčnih sposobnostih. Ob obujanju lovskih spominov, strokovnih in splošnih pogovorih ter zvoku harmonike izpod prstov mladega harmonikarja smo se brez zamer razšli v trdi temi. O lovskih »fovšijah« ne duha ne sluha.

Andreja Martinčič,
LD Mirna

Lovci v Dobravi dan državnosti počastili s strelskim tekmovanjem

Na strelišču **Lovske družina (LD) Dobrava v Slovenskih goricah** je bilo letos junija že 28. tekmovanje v streljanju na glinaste golobe za pokal dneva državnosti. Strelci iz lovskih druženj in strelskih društev (SD) iz vse Slovenije so se pomerili v ekipni in posamični konkurenci. Med njimi so bili tudi lovci veterani, starejši od 60 let. Tekmovanje je bilo izjemno zanimivo, saj je kar nekaj tekmovalcev za prestižni pokal dneva državnosti doseglo enake rezultate in so morali ob koncu tekmovanja še enkrat na strelišče, kjer so v razbruljivi

končnici dokazovali ostrino očesa in mirnost roke.

Letošnji dobitnik pokala v počastitev dneva državnosti in 30-letnice slovenske osamosvojitve je **Damijan Vnuk** iz LD Pečarovci

pred **Jožetom Perkom** iz LD Lenart in **Jožetom Kaučičem** iz SD Skakovci. Med veterani je slavil **Danijel Marhold** iz LD Kungota pred **Vladom Steinfelserjem** iz LD Dobrava in **Andrejem Marholdom**,

Foto: Marjan Toš

Zmagovalci tekmovanja za pokal državnosti v Dobravi (od leve): Jože Kavčič, Damijan Vnuk in Jože Perko

prav tako iz LD Kungota. V še vedno priljubljeni športni disciplini trap je v Dobravi zanesljivo slavil **Davorin Toš** iz LD Trnovska vas, drugi je bil mladi in nadarjeni strellec **Lan Gomboc** iz Fokovcev in tretji **Robert Nagy** prav tako iz Fokovcev. V ekipni konkurenci je zmagala ekipa **SD Osek** pred ekipama **LD Vurmat z Duha na Ostrem Vrhu** in **LD Kungota**.

Pokale sta zmagovalcem podelila starestina LD Dobrava **Franč Slekovec** in strelski referent **Srečko Hojnik**. Kot zanimivost naj zapišemo, da je bilo med letošnjimi udeleženci strelske prireditve v Dobravi v Slovenskih goricah veliko mladih strelcev, kar je dobra popotnica za ohranjanje tradicije lovskega strelstva.

Marjan Toš

Mladen Koritnik, dolgoletni član Lovske družine (LD) Banja Loka - Kostel, se je rodil 3. avgusta 1951 in je letos praznoval svoj 70. rojstni dan.

Član LD Banja Loka - Kostel je od leta 1987. Takoj po opravljeni pripravniški dobi je začel aktivno opravljati pomembne funkcije v lovski družini, saj je že leta 1989 postal tajnik in s tem tudi član upravnega odbora in je to funkcijo opravljal v letih 1989–1990 in 1995–1998. V letu 2005 je bil mentor lovskemu pripravniku in je nanj očitno dobro prenesel svoje izkušnje ter voljo do aktivnega udejstvovanja, saj je tudi njegov pripravnik kmalu po končani pripravniški dobi začel aktivno opravljati odgovorne funkcije v lovski družini. Poleg tega se je Mladen odlikoval kot dolgoletni vodja revirja in dolgoletni lovovodja, ki je to funkcijo opravljal v letih 1990–1995 in 2004–2008. V revirjih, ki so mu bili dodeljeni, se je v času njegovega vodenja pokazalo vidno izboljšanje pri gospodarjenju z revirjem in upravljanju z divjadjo. Pri vodenju revirjev se je izjemno izkazal na področju gospodarjenja z loviščem in skrbi za divjad, saj je med drugim obnovil in ohranjal kar nekaj tedaj že pozabljenih

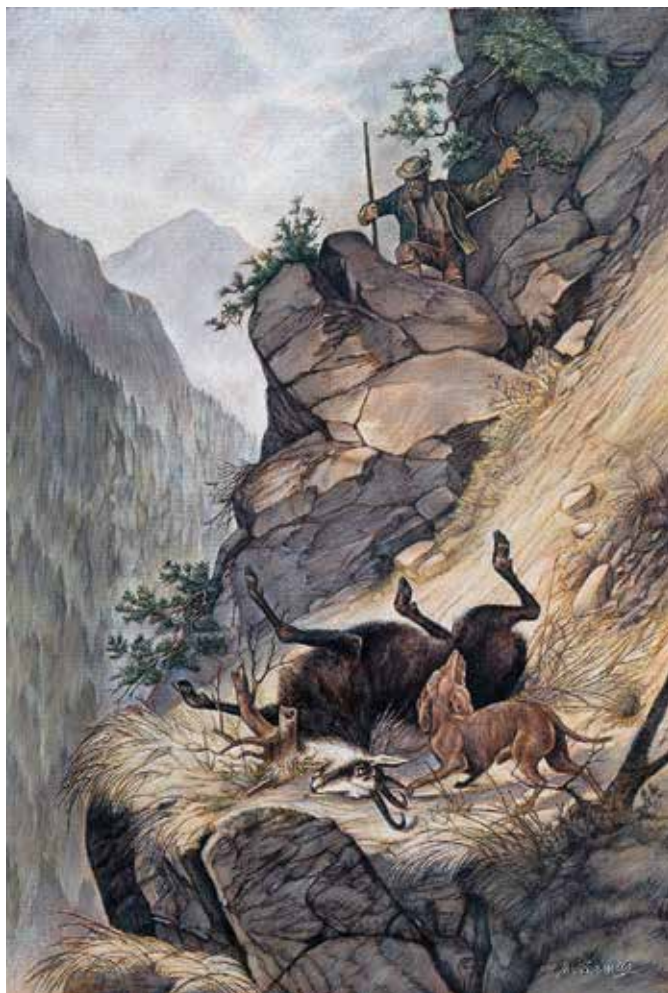
vodnih virov v lovišču. Od leta 2015 je član komisije za izobraževanje, priznanja, lovsko kulturo in etiko, od leta 2017 pa tudi član komisije za pripravo lovskih pogrebov. Pri obeh komisijah je kot vedno izjemno aktiven in nepogrešljiv, saj se odlikuje predvsem pri organizaciji, ekonomski preskrbi (kuhinja) in izvedbi vseh prireditev v lovski družini.

Njegovo prizadevno in vestno delo ni ostalo neopaženo in je bil za zasluge nekajkrat odlikovan: prejel je znak za lovske zasluge, zlati znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. stopnje in priznanje območne lovske zveze III (bronasta plaketa Zveze lovskih družin Kočevje).

Kljub težavam, ki so jih prinesla leta, se Mladen še vedno rad aktivno vključuje v vsako delo in aktivnost lovske družine. Odlikujejo ga delovna vnema, marljivost, vztrajnost, iskreno tovarištvo in odkrita želja po družabnosti, zaradi česar je nepogrešljiv član pri vseh delovnih in družabnih srečanjih.

Spoštovani Mladen, člani LD Banja Loka - Kostel smo ponosni, da si naš lovski tovariš. Ob tvojem jubileju ti želimo veliko zdravja in zadovoljstva ter se ti zahvaljujemo za vse, kar si doslej storil za nas in našo lovsko družino.

*LD Banja Loka - Kostel –
M. K. ml.*

Narisal: Milčan Samar

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Anton Mestnik, LD Babno Polje

90 let

Franc Klopčič, LD Šentlambert
Martin Krajnc, LD Orlica
Miroslav Kranjc, LD Drežnica
Konrad Lešnik, LD Voličina
Adolf Milostnik, LD Bukovca
Maks Robin,
LD Šentilj v Slovenskih goricah
Lovro Zavodnik, LD Nomenj - Gorjuše
Stanislav Žvanut, LD Vojkovo

85 let

Štefan Gačnik, LD Juršinci
Ivan - Anza Kotnik,
LD Bukovje - Otiški Vrh
Luka Skitek, LD Jamnica
Alfonz Sušec, LD Dravograd
Andrej Trpin, LD Bled
Jožef Žezlina, LD Dolce - Komen

80 let

Vilibalad Adolf Arčnik, LD Puščava
Rafael Bajc, LD Col
Rafael Cepič, LD Rovte
Jožef Cör, LD Murska Sobota
Jožef Debets, LD Solčava
Martin Forjan, LD Bakovci - Lipovci
Stanislav Kovač, LD Toško Čelo
Anton Markič, LD Udenboršt
Martin Marolt, LD Mozirje
Severin Martinuč, LD Fajti hrib Renče
Gracijan Mlekuž, LD Volče
Ivan Novak, LD Tuhinj
Jožef Ošlaj, LD Dobrovnik
Gvido Pičulin, LD Volče
Andrej Prevotnik, LD Šentjur
Marij Rodela, LD Dekani
Viktor Vilhelm Rojnik, LD Vransko
Anton Štefančič, LD Rakek
Angelbert Tesari, LD Črnomelj
Kondrad Vaupotič, LD Podlehnik
Rade Veselinovič, LD Vinski Vrhovi
Ivan Zalar, LD Taborska jama
Anton Zorko, LD Ruše
Rudolf Žekš, LD Pečarovci

75 let

Alojz Avguštin, LD Jesenice
Franc Balantič, LD Stahovica
Ivan Bizjak, LD Nanos
Milan Božič, LD Porezen
Mihael Brlec, LD Kamnik
Mirko Drole, LD Podbrdo
Vlado Eržen, LD Šenčur
Janez St. Gliha,
LD Kostanjevica na Krki
Milan Horvat, LD Dragatuš
Stanislav Kenda, LD Žiri
Tomo Korade,
LD Plešivica - Žužemberk
Miran Kazimir Kravanja, LD Soča
Jože Kregar, LD Moravci
Janko Kunčič, LD Begunjščica
Karel Lesic, LD Grad - Kuzma
Andrej Malnarič, LD Komenda
Franc Mauko, LD Gornja Radgona

Avzugst Merčnik,
LD Bukovje - Otiški Vrh
Ivan Moškon, LD Pišece
Mirko Obran, LD Zavrč
Radoš Pegan, LD Trnovski gozd
Miroslav Plahuta,
LD Tabor Dornberk - Branik
Bogdan Rebec, LD Pivka
Janez Rozman,
LD Bohinjska Bistrica
Martin Siter, LD Vojnik
Marijan Skalicky, LD Benedikt
Ivan Srša St., LD Središče
Mladen Sumina, LD Brezovica
Tomaž Šišernik, LD Mala Nedelja
Josip Šot, LD Metlika
Jurij Špehar, LD Vinica
Damir Valny, LD Podgorje
Franc Verstovšek, LD Globoko
Franc Zavšek, LD Dole pri Litiji
Franc Zupančič, LD Orehovica

70 let

Marijo Bembič, LD Marežige
Veljko Đukić, LD Brezovica
Cveto Gorišek,
LD Trojane - Ožbolt
Mijo Graša, LD Metlika
Roman Huč, LD Gabrovka
Silvester Jelinčič, LD Kobarid
Đino Katavič, LD Slovenj Gradec
Mirko Kolar, LD Pišece
Radoš Koncut, LD Dobrovo
Stanko Kos, LD Bistra
Ivan Kotnik, LD Dobrnič
Maksimiljan Kranjec, LD Destrnik
Boris Kržišnik, LD Krevkovše
Boris Ljubič, LD Žabnik Obrov
Martin Lukšič, LD Litija
Franc Malnar, LD Mala gora
Bojan Miklavžina, LD Škale
Boris Milič, LD Jezero Komen
Cvetko Mladovan, LD Radeče
Cvetko Murovec, LD Čepovan
Simon Namestnik, LD Vurmat
Zvonko Novina, LD Apače
Marko Petretič, LD Mokrc
Stanislav Petric, LD Loka
Jože Pogorevc, LD Mala gora
Karel Potočnik,
LD Sela pri Kamniku
Jožef Potočnik, LD Podvelka
Miran Predikaka, LD Rače
Stane Pureber, LD Toplice
Franc Rojko, LD Voličina
Boris Rožič, LD Stara Fužina
Bojan Sanabor, LD Lijak
Oskar Sovdat, LD Bovec
Drago Starc, LD Pugled
Martin Suša, LD Artiče
Anton Špolar, LD Idrija
Drago Švajncr, LD Kungota
Dragan Todorovič, LD Ljubinj
Stane Tonin,
LD Sela pri Kamniku
Drago Zavodnik, LD Stara Fužina
Ivan Zver, LD Apače
Aleksander Žorž,
LD Tabor Dornberk - Branik

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema Lisjak

Obisk otrok v Savinjsko-Kozjanski ZLD Celje

Letos spomladi me je poklicala profesorica razrednega pouka **Marjana Šeško** iz Osnovne šole (OŠ) Frana Roša v Celju, ker je izvedela, da imamo na **Savinjsko-Kozjanski zvezi lovskih družin (ZLD) Celje** bogato zbirko dermoplastičnih preparatov divjadi

življenjskem okolju živi. Otroci so z velikim zanimanjem poslušali predstavitev, saj je bilo to zanje nekaj čisto novega, ko so videli dermoplastične preparate živali tudi v živo. Najbolj jih je seveda zanimal medved. Vsi so se ga hoteli dotakniti in spraševali so, ali je res pravi. Posebno pa me je presenetila prošnja enega od otrok, naj pojasnim, kako žival pripravimo. Sledila so tudi klasična poročila otrok, kot so na

Foto: Zdravko Mastnak

Priprave za obisk učencev drugega razreda OŠ Frana Roša so po povpraševanju učiteljice glede obiska na naši zvezi hitro stekle. Seveda smo morali pri tem upoštevati vse varnostne epidemiološke ukrepe, ki so veljali tedaj. Tudi sam sem moral opraviti test za covid-19, ki pa je bil negativen. Tako je bila odstranjena še zadnja ovira in v petek, 14. maja, je prostore naše zveze napolnil otroški živžav.

in nekaterih drugih živalskih vrst. Zanimalo jo je, ali bi lahko 14. maja pripeljala učence na sedež zveze v okviru naravoslovnega dne, da bi se seznanili z njimi. Seveda sem z veseljem ugodil njeni prošnji. Ko sem ji omenil, da imamo na zvezi tudi dermoplastični preparat medveda, je bila sploh navdušena, saj sta bila prav tedaj medved in njegova prisotnost v medijih udarna novica, ker se je pojavil v neposredni bližini Celja.

Hitro so stekle priprave za obisk učencev drugega razreda **OŠ Frana Roša**. Seveda smo morali pri tem upoštevati vse varnostne epidemiološke ukrepe, ki so veljali tedaj. Tudi sam sem moral opraviti test za covid-19, ki pa je bil negativen. Tako je bila odstranjena še zadnja ovira in v petek, 14. maja, je, kot je bilo dogovorjeno, prostore naše zveze napolnil otroški živžav.

Po uvodnem pozdravu sem obiskovalce seznanil s pomenom varovanja okolja in vloge lovcev pri tem. V nadaljevanju sem jim pokazal dermoplastične preparate posameznih živali in jim povedal, kateri živalski vrsti pripadajo, vlogo, ki jo ima določena vrsta v naravi, in razložil, v katerem

primer, da so z mamico, očijem ali dedijem na sprehodu videli srnico, ki se nič ni bala, pa lisico, pa kuno ... Skratka vsak je želel povedati, katero žival je že kdaj videl v gozdu in kaj vse je tam doživel.

Učiteljica mi je še povedala, da je otrokom zjutraj pred odhodom dala našo knjigo *Divjad in lovstvo*, ki so jo prelistali z velikim zanimanjem. Knjigo sem namreč ob neki priložnosti podaril šoli in mislim, da je dosegla svoj namen. Na koncu obiska so vsi dobili še vsak svojo knjižico *Stopinje in sledovi divjadi* ter urnik, na katerem je na zadnji strani napisana pripoved o *Zlatorogu*.

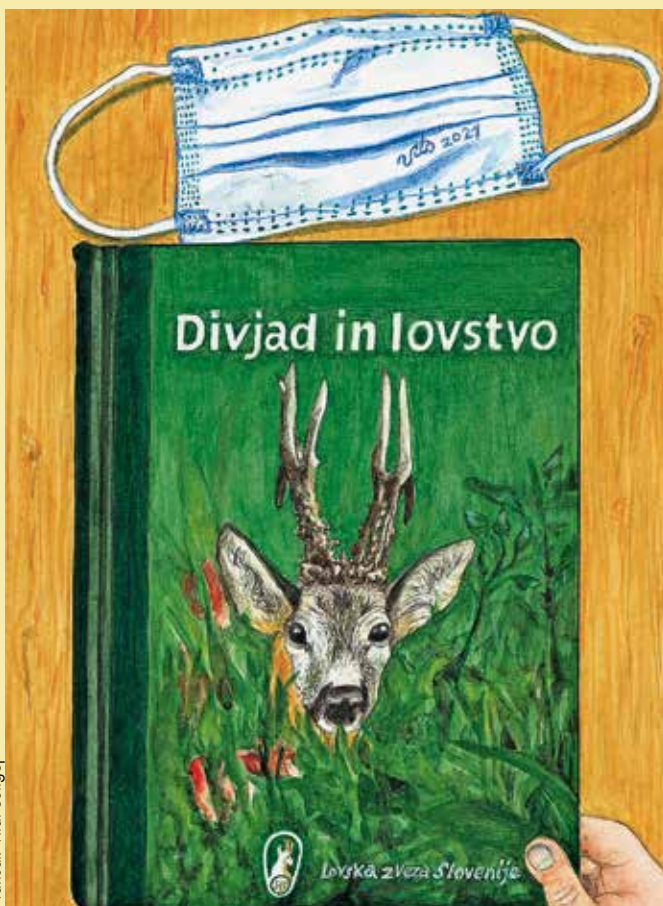
Ob odhodu so se mi vsi zahvalili za prijetno doživetje, učiteljica pa me je vprašala, ali lahko še kdaj pridejo na obisk, kar sem seveda z veseljem potrdil. Tudi jaz osebno sem bil izredno zadovoljen z obiskom in zanimanjem, ki so ga otroci pokazali, ko so več kot eno uro zbrano poslušali in aktivno sodelovali pri mojem predavanju. Čeprav je bil to prvi obisk otrok na zvezi, upam, da ni bil zadnji. Nova priložnost se bo morda pokazala že v tem šolskem letu.

Zdravko Mastnak

Foto: Zdravko Mastnak

Otroci so z velikim zanimanjem poslušali predstavitev, saj je bilo to zanje nekaj čisto novega, ko so videli dermoplastične preparate živali tudi v živo. Najbolj jih je seveda zanimal medved. Vsi so se ga hoteli dotakniti in spraševali so, ali je res pravi. Posebno pa me je presenetila prošnja enega od otrok, naj pojasnim, kako žival pripravimo.

Narisal: Vital Šušljagič

PREPELICA (*Coturnix coturnix*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Katera trditev je resnična?

- a) Prepelica je najmanjša poljska kura.
- b) Prepelica je največja poljska kura.

Ali ima prepelica rep?

- a) Ne, prepelica je brez repa.
- b) Da, prepeličji rep je kratek, komaj viden.

Kako dobra letalka je v primerjavi z drugimi kurami?

- a) Precej nespretna.
- b) Precej spretna.

Ali se prepelica seli ali ne?

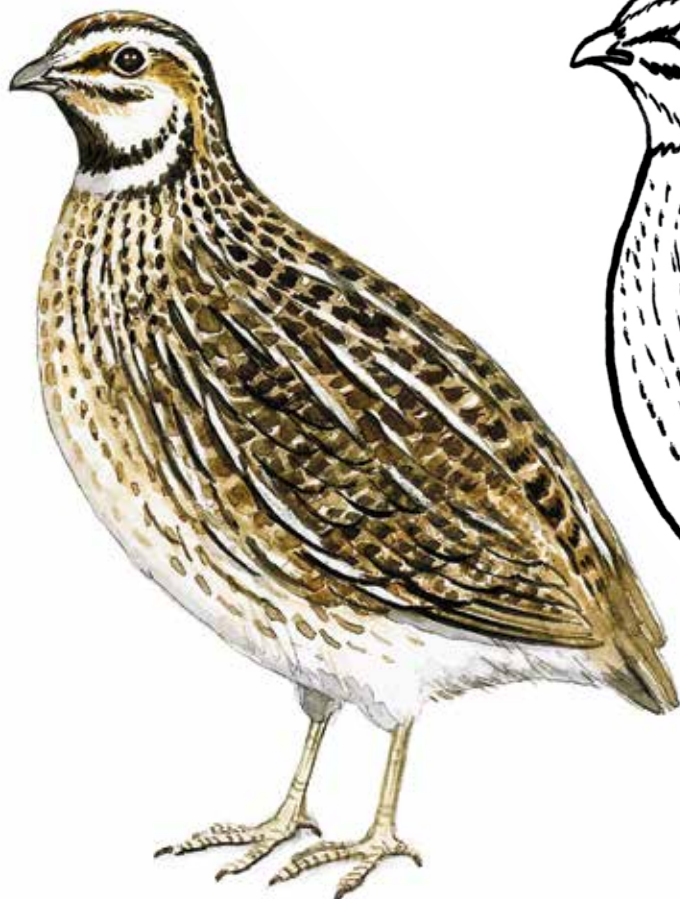
- a) Da, prepelica je edina prava selivka med vsemi kurami. Septembra se odseli v Afriko in maja ali junija se vrne v Evropo.
- b) Ne, prepelica vse letne čase preživi v istem kraju.

Kako zelo opazna je prepelica v naravi?

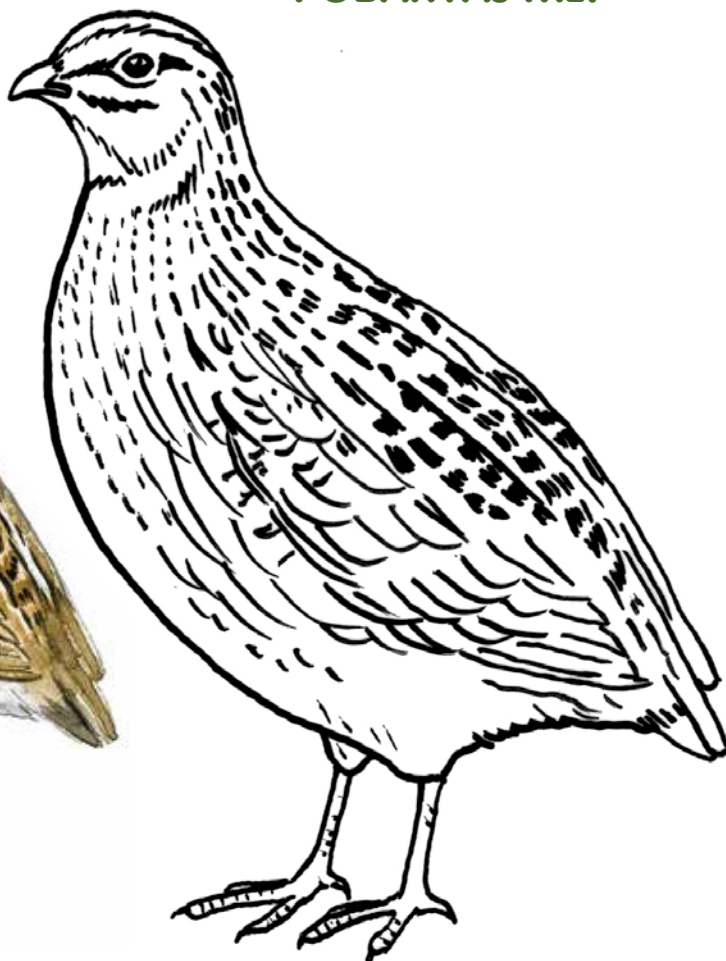
- a) Zelo opazna in zelo glasna.
- b) Je precej tiha in živi skrito življenje večinoma na tleh v gostem rastlinju.

Pravilni odgovori: a, b, b, a, a, b

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

Narisi: Martin Fujen

Črke z oštevilčenih polj prenesite na spodnje številke. Tu boste prebrali končno rešitev križanke.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

AMERIŠKI IZUMITELJ NA PODROČJU AVTOMATIKE (IME IN PRIIMEK)	DVJA ŽUŽELKA (DVE BESEDI)	TIPIČNOST	ZASTAVNICA ZA BLAGO	IRIDU	DALJNI STARI ČASI	NAŠ SKLADATELJ (FRANC)	ISLAMSKA SKRIVNA SEKTA (ALAMUT)
UDELEŽENKA, PRIČA	11						
ZGODOVINSKI DEL PARIZA							
VELIKA SRBSKA REKA		8		VIDEO MUSIC AWARD (KRATICA)	3		
ŽILA DOVODNICA			5	DEL OBRAZA			
SVETNICA IZ WALESA (HELENA)				IVANA (LJUBK.) POKRAJINA V VIETNAMU			10
FINSKI DIRKAČ (MATTI)							
EUROVISION SONG CONTEST (KRATICA)			HITLER-JANEC KLASIČNO BRENKALO				
MESTO V OSREDNJI FINSKI					NAŠ ETNOLOG (ANGELOS)	ATOMSKA PEČ	100 m ²
OGRAJEN PROSTOR ALI ZEMLJIŠČE	NAJMANJŠA NEMŠKA ZVEZNA DRŽAVA	NEDELAVNOST	GLAVNI TRG V ST. GRŠKIH MESTIH	PESNIŠKA OBLIKA V 14 STIH	AMERICU POGANJEK MOČVIRNE RASTLINE	RJAVI PIGMENT GOZDNA ŽIVAL	
UKAZOVANOST						ZRAK (LATINSKO) IVO ANDRIČ	
NAŠ PESNIK IN DRAMATIK	7					2	JUNAK POHORSKEGA BATALJONA
PREKLIC IGRE PRI KARTAH				PEVKA RUPEL			KAREL ŠIROK DEČEK, FANT
KRILATI DEČEK IZ RIMSKE MITOLOGIE				ŽELEZOV OKSID RAJKO RANFL	4	EGIPČANSKI BOG MOLIBDEN	6
RAZPRAVLJALKA	1					NIZOZEMSKI SLIKAR (ANTHONIS)	
KARENINA		12	SESTAVIL JOŽE PETELIN	ŽABJA OKONČINA		MOČAN KRAŠKI IZVIR	

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična ugananka, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s števili od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

4 6 8 1 7 3 2 5 9
 1 2 5 8 7 9 4 3 6
 7 9 5 2 6 1 8 7
 6 1 7 9 8 4 5 2 3
 3 8 2 6 5 1 9 4 7
 9 5 4 7 3 2 6 1 8
 8 7 6 4 1 5 9 2
 2 4 1 3 9 8 7 6 5
 5 9 3 2 6 7 8 4 1

1		8	7		2		6	
	9		8					
2							7	
					7			6
4	7			5			8	3
3			4			7		
	8			2				4
		4			8		2	
	5		3		1	8		

Rešitev križanke:

H R B O K V K R K V A N V A
 R O O M V A K E R L E B A L D
 V L A P L J A R J A L M O R E L
 K S V A V A V A R E N O N S
 I Š A I N R S T R S O R S G R E
 R A R T S O N T L A S V A S O
 V M B R A M V A V A V A
 I C V N A V C E S C
 N E N A V L N V N R E
 I A I N E T E
 S O N V A N V A
 V M V R V A B I
 S I V A R V M E T
 A K A I V I O

Poslovil se je Jurij Mikuletič

(21. 11. 1955–4. 9. 2021)

Jurij Mikuletič se je rodil 21. novembra 1955 v Ajdovščini. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Tolminu, leta 1982 pa diplomiral na **Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani na Oddelku za veterino**. Živel in ustvarjal je v vasi Hum v Goriških brdih, kjer prek sončnih vinogradov seže pogled daleč, čez doline in vzpetine; predvsem pa tja do njemu tako ljubega Trnovskega gozda.

Že kot otrok je bil tesno povezan z naravo, saj ga je oče, gozdarski inženir in lovec, pogosto jemal s seboj v gozd. Dnevi, preživeti z očetom med divjadjo v Trnovskem gozdu, so v njem prav gotovo pustili neizmerno sled. Ljubezen do narave, gozdov in divjadi v njem pa je njegov umetniški duh želel prenesti na platno. Živalski svet in njegove podrobnosti so ga zanimale od nekdaj. Oče in mati sta zaslutila njegov izjemen čut za opazovanje in ga že zelo zgodaj vzpodbujala k risanju. To je bilo za otroka pomembno, saj sta s spodbudami negovala njegov poseben dar. Risati in slikati je začel že zelo zgodaj, kot štiriletni deček pa je že imel objavljene prve risbe v *Pionirskem listu*. Vse, kar se mu je najbolj vtisnilo v spomin na babičini kmetiji, kjer je preživel veliko časa v otroštvu, ter na lovskih pohodih z očetom, je z izrazitim realizmom zabeležil

z risbo, saj pisati še ni znal. Zato ni nič čudnega, da je želel živati poznati tudi od znotraj in postal doktor veterine.

in ko Trnovski gozd pobeli prvi sneg.

Do uplenjene divjadi je imel vselej spoštljiv odnos, prav tako

na platnu. V njegovih zgodnjih letih lovstva v lovski družini so bile gozdne kure v Trnovskem gozdu še precej pogoste, zato je s svojimi opazovanji znal upodobiti lepote divjega petelina, ki še vedno krasi in simbolizira našo lovsko družino.

Jurij je bil prijetnega značaja, širokosrčen in dober lovski tovariš. Odlikovale so ga poštenost, odkritost in pripravljenost pomagati. Med lovskimi tovariši doma in širom Slovenije je bil priljubljen in spoštovan. Ko pa si

Vir: Arhiv družine Mikuletič

Trnovski gozd ga je od nekdaj čarobno vabil in prav v njem se je prebudila njegova lovška strast. Po stopinjah svojega očeta lovca je stopil v lovske vrste LD Trnovski gozd leta 1977, leto pozneje pa opravil lovski izpit. Rad je lovil sam.

Trnovski gozd ga je od nekdaj čarobno vabil in prav v njem se je prebudila njegova lovška strast. Po stopinjah svojega očeta lovca je stopil v lovske vrste **Lovske družine (LD) Trnovski gozd** leta 1977, leto pozneje pa opravil lovski izpit. Rad je lovil sam. Najljubši mu je bil lov na srnjaka. Še posebno v prsku, ko ga je lahko priklical na piščal. Oboževal je tudi lov na lisico v zgodnjem zimskem času, takrat, ko se preobleče v zimski kožuh

je bil zvest lovskim običajem. V njem ni tlela lovška nevoščljivost. Iskreno se je veselil tudi uspeha svojih lovskih tovarišev, jih ob uplenitvah poklical in jim zaželel »lovski blagor«. Njegovi strasti do lova in risanja sta se venomer prepletali. S seboj na lovu je imel vedno svojo skicirko, v katero je beležil tista doživetja, za katera je menil, da bi bilo škoda, da bi izzvenela v času. In prav iz njegove beležke so najbrž njegove čudovite stvaritve zaživele tudi

Vir: Arhiv družine Mikuletič

*Oče in mati sta zaslutila njegov izjemen čut za opazovanje in ga že zelo zgodaj vzpodbujala k risanju. To je bilo za otroka pomembno, saj sta s spodbudami negovala njegov poseben dar. Risati in slikati je začel že zelo zgodaj, kot štiriletni deček pa je že imel objavljene prve risbe v *Pionirskem listu*.*

ga srečal na lovu, je bil čisto tak; preprost Jurij s starim klobukom in širokim nasmehom. Bahavosti in samohvale ni prenašal in tudi pri drugih tega ni cenil. Vedno je znal priskočiti na pomoč. Dobre stvari je znal pohvaliti, do slabih pa je bil objektivno kritičen.

V naši zeleni bratovščini je bil Jurij vsem dobro znan po ustvarjanju na področju lovške kulture, saj je s svojimi lovskimi motivi doma in v tujini ogromno prispeval k prepoznavnosti našega lovstva in naše lovške družine. Podobe divjadi iz Trnovskega gozda je tako rekoč ponel na svet, za kar smo mu neizmerno hvaležni. V vseh svojih letih v domačem lovišču Trnovskega gozda je s svojim umetniškim znanjem opremil vse tri zbornike: ob 30-, 50- in 60-letnici delovanja naše lovške družine. Prav slednjega – *Z besedo in črto po Trnovskem gozdu* – krasijo številne njegove risbe. Ob 60-letnici delovanja lovške družine je zasnoval tudi priložnostno znamko in vabila za prireditve z motivom divjega petelina. Na njegovih voščilnicah smo člani ob rojstnih dnevih in novem letu prejeli risbe živali že leta. Poleg vsega navedenega je Jurij izdelal osnutke za izdelavo vseh naših odlikovanj, značk, medalj in še bi lahko naštevali.

V svojem dolgoletnem delovanju v lovstvu je bil večkrat nagrajen: prejel je plaketo glasila Lovec III. stopnje, priznanje območne lovške zveze, znak za lovške zasluge, plaketo glasila Lovec II. stopnje, red za lovške zasluge III. stopnje, zlati znak LD Trnovski gozd, plaketo LD Trnovski gozd in plaketo za lovsko kulturo III. stopnje ter jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji.

V svojem vseživljenjskem ustvarjanju je ustvaril zelo velik opus

del: od najmanjših ilustracij za brošure, vodnike in priročnike, revijalne ilustracije v domovini in tujini, ilustracije v učbenikih, osnutke za plakete, značke, nalep-

Vir: Arhiv družine Mikuletič

Njegova življenjska pot se je zanj in za nas žal prerano končala prav v njemu tako ljubem domačem Trnovskem gozdu po končanem lovu na srnjad, ki je imela zanj vedno poseben prostor. Za njim je ostala velika praznina.

ke, embleme, priznanja in prapore, plakate, prospekte, slovenske poštno znamke z različnimi tematikami, koledarje doma in v tujini (Hamburg). Eno izmed njegovih najbolj znanih del je njegova monografija *Jurij in divje živali*, ki je izšla leta 1993 pri **Založbi Lipa Koper**. Njegovo ustvarjanje je bilo živo in pripovedno, korektno, a hkrati naravno. Vse, kar je v naravi, lahko doživimo v Jurijevih risbah. Podobe pred nami živijo, gibljejo se kljub svoji dvodimenzionalnosti. Kot umetnik je upodabljal življenje, skozi njegova dela je najbolj

Nekoliko starejši lovci se gotovo spomnijo različnih umetniških upodobitev izpod rok Jurija Mikuletiča, ki so pred leti zaljšale skoraj vsako številko našega glasila Lovec. Zadnjič nas je z oljno podobo jelena razveselil na naslovnici jubilejne številke Lovca januarja 2020.

Ob njegovi nenadni smrti izrekamo iskrene sožalje njegovim najbližjim.

Uredništvo Lovca

Naslovnica jubilejne številke ob 110-letnici Lovca (januar 2020)

Vir: Arhiv Lovca

čutiti njegovo veliko ljubezen in spoštovanje do živali.

Razstavljal je po celotni Sloveniji, v tujini pa vse od Vidma, Trsta, Belluna, Pavie, Milana, Aoste in Hamburga, v Pragi in Capetownu. Poleg številnih slovenskih priznanj, na primer bronaste, srebrne in zlate plakete revije Lovec, je v sosednji Italiji prejel malo in veliko plaketo Diana, sprejet je bil v red lovskih slikarjev *Deutsches Jagd und Fischereimuseum* iz Münchna ter prejel častljivo nagrado **Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi** (International Council for Game and Wildlife Conservation – **CIC**) v Parizu.

Njegova življenjska pot se je zanj in za nas žal prerano končala prav v njemu tako ljubem domačem Trnovskem gozdu po

končanem lovu na srnjad, ki je imela zanj vedno poseben prostor. Za njim je ostala velika praznina. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu kot lovca, umetnika, dobrega prijatelja in preprostega človeka. Njegova dela bodo večno živela in pričala o njegovi preprosti veličini.

V čast nam je, da smo del lovskih stečin prehodili skupaj. Gozdovi našega lovišča bodo še naprej šumeli in divjad se bo še naprej pasla. Tebi, dragi Jurij, pa naj boginja **Diana** tudi v večnih loviščih nameni le najboljša stojišča, kjer te bo obkrožala divjad in kjer se bo divji petelin še ponosno sprehajal prek rastišč. Imeli smo srečo, da smo del življenja delili s teboj, in vest, da si za vedno odšel, nas je globoko pretresla.

LD Trnovski gozd,
zapisala Tanja Polanc

V spomin Jaroslavu Papu – lovcu in naravoslovnemu fotografu

V lovišču Bački Monošter pri Somboru v Srbiji je 16. avgusta 2021 nenadoma umrl naš lovski prijatelj in vrhunski naravoslovni fotograf **Jaroslav Pap**, dolgoletni sodelavec uredništva *Lovec* in avtor premnogih objavljenih kakovostnih fotografij divjadi, ki je vse posnel v prosti naravi, pretežno v Podonavju in Vojvodini. Tudi svoj zadnji dan življenja je bil sredi dela, ki ga je najraje in poklicno opravljal – fotografiral je jelenjad v ruku. Kot že 40 let ga je tudi to sezono posebej vleklo v naravo fotografsko dokumentirati paritveno vedenje navadne jelenjadi in prislunhiti mogočnemu rukanju podonavskih jelenov.

S Papom, ki je imel slovaške rodbinske korenine, živel in delal

pa je v Novem Sadu, sem kot nekdanji odgovorni urednik *Lovca* poslovno sodeloval več kot 25 let. Prvič sva se srečala na sedežu **Srbske lovške zveze** v Beogradu

Vir: Arhiv Lovca

Jaroslav Pap (1957–2021) v svojem delovnem elementu. Fotografija je nastala med zimskim lovom na gamse v kraju Absau pri Innsbrucku.

in tamkaj sklenila sodelovanje. Nato je uredništvu *Lovca* nesebično pošiljal in zaupal »na zalogo« fotografije in pozneje tudi svoj bogat arhiv izvrstnih fotografij

divjadi, ki jih je, prav vse, posnel izključno v prosti naravi. Redno ga je dopolnjeval z novostmi. Nikoli ni pogojeval objav svojih avtorskih posnetkov; veliko več kot skromen honorar so mu pomenile objave v našem glasilu in dobro sodelovanje. Za dolgoletno sodelovanje in njegov prispevek slovenskemu lovskemu založništvu se mu je **Lovska zveza Slovenije** oddolžila 28. septembra 2015, ko je prejel *srebrno plaketo revije Lovec*.

Jaroslav, **Jaro**, kot smo ga klicali lovski tovariši, je bil vedno zanesljiv sodelavec in skromen človek, ki je zapustil globoko sled v lovski in naravoslovni fotografiji. Zelo blag človek je bil, nikoli ni za nikogar rekel slabe besede. Rodil se je leta 1957 v srbskem Laliću (Občina Odžaci). Že v zgodnji mladosti sta ga pritegnila lov in pozneje fotografija, ki je v njem vedno bolj prevzemala prvo mesto. Že nekaj časa pred smrtjo

je živel tudi v ruskem Krsturu (Občina Kula), od koder je doma njegova žena. Na Novi Sad je bil navezan predvsem poslovno, saj je bil direktor **Založniško-izdajateljske hiše Maxima graf, Petrovaradin**, ki je izdala kar nekaj odličnih strokovnih knjig priznanih srbskih raziskovalcev divjadi, opremljenih tudi z njegovimi fotografijami.

Čeprav se z Jaroslavom nisva pogosto srečavala, sem njegovo skromnost in poklicno predanost, še posebno naravoslovni fotografiji, začutil, ko sva bila pred leti v lovišču Swarovski Optik nekaj dni lovski gosta na lovu na gamsa. Namesto puške, ki je ostala v hotelu, je Jaroslav s seboj v dokaj globokem snegu potpežljivo tovoril težko fotografsko stojalo, velikanski fotoobjektiv in še fotografsko torbo na drugi rami; puško pa naj bi mu, če bi nanesla priložnost, posodil čuvaj - vodnik. Takoj sem spoznal, da

Vir: Arhiv Lovca

Jaroslav Pap, ko je v Podonavju fotografiral jelenjad v ruku.

se Jaroslav prvenstveno zanima za fotografske posnetke gamsov. Avstrijski lovski vodnik mu je z roko kmalu pokazal na močnega kozla, ki naj bi ga takoj streljal, in mu v roke nestržno potiskal svojo puško. Jaroslav se mu je mirno

in prijazno nasmehnil ter mu s krettno pokazal, naj le še malo počaka. Hitro je namestil težko stojalo med skalovje, pokrito s snegom, in najprej napravil vsaj dvajset posnetkov gamsa, ki se je medtem počasi premikal po

nasprotnem strmem zasneženem pobočju in zvedavo pogledovala na lovca. Očitno je bilo, da se Jaroslav ne bi niti preveč vznemirjal, četudi bi gams nenadoma pobegnil (kar pa se ni zgodilo). Šele potem je vzel v roke čuvajevo puško, poiskal primeren naslon in ga uplenil s prvim strelom. Namesto za tamkajšnje razmere močnih gamsjih rogljev, ki so bili precej močnejši od rogljev mojega gamsa, ki sem ga uplenil dan prej, je bil veliko bolj navdušen nad svojimi uspešnimi fotografijami (še živega) gamsa, ko mi jih je ob večerji kazal na prenosnem računalniku. Ja, tudi narava zna nagraditi zmernost in pridržane strele, sem pomislil ...

Nekdanji in zdajšnji snovalci *Lovca* mu bomo večno hvaležni za vse prizore iz narave, ki so se za vselej vpisali v zgodovino.

Jaroslava žal ni več. Pogrešali ga bomo in se ga spominjali.

Boris Leskovic

Od Dušana Jagodica smo se poslovili z lovsko pesmijo

Ko je v slovenski lovski organizaciji leta 1972 začelo veljati navodilo, da bo lovec lahko ostal član le v eni lovski družini, se je **Dušan Jagodic** odločil, da bo ostal član le v **Lovski družini (LD) Jezersko**. Res je nato ostal zvest celih 49 let le našemu lovišču, jezerskim lovcem in kraju. Sčasoma je popustilo njegovo zdravje in precej časa se je boril z zahrbtno boleznijo. A tudi v takem zdravstvenem stanju in telesni šibkosti je bil navezan ter ponosen na našo zeleno jezersko bratovščino. Odzival se je na vsa obvestila in vabila lovske družine ter z veliko zavzetostjo sprejemal življenje in delo v zeleni bratovščini. Tudi sam je brez tarnanja prevzemal in opravljal dolžnosti, ki jih je še lahko. Biti med lovskimi tovariši LD Jezersko mu je bilo v največje veselje in spodbudo ter najučinkovitejše zdravilo.

Dušanova samostojnost in osebnost pokončnost sta se kazali že od njegove rane mladosti, saj je moral v veliki meri tako rekoč že s prvimi koraki poskrbeti, da je sploh preživel. Tudi kot otrok se je namreč moral prebijati skozi pomanjkanje in viхро druge svetovne vojne. V zadnjem letu vojne je ostal brez očeta, ki je kot partizan padel v bojih nekje na pobočjih Porezna. Po vojni se je Dušan z veliko delavno vnemo in zavzetostjo razvil v samostojnega

mojstra – obrtnika, ki se je uspešno strokovno razvijal na področju strojnega ključavničarstva; izdeloval je opremo in izdelke za gozdarsko in kmetijsko mehanizacijo. Postal je napreden in znan delovno

in kakovost svojih izdelkov ter za storitve svoje obrtne delavnice.

Zaradi prezaposlenosti v svojem podjetju in v Obrtni zbornici se Dušan v LD Jezersko ni posebej izkazoval s funkcijami, skrbno in

izkazal pri gradnji lovske kočice leta 1979 na Staniču v Komatevri, za kar je prejel zaslužen lovsko zahvalo LD Jezersko. Celotno obdobje svojega lovtva je bil v naši LD aktivno prisoten pri sko-

Foto: France Ekar

Gospodar daje navodila za delo na delovni akciji; Dušan Jagodic je tretji z leve v prvi vrsti (v modrem puloverju).

aktiven obrtnik; zelo prizadeven in strokoven tudi na področju organov obrtne zveze. Med drugim je bil med ustanovitelji **Obrtne zbornice v Kranju**. Prejel je številna priznanja za inovacije

redno pa je opravljal vse osnovne članske obveznosti ter se s svojo dejavnostjo posvečal jezerski lovski družini tudi z vsemi potrebnimi dodatnimi neplačanimi deli in opravili. Še posebej se je

raj vseh aktivnostih in dogodkih. Njegova delovna vnema je bila še posebno opazna pri vsakoletni pripravi zimske krme za jelenjad in pri zalaganju zimskih krmišč. Priprava »jesenovega vejnika« za

jelenjad in srnjad je bila za Dušana nekakšen tradicionalni jezerski letni »etno-lovski obred«. Skrbno je pripravljaj jesenovo vejevje s hranilnimi listi za krmne butare, jih povezoval in nato s svojim tovornjakom dostavljal na naša mesta za hrambo vejnikov, ki so bili namenjeni kot naravni »zdravilni« zimski prehranski dodatek

za prostoživeče parkljarje v težkih zimskih razmerah. Dušan je od **Lovske zveze Slovenije** prejel zlati znak za lovske zasluge, ob dopolnjenem 40-letnem članstvu pa tudi jubilejni znak za članstvo v lovski organizaciji.

Od Dušana, ki je podlegel hudi boleznimi v 83. letu starosti, smo se poslovili letos februarja z ža-

lostjo, lepimi spomini in s hvaležnostjo za njegovo zvestobo in tovarištvo ter vse, kar je postoril za prostoživeče živali v našem gorskem lovišču. Vse vrednote je s svojim dobrim zgledom in prizadevanji prenašal na mlajše lovce, saj sta tudi njegov zet in vnuk postala delavna in vplivna člana LD Jezersko. Na njegovi

zadnji poti, ki je zaradi ukrepov za zaježitev širjenja covid-19 potekala v ožjem družinskem krogu, so ga pospremili zvoki lovskih rogistov, lovske pesmi, lovski prapor LD Jezersko in njegova s črnim trakom prevezana lovska risanica.

France Ekar

Kar ni uspelo lovskemu in ribiškemu sejmu, je uspelo Agri 2021

Pomurskemu sejmu v Gornji Radgoni aprila ni uspelo organizirati načrtovanega *Sejma lovstva in ribištva ter sejma Naturo*, mu je pa kljub neugodni koronavirusni situaciji, seveda ob upoštevanju vseh priporočil **Nacionalnega inštituta za javno zdravje** za omejitev koronavirusne bolezni covid-19, po dveh letih le uspelo spraviti pod streho letošnji že 59. *Mednarodni kmetijsko-živilski sejem Agra*.

Sejem, na katerem se je predstavilo 1100 razstavljalcev iz 29 držav, je odprl predsednik države **Borut Pahor** ob prisotnosti številnih gostov. Na otvoritveni slovesnosti so zbrane nagovorili predsednik Uprave Pomurskega sejma **Janez Erjavec**, kmetijski minister dr. **Jože Podgoršek**, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije **Roman Žveglič**, francoska veleposlanica v Sloveniji **Florence Ferrari**, župan Občine Gornja Radgona **Stanišlav Rojko**, ki je tudi lovec, predsednik Zadružne zveze Slovenije **Borut Florjančič** in direktorica

Predsednik Borut Pahor (desno) in minister za kmetijstvo dr. Jože Podgoršek (levo) sta na sejmu Agra posadila hrast graden.

Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij pri Gospodarski zbornici Slovenije **Tatjana Zagorc**.

Osrednji govornik Pahor je svoj nagovor namenil podnebnim okoljskim spremembam, saj se tudi Slovenija segreva hitreje od povprečja, ter čestital vsem, ki so uspeli organizirati sejem v neugodnih razmerah, povezanih s covidom-19, in posebno pozdravil prijatelje iz Francije, ki je bila letošnja država partnerica sejma *Agra*. Predsednik Uprave

Pomurskega sejma Erjavec pa je spomnil, da je letošnja *Agra* posebna tudi zato, ker so na sejmju veliko pozornosti namenili strokovnim razstavam, ocenjevanjem, izobraževanju in posvetom. »*Letošnja Agra je nekaj posebnega. Visela je na nitki ukrepov in omejitev, na zaupanju in dvomih razstavljalcev in partnerjev, na negotovosti, ali smo v Gornji Radgoni sploh še motivirani, da naredimo sejem v tem času. Mnogi razstavljalci so obupali ali*

obrnil hrbet nam v kmetijstvu v času, ko bi morali stopiti skupaj. Zato danes izrekam še posebej zahvalo vsem tistim, ki ste pomagali zgraditi to posebno Agro, razstavljalcem in institucijam,« je bil kritičen in pozitiven Erjavec.

Letošnja *Agra*, ki je bila od 21. do 26. avgusta, je bila res manjša po obsegu. A številni obiskovalci so tudi tokrat prišli na svoj račun. Imeli so kaj videti, saj so razstavljalci razstavili številno vrhunsko tehnologijo, kmetijsko mehanizacijo, razno vinogradniško in sadjarsko orodje, najboljšo lokalno in regionalno prehrano, tudi iz ekološke predelave, ter vina in sadje. Poskrbeli so tudi za dobro počutje na svojih razstavnih prostorih. Med obiskovalci smo opazili nekaj kmetov - lovcev, ki so tudi redni obiskovalci sejma *Lov*. Pripomnili so, da jim je žal, da je novi koronavirus, ki povzroča koronavirusno bolezen covid-19, zaprl vrata letošnjemu *Sejmu lovstva in ribištva*. A ko smo jim povedali, da je že dogovorjeno, da bo 12. *Mednarodni sejem lovstva in ribištva* ter 6. *Mednarodni sejem Naturo* od 8. do 10. aprila 2022, so bili pomirjeni in navdušeni.

Franc Rotar

»Bog živi gospodarja, ki da piti brez denarja!«¹

V *Lovcu* smo že pred leti pisali o **Franju Slejku**,² lovcu iz Lovske družine Brje - Erzelj na Vipavskem. Letos mineva že 50 let, kar Franjo, ki je lovec, vinogradnik, živinorejec, čebelar,

¹ Tako je vžgano v les na domačiji pri lovcu Franju Slejku v Velikih Žabljah.

² O Franju je bilo v *Lovcu* že pisano. (Franc Černigoj: *Triinšestdeset šiber. In še rogovi in roglji na lipovem listu ...; Lovec, št. 7-8, 2015*). Franjo je primer izjemnega človeka, ki je po nesreči na lovu preživel in ima v telesu še zmeraj 63 šiber: tri so prebile žolč, tri pa so se ustavile v ledvici.

V letošnji pomladi si je par ptic šmarnic za gnezdenje izbral nosilni kamen za gredo v Slejkovi klanici.

prešeren človek in pevec, poje tudi v **Lovskem pevskem zboru Zlatorog iz Vipave**.

V letošnji pomladi si je par ptic šmarnic za gnezdenje izbral nosilni kamen za gredo v odprtem prostoru, kamor so Slejkovi včasih pod streho zapeljali voz. Na zidu nekdanje »klanice«³ tedaj. Poleg gnezda je jelenje rogovje in na njega veje sedata ptici šmarnici – mama in tata, ko prinašata mladičkom jest.

V Wikipediji lahko preberemo,

³ Klanica – kolnica; prostor, kamor so včasih spravljali vozove, »kóla«. S tem v povezavi je znan tudi vremenski pregovor: »Če se jáсни čez Golake, deni kúla ven z barake; // če se jáсни čez Gorico, deni kúla v klanico!« Golaki so najvišji vrhovi na Trnovski planoti, na SZ od Zgornje Vipavske doline.

da je šmarnica drobna ptica pevka z latinskim imenom *Phoenicurus ochruros*. Ima pa tudi kar nekaj naših imen – švigla, iloščica, brojca, lipek ... Na južnem robu Trnovske planote ji rečemo rdečerepka, saj ima pod repom rdeče perje. Tresorepka ji tudi kdo reče – ko je vznemirjena in negotova, se kakor priklanja in otresa z repom. Razširjena je po vsej Sloveniji,

gnezdi pa v skalnih razpokah in luknjah v stavbah. Tudi zato jo zamenjamo s pogorelčkom, ki je po vojski gnezdil v požganih – pogorelih hišah. Šmarnico ločimo od pogorelčka po bolj sivem videzu.

»Ne more biti glih vsak deležen take sreče, da bi v njegovi hiši gnezdila ptica!« reče Franjo. »Ko sem zapazil, da si ptica v naši klanici dela gnezdo, sem takoj

odmaknil mizo⁴ od zida, da ne bi mačka mogla do nje. Ker pri nas imamo tri mačke, samice. Letos so že večkrat imele mladičke. Vse miši polovijo, tako da se nam ni bati mišje mrzlice⁵. Seveda kdaj

katera prinese tudi kako ptico. To je pač v njihovi naravi ...«

Res – to je v njihovi naravi ...

A večina mladičkov iz tega in drugih gnezd bo preživela kljub mačkam.

Franc Černigoj

⁴ Za to veliko mizo dostikrat sedimo prijatelji. V kozarcih pred nami se iskri sok vipavske zemlje.

⁵ Prav letos so se miši zelo razmno-

žile in širi se zelo nevarna bolezen mišja mrzlica.

Miranov posebnjež

Hvala ti, boginja **Diana**, da nas lovce za trud in delo v lovišču nagradiš z odstrelom določene vrste divjadi, še posebno, če je oblika rogovja nekaj posebnega, kot je v maju uspelo našemu članu Lovke družine (LD) Orlica - Vuhred **Miranu Vitrihu**, po domače Mrakovemu Miranu.

Mrakova domačija je znana po svoji gostoljubnosti. Od njih ne odideš nikoli ne lačen in ne žejen. Sin Miran je pred dobrim letom pustil službo in od očeta **Vinka**, ki je tudi član omenjene lovske družine, in mame **Mojce** prevzel 60 hektarjev veliko posestvo. V veliko pomoč mu je življenjska sopotnica **Natalija**, pa tudi oče in mama rada priskočita na pomoč, kolikor jima to še dopuščajo leta. Miran je eden tistih mladih, ki so dokazali, da je tudi na kmetiji mogoče lepo živeti, če je le volja na pravem mestu. Njihov glavni vir prihodka je prodaja mleka, kot je tudi na večini kmetij Sv. Antona na Pohorju, kjer se ukvarjajo z živinorejo. V časih, ko smo še lahko v našem lovskem domu za god **sv. Antona Padovanskega**, ki goduje v juniju, pripravili okrog 250 porcij okusnega srnjakovega golaža za romarje od blizu in daleč, so nam bili na Mrakovi domačiji vedno pripravljene pomagati. Takih dobrih navad se je nalezal tudi sin Miran, ki poleg dela na posestvu, ki ga nikoli ne zmanjka, vedno najde čas za tovariško druženje z vsemi lovci naše

Foto: Bogdan Kovač - Danč

Lovska trofeja, pripravljena za montažo na podložno deščico.

lovske družine, pa tudi z drugimi naključnimi mimoidočimi.

Miran je tudi gospodar lovskega doma. Dokler nam korona tega ni preprečila, je vedno poskrbel za vzorne zadnje pogone s pogostitvijo vseh prisotnih. Takole je začel svojo pripoved o lovu letos maja: »Pod našo kmetijo je 12 hektarjev velik travnik. Ko zjutraj in zvečer opravljam dela v štali, rad pogledam malo naokoli, če se kaj pase na travniku. Srnjaka z zanimivo obliko rogovja sem opazil že nekaj dni pred uradnim začetkom lovne dobe, le streljaj pod štalo. Najprej sploh nisem mogel verjeti svojim očem; spraševal sem se, od kod se je ta posebnjež vzela.« Po prvem videnju srnjaka nekaj časa ni bilo več na spregled. »V soboto zjutraj, 8. maja, sem najprej pripravil

krave za molžo in si mislil, naj tehnologija opravi svoje, jaz pa vmes pogledam za posebnježem. Kar nisem mogel verjeti, ko se je ponovno pasel na mestu, kjer sem ga prvič videl. Z molžo krav nisem smel prekiniti, vendar sem vmes odšel po puško. Pričel sem z lovom, a srnjaka ni bilo več videti. Odpravil sem se po travniku proti mestu, kjer je bila nekoč preža, in sem ga zagledal. Oba sva bila presenečena, a časa je bilo ravno dovolj, da mi je uspela uplenitev.

rešina **Tomaž Pinter** in me prosil, naj si vzamem malo časa, pa brez fotoaparata naj ne hodim od doma. Takoj sem vedel, da klic ni bil kar tako in res sem imel kaj videti, ko sem se pripeljal do naše zbiralnice uplenjene divjadi. Tam je bilo poleg srečnega uplenitelja že kar nekaj lovcev. Najprej sem iz vsega srca izrekel lovski blagor uplenitelju in pozdravil še druge prisotne.

Srnjak je iztrebljen tehtal 18 kg, njegova starost pa je bila ocenjena

Foto: Bogdan Kovač - Danč

Srečni uplenitelj Miran s svojim trirogim posebnježem

Kar nekaj časa sem potreboval, da sem dojel, kakšen lovski blagor sem doživel,« je še pripovedoval Miran.

Po telefonu me je poklical sta-

na tri leta. Nazdravili smo s pivom in se zahvalili boginji Diani, ki je Miranu podarila takega posebnēja.

Bogdan Kovač - Danč

Župan občine sprejel novega starešino

Aprila 2021 se je **Mitja Čepin**, starešina **Lovske družine (LD) Jezersko**, ki je bil potrjen za starešino na februar-skem dopisnem občnem zboru LD Jezersko, predstavil županu Občine Jezersko **Andreju Karničarju**.

Čepin je podjetnik in inovator s svojim inženirskim podjetjem iz Kranja. Izhaja iz družine, prežete z lovstvom, in je vnuk lovca **Dušana Jagodica**, ki je v LD Jezersko vstopil že leta 1972. Tudi oče novega starešine **Bojan Čepin** je dolgoletni član LD Jezersko.

Na srečanju sta novi starešina in župan ugotovila, da je sodelovanje med lokalno skupnostjo in koncesijskim društvenim upravljavcem lovnih površin

LD Jezersko še kako pomembno iz naravovarstvenega vidika in za zagotavljanje strokovnega izvajanja predpisanega letnega lovskoupravljaljskega načrta. LD Jezersko skrbi tudi za zagotavljanje primerne okolja za prostoživeče živali in ustrezno številčnost divjadi. Pomembno je tudi, da jezerski lovci in lovski čuvaji poleg vseh lovskih obveznosti skrbijo še za nadzor in opazovanje, kaj se na skoraj

4000 ha lovnih površin dogaja v vseh letnih časih – od situacij, ki jih povzroča vreme, do posledic uporabe gozda, pašnih in drugih površin drugih uporabnikov.

Župan **Občine Jezersko** je bil nekoliko začuden in presenečen, ko je izvedel, da bo letos LD Jezersko pridobila štiri nove lovce z letnico opravljenega lovskega izpita 2021. Presenetilo ga je tudi, da so člani lovske družine na letošnjem občnem

zboru sprejeli in potrdili še pet novih kandidatov Jezerjanov, ki so zaprosili za pripravništvo v lovski družini z željo, da bi uspešno opravili lovsko usposabljanje in za to predpisane izpite ter postali redni člani LD Jezersko. Vstopi novih lovcev in lovskih pripravnikov v lovsko družino so lovsko družino »pomladili«, tako da je sedaj povprečna starost lovcev LD Jezersko, ki šteje 60 članov, dobrih 50 let. Tako se je LD Jezersko glede na sestavo članstva uvrstila med mlajše lovške družine v Sloveniji.

Foto: France Ekar

Od leve: župan Občine Jezersko Andrej Karničar in novi starešina LD Jezersko Mitja Čepin

Novi starešina Čepin je županu Karničarju predstavil svoje videne nadaljnje razvoje in delovanja jezerske lovške družine, ki bo temeljilo na strokovnem in lovsko pravičnem lovu, poudaril pa je tudi pomen sodelovanja z lokalno skupnostjo, občino ter drugimi institucijami in društvi: gorskoreševalnim društvom, planinskimi društvom, gasilci, posestniki in drugimi, ki se v taki in drugačni obliki dopolnjujejo z lovskodružinskim programom in delom.

France Ekar

PREDSTAVITEV KNJIGE

Primož Presetnik, Aja Zamolo: Netopirji v stavbah kulturne dediščine Slovenije

Ko sem v najavi knjižice prebral, da je to naša prva publikacija o netopirjih, sem se spomnil, da sem imel eno izmed predhodnic te knjižice o majhnih letečih sesalcih v rokah in jo prebral že leta 2005. Izšla je v 55. številki revije *Scopolia*, ki jo izdaja **Prirodoslovni muzej Slovenije**. Njen naslov bil je *Atlas netopirjev Slovenije* (Chiroptera), avtorja **Borisa Kryštufka** in **Nataše Režek Donev**. Obsegala je 92 strani in je predstavila vse znane vrste na Slovenskem, ki jih je bilo po kartiranju v 80-ih letih prejšnjega stoletja 23; zlasti je bilo veliko jamskih vrst, saj je bila tedaj v slovenskem kraškem podzemlju zelo razvita jamoslovska dejavnost biologov. Raziskave in ocenjevanja teh malih sesalcev so število vrst na Slovenskem kmalu povečale na 27 znanih vrst. Ko je morala Slovenija vzpostaviti mrežo zavarovanih območij *Natura 2000* tudi za vse vrste netopirjev (obravnavala sta jih *Dodatka II* in *IV* *Habitatne direktive*), je **Ministrstvo za okolje** leta 2003 Prirodoslovnemu muzeju Slovenije odobrilo projekt za dodatno zbiranje terenskih podatkov, na osnovi katerega je nastala omenjena predhodnica knjižice *Netopirji v stavbah kulturne dediščine Slovenije*, ki pa je izšla junija letos.

V njej sta biologa, strokovnjaka za varstvo netopirjev, **Primož Presetnik** in **Anja Zamolo** iz Centra za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju, analizirala popise netopirjev v Sloveniji v zadnjih 20 letih ter

Naslovnica knjižice

izdala prvo publikacijo o tistih naših netopirjih, ki dan preždiijo, kotijo, se parijo ali prespijo zimo (hibernirajo) v stavbah naše kulturne dediščine (taki objekti so predvsem starejše stavbe, gradovi ali cerkve in drugi cerkveni objekti). Avtorja sta v zadnjih 20 letih s svojimi sodelavci prva pregledala več kot 1710 takih stavb). Netopirje so odkrili v 82 % stavb kulturne dediščine, v 37 % pa so v njih potrdili skoraj 780 rodniških skupin različnih vrst neto-

pirjev. Tako sta raziskovalca odkrila 23 vrst od 30, ki živijo v Sloveniji, kar dokazuje, da te stavbe gostijo vsaj 77 % vseh vrst iz te zanimive skupine edinih aktivno letečih sesalcev – prhutarjev. Ker je veliko stavbnih kotišč ogroženih, si strokovnjaki za netopirje iskreno želijo, da bi se to knjižico spodbudili občudovanje in varstvo/ohranjanje takih zgodovinskih stavb z zatočišči netopirjev, saj jim pomenijo bistveni sestavni del življenjskega habitata, obenem

pa so neprecenljiv del naše naravne in kulturne vrednote/dediščine.

Knjižica, ki obsega 36 strani, obravnava *Uvod* in poglavja: *Biologija netopirjev*; *Zatočišča netopirjev v stavbah kulturne dediščine*; *Težavni sosedi ali sosedi v stiski?*; *Miroljubno sobivanje je mogoče*. V njej najdete odgovore na vprašanja, zakaj netopirji izbirajo gradove in cerkve, ali so netopirji naši težavni sosedi ali sosedi v stiski in ali je z njimi mogoče miroljubno sobivanje. Presetnik v povezavi s tem izpostavlja: »V Sloveniji imamo veliko primerov dobrih praks sobivanja varstva narave in kulturne dediščine. Po podatkih državnega spremljanja stanja kljub temu vsako leto med pet do deset zatočišč netopirjev utrpita takšno ali drugačno okrnjenje ali škodo zaradi neprimernih posegov na stavbah. Zato v projektu *LIFE-IP NATURA.SI* posebno pozornost namenjamo aktivnostim za sodelovanje med lastniki in upravljavci stavb ter strokovnjaki za varstvo kulturne dediščine in varstva narave.« V knjižici je tudi poglavje *Najpogostejši netopirji v stavbah kulturne dediščine* z opisi desetih vrst: mali podkovernjak – *Rhinolophus hipposideros*, veliki podkovernjak – *Rhinolophus ferrumequinum*, južni podkovernjak – *Rhinolophus ferrumequinum*, navadni netopir – *Rhinolophus euryale*, ostrouhi netopir – *Myotis blythii*, vejicati netopir – *Myotis emarginatus*, pozni netopir – *Eptesicus serotinus*, usnjebradi uhati netopir – *Plecotus macbullaris*, sivi uhati netopir – *Plecotus austriacus* in dolgokrilni netopir – *Miniopterus schreibersii*. Knjižica se konča z navedbo uporabljenih virov in s seznanitvijo o ciljih projekta *LIFE-IP NATURA.SI*.

Naslovnico knjižice je oblikovala ilustratorica **Hana Stupica** po delu freske iz leta 1490 *Stvarjenje*

sveta v hrastoveljski cerkvi Svete Trojice, ki predstavlja nastanek živalstva (kjer je med upodobljenimi živalmi tudi netopir), za druge fotografije in preglednice pa so poleg avtorjev poskrbeli še **Simon Zidar**, **Monika Pogorelec** in **Matej Vranič**. Lektorsko delo je opravil **Henrik Ciglič**, oblikovanje, prelom in tisk pa **Trajanus**,

d. o. o., Kranj. Knjižica je izšla v nakladi 1000 izvodov.

Publikacija *Netopirji v stavbah kulturne dediščine Slovenije* je brezplačno dosegljiva tudi na spletnem mestu: http://www.natura2000.si/fileadmin/user_upload/knjiznica/publikacije/Presetnik_Zamolo-CKFF-Netopirji_v_stavbah_kulturne_dediscine_LIFE-

[IP_NATURA.SI_2021.pdf](#), na: natura2000.si ter na spletnem mestu: ckff.si.

Delo je nastalo v okviru projekta *LIFE - integrirani projekt za okrepljeno upravljanje NATURA 2000 v Sloveniji*, ki ga sofinancirajo **Evropska unija** v okviru programa *LIFE*, **Ministrstvo za okolje in prostor** ter partnerji.

Lovci smo kot varstveniki narave zainteresirani za ohranjanje vseh živalskih in rastlinskih vrst, kar je odvisno tudi od ohranitve/varstva njihovih habitatov oziroma habitatskih tipov, zato z veseljem pozdravljamo in podpiramo izid in izobraževalni namen tega dela.

Boris Leskovic

OGLASNO SPOROČILO

NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: Dnevi lovskega strelstva 2021 in deset let obstoja Optics Trade

Od 2. do 4. septembra je na strelišču Gaj - Pragersko potekala prireditev Dnevi lovskega strelstva 2021, ki ga je organizirala Komisija za lovskega strelstva in lovskega orožja pri Lovski zvezi Slovenije. V času tekmovanj je bil v prostorih strelišča sejem orožja, optike in lovske opreme. Podjetje Optics Trade je imelo na omenjeni prireditvi dve stojnici: na prvi smo – že tradicionalno – predstavljali nočno optiko in termovizijo podjetja Pulsar, na drugi pa smo imeli kolo sreče;

vsak obiskovalec ga je lahko brezplačno zavrtel in priigral uporabno nagrado – jopo, majico, kapo, nož, nogavice in drugo. Sočasno smo v Slovenski Bistrici (Pirnikova ulica 5) praznovali deset let obstoja in prvo obletnico odprtja trgovine. Pred trgovino, ki je bila v času Dnevov lovskega strelstva odprta od 8. do 20. ure, je bilo poskrbljeno za glasbo, hrano in pijačo, vsem obiskoval-

cem pa smo nudili desetodstotni popust na celoten nakup.

V petek, 3. septembra, smo pred streliščem organizirali testiranje nočne optike in termovizije, kjer smo predstavili kar 17 naprav. Ker stojimo za svojim poslanstvom, s sabo na tovrstna testiranja vedno prinesemo naprave različnih blagovnih znamk. Obiskovalcem tako omogočimo, da presodijo, kateri izdelek je zanje najprimernejši. Iz

leta v leto širimo nabor izdelkov v svoji ponudbi. Naše poslanstvo pa ostaja enako – pri svetovanju smo objektivni in pošteni, ker verjamemo, da sta obe vrednoti ključni za doseganje zadovoljstva pri strankah. Zavedamo se, da je nakup športne optike težavno opravilo, saj je trenutno na trgu več proizvajalcev kot kdajkoli prej. Naša ponudba zajema več kot 50 znamk športne optike, skladišče pa je med najbolje založenimi v tej panogi v Evropi – konkurenčne izdelke nenehno primerjamo in tako pridobivamo koristne informacije, ki jih nesebično delimo s svojimi strankami. Ne dajemo prednosti izdelkom določenih blagovnih znamk, pač pa vedno svetujemo tako, da kupcu pomagamo do izbire najprimernejšega izdelka zanj. Tudi naša ekipa je vsako leto večja, kar nam omogoča, da se v polni meri udejstvujemo na vseh področjih in smo tako še učinkovitejši.

Foto: Optics Trade, d. o. o.

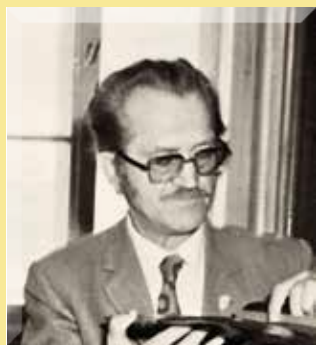
Ekipa Optics Trade

LOVSKE OSEBNOSTI

LADO (STANISLAV) ŠVIGELJ (1915–2009)

Uspešen vodja Gojitvenega lovišča Medved in odličen poznavalec rjavega medveda

Lado (Stanislav) Švigelj se je rodil 6. aprila 1915 na Kožljeku nad Bezuljakom kmetu in gostilničarju Francu in materi Uršuli, rojeni Turšič. Umrli je 3. aprila 2009 v Kočevju, kjer je tudi pokopan. Med letoma 1921 in 1927 je obiskoval osnovno šolo v Begunjah pri Cerknici, po njej, med letoma 1927 in 1935, škofojsko gimnazijo v Sentvidu pri Ljubljani ter se po maturi vpisal na študij prava na ljubljanski univerzi. Diplomiral je leta 1941 in se takoj po začetku odpora proti okupatorjem, leta 1941, vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Njegovo partizansko ime je bilo **Mojzes**, pod katerim so ga poznali tudi mnogi slovenski lovci njegove generacije. Od leta 1945 do 1948 je služboval pri **Gozdnem gospodarstvu v Kočevju**. Od leta 1948 do 1950 je bil v službi pri upravi lovišča Snežnik, nato pa je bil vse do upokojitve, leta 1985, upravnik in vodja **Gojitvenega lovišča Medved v Kočevju**. Bil je lovski pragmatik, praktik, dober poznavalec rjavega medveda, o katerem je napisal monografijo *Medved v Sloveniji*, ki je izšla leta 1961. Knjiga je v mnogih pogledih še vedno uporabna in je napisana v razumljivem jeziku. V zeleni bratovščini je deloval zelo uglašeno, upošteval je mnenje stroke, a ko mu je bilo teoretičnega modrovanja dovolj, je zelo na kratko dejal: »Zdaj pa konec znanosti in pamet v roke.«¹ Čeprav je navzven za mnoge deloval zelo preprosto, je bil intelektualcec s solidno klasično izobrazbo in z znanjem latinščine.

Lado Švigelj - Mojzes, velik lovski pragmatik

Po demokratizaciji Slovenije in spremembi političnega sistema so pri **Novi slovenski zavezi** o Šviglju zapisali, da je bil partizan s Kožljeka, za katerega se po planoti govori, da je »po vojni deloval v Škofovih zavodih kot sodnik, a ga po vojni v Kožljeku niso dosti videvali, ker se je večidel zadrževal v zaprtem območju na Kočevskem«. Tamkajšnji del Slovenije je Švigelj še iz partizanskih časov res dobro poznal in mu je namenil doberšen del življenja. »Lado Švigelj je bil dolgo dobo vodja Gojitvenega lovišča Medved Kočevje in smo ga zelo spoštovali zaradi njegovega znanja, organizacijskih sposobnosti, visokih etičnih norm na lovih in do divjadi. Za revirne lovce in njihove družine je dobro skrbel, saj so v tistem obdobju zanje zgradili v loviščih udobne hiše in gospodarska poslopja. V sodelovanju z Gozdarskim inštitutom je lovišče vodilo ponovno naselitev risov iz Slovaške leta 1973. Stroške naselitve je plačal bogat lovski gost iz Švice, redni lovski gost, ki je bil posebno zadovoljen z lovi in potrebo pri družini Konečnik v revirju Rog. Po lovu mu je lovec **Maks Konečnik** predstavil pragozd Rajhenavski rog, ki je gosta tako prevzel, da je na pogovoru ob večerji z Ladom Švigljem in **Cirilom Štrumbujem** ponudil financiranje naselitve risov, kar je bilo na »lovskem posvetu«² takoj sprejeto.²

Švigelj je bil v mnogih lovskih družinah dobrodošel lovski gost. Bil je častni član **Lovske družine Loka Črnomelj** in med letoma 1956 in 1962 član **Upravnega odbora Okrajne Lovske zveze Kočevje oziroma Lovske zveze Kočevje**.³ Po uradnih podatkih in evidencah ni bil član nobene lovske družine in tudi v vrhovih lovske organizacije ni imel pomembnejših funkcij in vpliva, saj z delom partijske nomenklature ni bil v najboljših odnosih, še posebno ne z **Ivanom Mačkom - Matijo**. Kljub temu je bil pogosto v visokih lovskih in političnih družbah, v katerih pa je v glavnem vedno zastopal interese nekdanjih gojitvenih lovišč, zdajšnjih lovišč s posebnim namenom. Poleg Štrumbuja in revirnega lovca Konečnika ima največ zasluga za izvedbo projekta vnovične naselitve risa na Slovenskem leta 1973. O tem projektu se je znal pogovarjati celo z največjimi nasprotniki naselitve risa, ki jih tudi v lovskih vrstah ni manjkalo. Njegova vloga je predstavljena tudi v dokumentarnem filmu *Risova pot*.⁴

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Gregor Bolčina, LZS, izjava z dne 2. 8. 2021. Zahvaljujem se mu tudi za fotografijo in druge uporabne podatke.

² Mag. Janez Černač, pisna izjava z dne 15. 4. 2021.

³ Za podatke se zahvaljujem Branku Zlobku in Anici Kovačič iz ZLD Kočevje.

⁴ Mag. Štefan Vesel, Reševanje risa v Dinaridih in JV Alpah pred izumrtjem, LOVEC CI, 9/2018, stran 418.

OKUSI NARAVE

Divjačinska pašteta z žajbljem

Potrebujemo:

- ☑ 350 g jelenjega stegna
- ☑ 220 g račjih prsi
- ☑ žlica olja
- ☑ 300 g pečene slanine v kosu
- ☑ 100 g surovega masla
- ☑ žlica sesekljanih gob
- ☑ dve jajci
- ☑ 40 g čebule
- ☑ 10 tanjših rezin pečene slanine
- ☑ nekaj listkov svežega žajblja

in

paštetne dišave, ki jih med seboj dobro zmeljemo:

- ☑ po polovico čajne žličke (2,5 ml): pimenta, suhega in zmletega ingverja, janeža, kumine, muškatanega oreščka, zdrobljenega lovorovega lista, suhega timijana, posušenega peteršilja
- ☑ 5 strokov česna
- ☑ 100 g čebule
- ☑ 2 žlici popra
- ☑ žličko soli

Meso zrežemo na koščke in ga pečemo na žlici olja v pokriti posodi. Večkrat preverimo, da se meso ne osuši, zato prilivamo malo vode. Meso pobereemo iz posode, ga ohladimo in s slanino dobro zmeljemo, lahko tudi s paličnim mešalnikom. Sok od pečene mesa prihranimo.

Na maslu prepražimo zrezano čebulo in gobe.

Dišave, ki jih pašteta nujno potrebuje ☺, lahko pripravimo že poprej. Med seboj zmeljemo in premešamo piment, ingver, janež, kumino, muškati orešček, zdrobljen lovrov list, timijan, peteršilj, česen in čebulo. Dodamo žličko soli in popramo po okusu. Če se ravnamo po receptu, torej dve žlici popra, bo prvi dan pašteta kar »pekla«, z dnevi pa bo postajala vedno bolj polnega okusa in bomo na poper skoraj pozabili. ☺

Mesu, prepraženi čebuli in gobam ter dišavam dodamo dve jajci in pečenkin sok. Ponovno premešamo s paličnim mešalnikom.

Pašteto pečemo v pečici, zato potrebujemo pekač s pokrovom. Obložimo ga z rezinami slanine in napolnimo s pripravljeno maso. Po vrhu položimo listke žajblja in rezine slanine. Pokrijemo. Pečemo pri 220 stopinjah Celzija 30 minut.

Ko se pašteta malo ohladi, odstranimo žajbljeve listke in pekač s pečeno pašteto prevrnemo na krožnik. Če je ne bomo vse použili isti dan, jo shranimo v hladilniku v manjših steklenih posodah.

O žajblju: Je značilna sredozemska rastlina. Cvete od maja do julija. Liste nabiramo pred cvetenjem. Znižuje količino krvnega sladkorja, uravnava izločanje prebavnih sokov, pomaga pri celjenju ran. Zavretek uporabljamo za izpiranje ust in grla pri vnetih obolenjih. Doječe matere naj se žajblju izogonejo, ker zavira nastajanje mleka. Uporabljamo ga tudi v kozmetiki. Če le moremo, ga gojimo doma. Uspeva tudi v zabojčkih ali dovolj velikih lončkih na okenski polici, kjer je veliko toplote in sonca.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Zan in Eva

Utrujen od daljše bolezni nas je 18. aprila 2021 v 85. letu starosti zapustil dolgoletni član Lovske družine (LD) Rakitna in LD Logatec **Franc Makuc**.

Rodil se je 14. maja 1936 pri Sv. Trojici na Bloški planoti. Otroštvo je preživel v času hudega pomanjkanja in mrzlih hudih zim v letih od 1941 do 1945. Vseeno pa je užival v neokrnjeni naravi v obsevu gozdov in travnikov Notranjske. Šolo pri Sv. Trojici je začel obiskovati po osvoboditvi. Pri šestnajstih letih so se z družino preselili v Logatec, kjer se je aktivno ukvarjal z različnimi športi, od odbojke, nogometa, namiznega tenisa.

Lovski izpit je opravil leta 1969 in postal član LD Rakitna. Prav tako je postal član LD Logatec, in sicer od 1970–1977 in od 2011 do smrti. Aktivno je sodeloval v lovskih vrstah. V vseh letih članstva je v LD Rakitna opravljal različne funkcije: bil je revirni vodja (1982–1990), blagajnik (1971–1975), gospodar (1999–2003), predsednik (1981–1987 in 1994–1998), predsedoval je komisiji za izgradnjo doma (2000–2003). V času, ko je bil predsednik LD Rakitna, mu je uspelo omiliti članska nesoglasja in obuditi družabno življenje v lovski družini. Lovsko udejstvovanje je nadaljeval kot član Izvršnega odbora v Krimskem lovskogojitvenem območju (LGO) in Notranjskem območnem združenju upravljavcev lovišč (OZUL) (1986–2004 in 2006–2010).

V vseh letih lovskega udejstvovanja je prejel več priznanj: znaka za lovske zasluge ter rede za lovske zasluge III., II. in I. stopnje.

Predvsem pa je bil Franc vedno pošten in vzoren lovec, mentor tudi sinu Evgenju in vnuku Gregi. Bil je dober poznavalec lovišč in strasten lovec. Najbolj je užival v lovu na jelena v roku in s svojimi bogatimi izkušnjami rad pomagal lovskim tovarišem do prenekatere trofeje.

Dragi Franci, pogrešali te bomo. Spominjali se bomo tvoje zavzetosti za lov in upravljanje z divjadjo, predvsem jelenjadjo. Naj ti Diana nameni najboljša stojišča v večnih loviščih.

Lovski tovariši LD Rakitna in LD Logatec

Tok življenja hitro polzi, z leti žal vse hitreje. Tako je v častiljivi starosti 96 let 24. marca 2021 mirno zaprl oči in se za vedno poslovil od nas dolgoletni član Lovske družine (LD) Logatec **Ludvik Zajc**. Pridružil se je svoji ljubljani Stanki, ki jo je, odkar je odšla, neizmerno pogrešal.

Ludvik se je rodil 7. avgusta 1925 v Ljubljani. Zaradi grozot druge svetovne vojne je moral prekiniti šolanje in se kot sedemnajstletni fant pridružiti uporu proti okupatorju. Po končani vojni je nadaljeval šolanje in študij končal ter se kot univerzitetni profesor zaposlil na šoli v Ribnici, kjer je služboval šest let. Z lovstvom je začel v Ribnici kot lovski pripravnik. Pregovorili so ga, naj sprejme mesto ravnatelja na šoli v Logatcu, s čimer se je strinjal, vendar le pod pogojem,

da bo sprejet tudi v logaško lovsko družino. Zato je Ludvik vselej štel svojo lovsko dobo od leta 1958, ko je prišel v Logatec. Lovski izpit je opravil leta 1960.

V LD Logatec so mu bile zaupane odgovorne funkcije: bil je predsednik disciplinskega razsodišča (1962–1964), predsednik komisije za vzgojo, izobraževanje in odlikovanja (1965–1967) in nazadnje od leta 1987 do leta 1988 je bil starešina LD. Po letu 1960 se je podal v politiko. Na republiški ravni je deloval na področju šolstva in izobraževanja. V okviru Lovske zveze Slovenije (LZS) je v letih od 1960 do 1980 opravljal številne pomembne funkcije: bil je blagajnik, predsednik za vzgojo in izobraževanje LZS, tajnik LZS (1976–1980) ter član Izvršnega odbora LZS.

Veliko svojega dela je namenil razvoju lovskega izobraževanja, predvsem je želel poostriiti zahtevnost opravljanja lovskih izpitov in tečaja za lovske čuvaje, bil je tudi pobudnik in soustanovitelj šole za lovske tehnike (pozneje lovske mojstre). Sodeloval je pri razvoju slovenskega lovskega muzeja v Bistri in pri pripravi lovskega zakona, ki je bil sprejet leta 1976.

Ludvik je bil za svoje uspešno delo v LD Logatec in na področju slovenskega lovstva odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge, redi III., II. in I. stopnje za lovske zasluge, družinskim priznanjem – plaketo LD Logatec, prejel pa je tudi jubilejni znak za 50 let članstva v lovski organizaciji.

Zaradi doslednosti, poštenosti in odkritosrčnosti je bil Ludvik med lovci izredno spoštovan in cenjen. Navezal se je na prijatelje lovce, vzljubil kraj in njegovo naravo. Na Logaškem so domačini Ludvika sprejeli z odprtimi srci. Še posebno so mu bile všeč Žibrše, kjer si je zgradil skromno počitniško hišico, kamor je vedno rad zahajal. Pred desetimi leti mu je umrla zvesta žena Stanka. Z njenim odhodom je nastala velika praznina zanj in za vsakogar, ki jo je poznal.

Spoštovani lovski tovariši in prijatelji Ludvik, vsem, ki smo te poznali, boš ostal v neizmerno lepem spominu. Zahvaljujemo se ti za ves prispevek, ki si ga s svojim delom namenil v dobro divjadi in lovstva.

LD Logatec – Č. V.

Končalo se je leto 2020, ki si ga bomo najbolj zapomnili po pandemiji covid-19, nato pa smo zakorakali v leto 2021, si zaželeli vse najboljše: obilo lovskih užitkov in druženja! Toda veselje ni trajalo dolgo, saj smo nepričakovano izvedeli žalostno vest, da je zahrbtna

Narisal: Milan Semnar

bolezen iz naših vrst 6. januarja iztrgala našega dolgoletnega člana **Ivana Trupeja** oziroma **Anzeka**, kot smo ga klicali lovski tovariši iz Lovske družine Pristava.

Ivan je na svet privekal 23. junija 1953 na Kalobju v Občini Šentjur pri Celju kot kmečki sin očetu Ferdinandu in mami Mariji. Otroštvo je ob sestri in bratu preživel na Kalobju, kjer je tudi obiskoval osnovno šolo.

Ko je minila igriva in brezskrbna mladost, se je kmalu zaposlil v železnici Štore, tam delal nekaj let, nato v podjetju Klima Celje, kjer je služboval do upokojitve.

Kot postaven mladenič je spoznal mladenko Silvo v vasi Strtenca na območju naše lovske družine. Kmalu za tem sta se leta 1978 tudi poročila. V zakonu sta se jima rodila sin Anzi in hči Anica.

Ivan se je v našo lovsko družino včlanil leta 1978, ker je imel rad naravo in živali.

Po opravljeni pripravniški dobi je leta 1980 uspešno opravil lovski izpit.

Bil je zelo odgovoren in željan novih znanj, zato je že naslednje leto, leta 1981, opravil tečaj za ocenjevanje lovskih trofej. Vseskozi je bil aktiven član in pripravljen pomagati na vsakem koraku. Leta 1999 je začel opravljati tečaj za lovskega čuvaja in ga tudi uspešno opravil, naslednje leto pa je opravil mentorski izpit.

V lovski družini je opravljal različne funkcije, kot so: kinološki referent (1997–1999), član nadzornega odbora (1998–2000), starešina (2006–2008), član upravnega odbora (2008–2010) in član disciplinske komisije (2010–2014).

Ivanov prispevek lovski družini je bil velik, za kar je bil večkrat odlikovan z društvenimi priznanji, in sicer v letih 1982, 1991 in 1993. Leta 2001 je dobil priznanje tudi od celjske območne lovske zveze. Prejel je še znak za lovske zasluge (2001), zlati znak za lovske zasluge (2013) in jubilejni znak za 40 let aktivnega članstva v lovski organizaciji (2020).

V naši lovski družini je Anzek preživel veliko ur, bilo pa bi jih še več, če ga pri tem ne bi ovirala bolezen, ki ga je prikovala na posteljo v bolnišnici.

V veliko veselje nam je bilo, ko nas je kljub svojim težavam še vedno obiskoval na posvetih in strelskih tekmah.

Anzek, za vso tvojo požrtvovalnost, odrekovanja in pomoč tako na upravljavskem kot društvenem področju se ti člani lovske družine iskreno zahvaljujemo.

Boginja Diana naj ti nameni najlepša stojišča tam zgoraj! Enkrat se snidemo!

LD Pristava – R. K.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Janez Bučar, LD Padež,
* 16. 8. 1963, † 16. 8. 2021.

Zdravko Pirc,
LD Studenec - Veliki Trn,
* 14. 2. 1965, † 12. 3. 2021.

Franc Predanič,
LD Studenec - Veliki Trn,
* 1. 1. 1943, † 27. 7. 2021.

Ljubo Mavrič, LD Paljevo,
* 25. 10. 1941, † 16. 8. 2021.

Sandi Primc,
LD Plešivica Žužemberk,
* 19. 1. 1976, † 25. 6. 2021.

Anton Ilenič, LD Cerknica,
* 13. 1. 1941, † 24. 8. 2021.

Ivan Jalovec, LD Čatež ob Savi,
* 8. 5. 1957, † 2. 9. 2021.

Martin Pečevar, LD Smuk Semič,
* 8. 4. 1935, † 8. 9. 2021.

Umrlim časten spomin!

Novo vodstvo v LKD Maribor

Pri Lovski zvezi (LZ) Maribor deluje tudi Lovsko-kinološko društvo (LKD) Maribor, ki povezuje lovce - kinologe iz 45 lovskih družin in druge ljubitelje psov lovskih pasem. Delegati članic so se zbrali v sredo, 23. junija 2021, na rednem letnem običnem zboru.

V uvodnem delu sta predsednik LKD Maribor in predsednik strokovnega sveta prisotnim predstavila poročila, blagajniško poročilo, poročilo tajnika, poročilo disciplinske komisije in

Foto: Ladislav Steinbacher

Mednarodni kinološki sodnik Zdravko Brezovšek je novi predsednik LKD Maribor.

nadzornega odbora. Med tem časom je poročilo pripravila tudi verifikacijska komisija in ugotovila, da je prisotnih 39 delegatov. Zbrani so predstavili tudi finančno-gospodarski načrt za leto 2021. Vodniki lovskih psov, ki so v minulem obdobju s svojimi štirinožnimi pomočniki uspešno opravili katero od preizkušenj, so prejeli priznanja in praktična darila.

Razprave po poročilih ni bilo, kot gost pa je prisotne nagovoril **Marjan Gselman**, predsednik LZ Maribor, in se za uspešno, dvajsetletno vodenje društva zahvalil **Anton Selinšku**. Ker se je vodstvu iztekel mandat, so bile

volitve novih organov društva osrednja točka dnevnega reda. Prisotni so za novega predsednika LKD Maribor in upravnega odbora izvolili **Zdravka Brezovška** iz Lovske družine (LD) Šmartno na Pohorju, za podpredsednika pa **Vojteha Kikla** iz LD Slovenska Bistrica. Tajniško delo je prevzel **Božidar Kunej** iz LD Oplotnica, blagajničarka pa ostaja **Vlasta Cilinger** iz LD Polskava. V devetčlanski upravni odbor je bila izvoljena tudi **Kaja Šoštarčič** iz LD Pernica, strokovni svet pa bo v prihodnjih štirih letih vodil **Anton Selinšek**, mednarodni kinološki sodnik iz LD Polskava.

Ladislav Steinbacher

Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov – memorial Alojza Mlakarja

Lovsko-kinološko društvo (LKD) Gorenjske je v sodelovanju z Lovsko družino (LD) Škofja Loka v soboto, 5. junija 2021, organiziralo uporabnostno preizkušnjo (UP) v sledenju po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov, ki je bila posvečena spominu na zaslužnega kinologa **Alojza Mlakarja** (1940–2018).

Lojze, kot smo ga klicali, je bil dolgoletni član LD Škofja Loka, ustanovni in častni član LKD Gorenjske, priznan mednarodni kinološki sodnik doma in v tujini, ki je v kinologiji deloval kar 45 let. Vzrejno komisijo za brakov-jazbečarje pri Kinološki zvezi Slovenije je uspešno in strokovno vodil 25 let. V LKD Gorenjske je bil 22 let uspešen in spoštovan predsednik LKD Gorenjske. Bil je tudi med prvimi v Sloveniji, še zlasti na Gorenjskem na področju krvosledništva.

Prireditvev je bila organizirana v lovišču LD Škofja Loka na območju, imenovanem Polhovce. Že v petek so kinološki sodniki **Jurij Rihtaršič** (vodja sodniškega zbora), **Janez Šumak** in **Jožef Verčko** položili umetne krvne sledi po razgibanem in zelo zahtevnem terenu. V pomoč so jim bili prizadevni člani LD Škofja Loka: **Marko Porenta**, **Dušan Padežnik**, **Marjan Gregorš**, **Alojz Mohar**, **Boštjan Kemperle** in **Jurij Trnovce**.

Preizkušnje se je udeležilo devet predhodno prijavljenih vodnikov s psi, ki so vodili tri

Foto: Gregor Mlejnik

LKD Gorenjske je v sodelovanju z LD Škofja Loka v soboto, 5. junija 2021, organiziralo uporabnostno preizkušnjo v sledenju po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov, ki je bila posvečena spominu na zaslužnega kinologa Alojza Mlakarja (1940–2018). Preizkušnje se je udeležilo devet psov z vodniki. V ugodnih vremenskih razmerah jo je uspelo opraviti osmim parom.

bavarske barvarje, brandel braka, nemškega kratkodlakega ptičarja, nemškega prepeličarja, nemškega ptičarja – žimavca, kratkodlakega jazbečarja in resastega jazbečarja. Prireditvev si je ogledalo tudi 19 lovskih pripravnikov.

Dogodek se je začel ob osmih zjutraj z zborom pred lovskim domom v Škofji Loki. Nagovoru starešine LD Škofja Loka **Anton Bevku**, v katerem je pozdravil vse navzoče ter predstavil lovišče in LD Škofja Loka, je sledil nagovor predsednika LKD Gorenjske **Janeza Nahtigala**, ki je povzeto predstavil glavne Mlakarjeve zasluge v lovski kinologiji. Vodja sodniškega zbora **Rihtaršič** je nato nazorno obrazložil potek preizkušnje in način ocenjevanja. Po žrebanju številki sledi so sodniki, vodniki in lovski pripravniki odšli

na teren. V ugodnih vremenskih razmerah je osem parov uspešno opravilo preizkušnjo.

Razglasitev rezultatov in pogostitev udeležencev prireditve sta bila pred lovsko kočjo v Zavrhu. Podpredsednik LKD Gorenjske **Vili Rakovec** je nagovoril prisotne in čestital vodnikom, katerih psi so na zelo zahtevnih terenih uspešno opravili uporabnostno preizkušnjo. Na prireditvi so bili tudi **Jože Vester**, ustanovni in častni član LKD Gorenjske, Mlakarjev brat **Ernest** z ženo in vdova **Tončka**, ki je najboljšim trem vodnikom vročila pokale za prva tri mesta. Priznanja, biltene in darovano hrano za pse pa so prejeli vsi vodniki.

Prvo mesto je zasedla nemška prepeličarka **Cera Časarjeva** vodnika **Matjaža Bašlja** iz LD

Škofja Loka (I. nagradni razred, 124 točk), drugo mesto nemška ptičarka – žimavka **Senta** vodnika **Rajka Skubeta** iz LD Škofja Loka (I. nagradni razred, 119 točk), tretje mesto pa je pripadlo nemškemu kratkodlakemu ptičarju **Cresu Makolskemu** vodnika **Branka Mraka** iz LD Krvavec (I. nagradni razred, 118 točk).

Po razglasitvi rezultatov so domači lovci pod vodstvom starešine Bevka in lovca **Henrika Krmelja** poskrbeli za pogostitev in prijetno kinološko počutje vseh udeležencev. LKD Gorenjske se ob tej priložnosti javno zahvaljuje vodstvu LD Škofja Loka za uporabo lovišča in pomoč pri uspešno organizirani prireditvi.

Gregor Mlejnik,
tajnik LKD Gorenjske

Foto: Michael Migos

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/I, 11. 7. 2021.

Goran Pištoljevič,
Gregoričeva ul. 42,
6330 Piran.
Tel.: 041/667-718.

m: 4/I, 21. 9. 2021.

Robert Skok,
Planina 3,
1336 Kostel.
Tel.: 031/662-369.

O: 5/I, m: 5/I, 1. 10. 2021.

Marko Kogelnik,
Podklanc 5, 2370 Dravograd.
Tel.: 031/619-306.

Slovaški gonič (SLRSK):

O: 4/I, m: 5/II, 1. 10. 2021.

Florijan Peternelj,
Brce 10 a,
6250 Ilirska Bistrica.
Tel.: 041/584-193.

Resasti jazbečar (SLRJr):

O: 5/II, m: 4/II, 14. 9. 2021.

Jaka Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.
Tel.: 031/613-302.

Gladkodlaki prinašalec (SLRFCR):

O: tuj plemenjak, m: 5/LPP, 22.

9. 2021.
Eva Krizmanič,
Testenova 42,
1234 Menges.
Tel.: 040/614-747.

Koroški žigec (SPRKž):

O: tuj plemenjak,

Kinološka zveza Slovenije

Orožje in lovsko optika

Prodaj šibrenico Baikal, kal. 16/16, s približno sto naboji in tokom (»futurolo«), v kompletu. Tel.: 051/312-607.

Ugodno **prodaj risanico**, 7 mm, Remington Magnum, s strelnim daljnogledom Swarovski Habicht, 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 051/621-684.

Ugodno **prodaj ohranjeno polri-sanico** Merkel Suhl z ejektorji, kal. 12/7 x 65 R, in s strelnim daljnogledom Karl Zeiss, 6 x 42. Tel.: 041/656-362.

Prodaj šibrenico brezpetelinko Baikal, kal. 12-12; stara je osem let. Zelo lepo ohranjena. Cena po dogovoru. Tel.: 030/911-320.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj več povojnih vezanih letnikov revije Lovec. Cena: 5 € za posamezni vezan letnik. Tel.: 040/770-433.

Prodaj odrasle fazane in race. Tel.: 041/717-464.

Prodaj damjake različnih starosti (trofejni, enoletni šilarji, košute, mladiči). Tel.: 041/357-974, Žiri.

Prodaj več lovskih trofej, od

male divjadi pa vse do medveda. Tel.: 030/327-190 ali 030/911-320.

Ugodno **prodaj moški lovski krog**, št. 56. Tel.: 070/759-676.

Prodaj odlično ohranjen lovski krog, št. 58. Zraven dodam še letno lovsko srajco in kravato. Cena: 100 €. Tel.: 041/589-458.

Kupim menjalne cevi, kal. 12/12, za češko kombinirko Super Brno. Tel.: 041/585-843.

Prodaj repetirno risanico Merkel KR1, kal. .270 Winchester, z montažo MAKuick, z obročki, 30 mm. Puška je kot nova. Cena po dogovoru. Tel.: 041/781-256.

Prodaj repetirno risanico, kal. 30-06, s strelnim daljnogledom Zeiss, 6 x 42, z lepo gravuro, narejeno po naročilu v puškarni Kranj. Mogoča je menjava za lažjo puško. Tel.: 031/676-782.

Prodaj idealen paket pušk: repetirno risanico CZ, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Vixen 2,5 x 10 x 56; **kratko risanico** (»Štuc«) M-85, kal. .223 Remington, s strelnim daljnogledom Zeiss, 6 x 62, in **češko bok šibrenico**, kal. 12/12. Vse skupaj za 1500 €. Puške so lepo ohranjene. Tel.: 041/776-190.

Zaradi preprečevanja okužbe z novim koronavirusom poskrbite za varno prodajo/nakup.

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovce@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštete besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBSI2X. Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLASI.

Obvestilo

Zaradi negotovih razmer, povezanih s COVID-19, vas prosimo, da se glede ažurnega stanja izvedbe dogodkov obračate neposredno na organizatorja dogodka. Uredništvo ne bo imelo podatkov o izvedljivosti organizacije dogodka zaradi morebitnih poostrenih ukrepov v povezavi s COVID-19. V reviji zaradi natančno načrtovanega urnika oddaje gradiva v tiskarno tudi ni mogoče objaviti zadnjih informacij. Mogoče je, da bodo dogodki odpovedani. Na dogodkih poskrbite za svojo varnost in varnost drugih udeležencev. Ostanite zdravi.

Uredništvo

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV v sodelovanju z Vzrejno Komisijo in LD Podlehnik organizira

UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PSOV PTIČARJEV PRI LOVU NA DIVJE PRAŠICE

Preizkušnja bo 14. novembra 2021 v lovišču lovske družine LD Podlehnik, Zakl 40, 2286 Podlehnik, zbor ob šuri. Prispevek za preizkušnjo znaša 30,00 EUR za člane DLP za nečlane pa 50 EUR na psa in se vplača na račun DLP 02010-0253852458 s pripisom PRAŠIČAR.

Vodnik mora imeti s seboj originalni rodovnik in potrdilo o cepljenju psa proti steklini, v primeru posedovanja orožja pa tudi vse ostale potrebne dokumente. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj, mail: siviljstvo.smigoc@gmail.com, mobi: 031 616 283. Pri njej dobite tudi prijavnico, obr. P št. 1. Zadnji rok prijave: 9. 11. 2021.

Termini predvajanja oktobrske oddaje Dober pogled

VTV VELENJE: 28. 10. 2021 ob 21.20.
TV IDEA MURSKA SOBOTA: 26. 10. 2021 ob 19.00 in 20.45.
GTV GORENJSKA TELEVIZIJA: 26. 10. 2021 ob 19.35 in 27. 10. 2021 ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: 28. 10. 2021 ob 22.00 in 29. 10. 2021 ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: 30. 10. 2021 ob 20.00.
TV PTUJ: 6. 11. 2021 ob 21.00 in 7. 11. 2021 ob 10.00.
ETV HD: 4. 11. 2021 ob 20.00.
TV ORMOŽ: 5. 11. 2021 ob 20.00, 6. 11. 2021 ob 20.00 in 7. 11. 2021 ob 20.00.
Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.
Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

Kinološka zveza Slovenije
Vzrejna komisija za šarivce in vodne pse

sporoča, da bo

VZREJNI PREGLED ZA VSE PASME ŠARIVCEV
(španjeli in prepelčarji)
in
ZA VSE PASME VODNIH PSOV

6. novembra 2021 pred lovskim domom Lovske družine Žalec na Rinki, Gotovlje 177, z začetkom ob 8. uri, točen časovni termin bo vsak udeleženec prejel po prijavi.

Pogoji: Psi morajo biti na dan vzrejnega pregleda stari najmanj 14 mesecev, imeti morajo opravljeno telesno oceno, slikanje kolčnih in komolčnih sklepov (razen španjelov; vodni psi samo kolčnih sklepov) pri pooblaščen veterinarski organizaciji (spisek je objavljen na portalu Kinološke zveze Slovenije) ter imeti že opravljeno vzrejno preizkušnjo (prepelčarji) in preizkus naravnih zasnov (španjeli) – neobvezno.

Posebni zdravstveni pogoji: psi morajo imeti opravljen genetski test za bolezn: – za pasmo lagotto romagnolo test glede bolezni LSD (bolezen encimskega shranjevanja v lizosomih) in JE (juvenilna epilepsija), – za pasmo portugalski vodni pes test glede bolezni napredujoča atrofija mrežnice PRA-PRCD in gangliozidoza GM1.

Psi, ki še nimajo opravljene telesne ocene, jo bodo lahko opravili pred vzrejnem pregledom.

Vse pasme psov morajo imeti opravljen tudi DNK-profil o identiteti psa pri akreditiranem laboratoriju s standardom ISAG. V Sloveniji je pogodbeni izvajalec EVG, molekularna diagnostika, d. o. o., Taborska cesta 8, Maribor.

Potrebne so predhodne prijave z obojestransko barvno fotokopijo rodovnika in vsemi zahtevanimi dokumenti. S seboj na vzrejni pregled je treba prinesiti rodovnik in vse dokumente v izvorniku.

Prijave za nemške prepelčarje in vodne pse: Jože Rus, Ul. Bratov Zakrajšek 3, 1291 Škofljica (joze.rus3@siol.net), za španjele: Zvonimir Poznik, Visoko 18, 1292 Ig (poz.jag@gmail.com).

Vsi udeleženci vzrejnega pregleda morajo predložiti PCT-potrtilo in spoštovati navodila NIJZ glede covid-19.

Vabljeni!

OKTOBER

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	
		vzide zaide vzide zaide	začet. konec	
1. Pe	0:38	16:47	7:00 18:42	5:56 19:46
2. So	1:45	17:18	7:02 18:40	5:57 19:44
3. Ne	2:57	17:45	7:03 18:38	5:58 19:42
4. Po	4:11	18:10	7:04 18:36	6:00 19:40
5. To	5:26	18:32	7:05 18:34	6:01 19:38
6. Sr	6:44	18:53	7:07 18:33	6:02 19:36
7. Če	8:03	19:16	7:08 18:31	6:04 19:35
8. Pe	9:24	19:42	7:09 18:29	6:05 19:33
9. So	10:47	20:14	7:11 18:27	6:06 19:31
10. Ne	12:09	20:54	7:12 18:25	6:08 19:29
11. Po	13:25	21:44	7:13 18:23	6:09 19:27
12. To	14:31	22:45	7:15 18:21	6:10 19:25
13. Sr	15:24	23:54	7:16 18:19	6:12 19:24
14. Če	16:05	—	7:17 18:18	6:13 19:22
15. Pe	16:37	1:07	7:19 18:16	6:14 19:20
16. So	17:03	2:21	7:20 18:14	6:16 19:18
17. Ne	17:24	3:33	7:21 18:12	6:17 19:17
18. Po	17:43	4:43	7:23 18:10	6:18 19:15
19. To	18:02	5:50	7:24 18:09	6:19 19:13
20. Sr	18:20	6:57	7:25 18:07	6:21 19:12
21. Če	18:40	8:02	7:27 18:05	6:22 19:10
22. Pe	19:02	9:08	7:28 18:04	6:23 19:09
23. So	19:28	10:14	7:30 18:02	6:25 19:07
24. Ne	20:00	11:18	7:31 18:00	6:26 19:06
25. Po	20:40	12:20	7:32 17:59	6:27 19:04
26. To	21:27	13:15	7:34 17:57	6:29 19:03
27. Sr	22:24	14:04	7:35 17:55	6:30 19:01
28. Če	23:27	14:45	7:37 17:54	6:31 19:00
29. Pe	—	15:18	7:38 17:52	6:32 18:58
30. So	0:36	15:46	7:40 17:51	6:34 18:57
31. *Ne	1:47	15:11	6:41 16:49	5:35 17:56

* Poletni čas se začne 28. marca (ob 2h zjutraj se premakne uro na 3h). Poletni čas se konča 31. oktobra (ob 3h zjutraj se premakne uro na 2h).

Opravičilo

Marijana Kržnik se javno opravičujem g. Vojku Kržniku in g. Ivanu Hrastovcu iz Lovske družine (LD) Vransko zaradi obtožbe utaje plena. Iskreno se opravičujem lovčnem LD Vransko za zmedo v družini zaradi te obtožbe. Obtožba je bila neutemeljena.

Marijana Kržnik

LOVSKA OBLAČILA
IZDELANA PO MERI

KROJASTVO

KROJASTVO ROŽMAN,
izdelava oblačil d.o.o.
Trjavčeva ulica 5,
8250 Brežice

031 544 808, 041 436 417
info@krojastvo-rozman.si
www.krojastvo-rozman.si

fotografija MIT

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA
v sodelovanju z LD ČREŠNJEVEC organizira

VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO
PTIČARJEV (VUP) - CACT

Preizkušnja bo 23. in 24. oktobra 2021 v lovišču LD ČREŠNJEVEC. Zbor udeležencev bo 23. oktobra ob 8.00 uri pri lovskem domu LD Črešnjevec, Črešnjevec 147, 2310, Slovenska Bistrica. Prijavnina za vsakega psa znaša 30 EUR za člane DLP, za ostale pa 60 EUR na psa in se vplača na račun DLP: 02010-0253852458, s pripisom "za VUP 2021". Pogoji za prijavo: telesna ocena najmanj prav dobra, opravljena v ZP, JZP ali ŠP. Psi iz tujine morajo imeti poleg najmanj prav dobre, telesne ocene opravljeno tudi preizkušnjo v delu na polju in v vodi. Pernato divjad bo priskrbel priveditelj, lisico (min. 3,5 kg) in zajca si priskrbi vodnik sam. Čitljivo izpolnjeno prijavnico (Obr.Pšt.1), ki jo dobite pri Lidiji Šmigoc, tel. 031 616 283 ali na spletni strani: www.dlpso.si, na kateri mora biti pri krvni sledi obvezno označeno ali je pes pokazatelj ali oblajec oz. dela samo na jermenu, fotokopijo obeh strani rodovnika, fotokopijo veljavne lovske izkaznice in potrtilo o plačani prijavnini pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptujju. Zadnji rok prijave: 17. 10. 2021.

AFRIŠKA PRAŠIČJA KUGA (APK)

VSE ZA PREPREČEVANJE NA ENEM MESTU!

AKCIJA ZA LOVSKE DRUŽINE!

DesiNol - čistilo za površine

Za zbiralnice uplenjene divjadi in hladilnice

- vsebuje 55-60% etanola
- za različne vrste površin
- očisti in zagotavlja higijenske učinke površin
- za seboj ne pušča sledi
- se zelo hitro suši

Posebna ponudba!

1 l - 6,59 EUR
5 l - 19,99 EUR
Cene vsebujejo DDV.

PROGRIPS

Pokličite 040 244 136
Spletna trgovina
E-mail: info@progrips.si

Prodaja: 040 244 136

SWAROVSKI OPTIK

VUTE PUŠKARSTVO

Kreplova ulica 2, 2000 Maribor
lovskaoprema.si info@lovskaoprema.si
Tel: 059 108 495

10 % popusta na vso optiko Swarovski!

Ob nakupu prejmete tudi praktično darilo Swarovski Optik.

El Range 10x42 TA

Daljnogled s pametnim daljinomerom in novo funkcijo Tracking Assistant.

Zbi 2-16x50 P

Eden najbolj vsestranskih premium strelnih daljnogledov na svetu.

Habicht 7x42

Večna klasika, ki zagotovi jasno sliko tudi v šibkih svetlobnih pogojih in polmraku.

DECATHLON

decathlon.si

9⁹⁹ €

LOVSKA JAKNA IZ
FLISA 100
SOLGNAC

39⁹⁹ €

ZELENI VODOODPORN I LOVSKI
ČEVLJI CROSSHUNT 100
SOLGNAC

11⁹⁹ €

ZELENI LAHKI IN PROŽNI LOVSKI
ŠKORNJI GLENARM 100
SOLGNAC

79⁹⁹ €

VODOTESEN LOVSKI
DALJNOGLED 100 (10X42)
SOLGNAC

7⁹⁹ €

KOMPLET ZA ČIŠČENJE
PUŠKE Z RISANO CEVJO
SOLGNAC

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodova ulica 13,
1001 Ljubljana-Gruče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaffs
8x42

Akcijska cena:
199,00 €

NIKON Monarchs
8x42

Akcijska cena:
319,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

299,00 €
215,10 €

Prenosna lovska
preča AKAH
Zložljivo stojalo
iz aluminija,
oblazinjen sedež,
protiždrse
stopnice,
višina 270 cm,
teža 17,5 kg.

Omara za
orožje VIRO
435,00 €
391,50 €

Kapaciteta
10 pušk,
ločen predal
za strelivo,
6 - točkovno
zapiranje,
teža 68 kg.

Varno v gozdu in doma

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 8230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

DOG
TRACE

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

ovratnice za učenje psa, ovratnice
proti lajanju, nevidne ograje,
GPS ovratnice

M-NET d.o.o., TEL.: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

NAREJENI V EU!
DO -50 °C

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem
nepremočljivi škornji, ki segajo do kolen.
Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi
dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na
gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in
omogoča dolgotrajno hojo po različnem
terenu, tudi po snegu in ledu.

58,50 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

Sestava škarje

EVA MATERIAL
Z MEMORIZACIJO

FILC

TOPLOTNO
IZOLACIJSKA
PULVER

TAKO TOPLIH IN LAHKIH
ŠKORNJEV SE NIŠTE IMELI!

SLOV ARMS

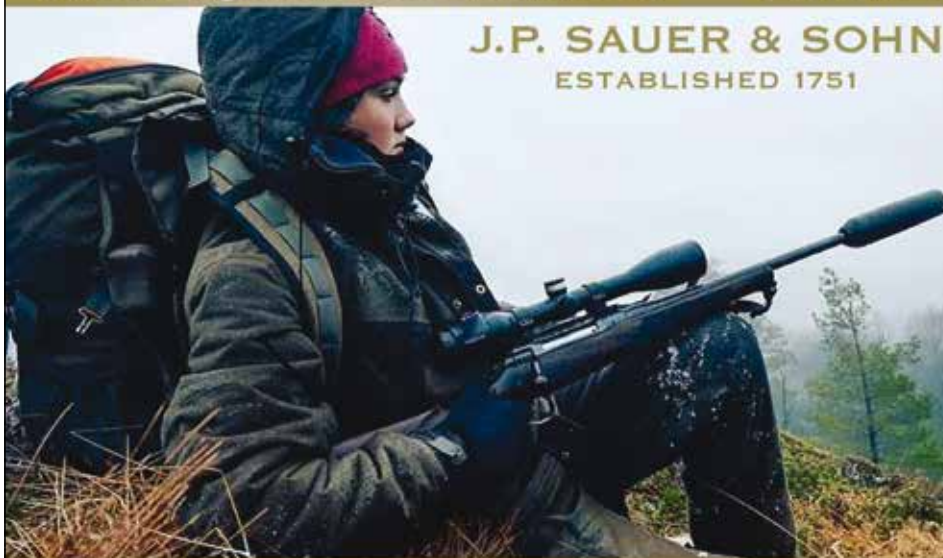
Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 08:00 - 12:00

E-mail: info@slovarms.si

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

Nudimo širok izbor dušilcev,
vrhunskih skandinavskih
proizvajalcev.

freyr & devik

Izredno lahki in
vinkoviti dušilci
v poročnem in kromirnem
Za od 149g dalje.

HÄRKILÄ
Blaser
LIEMKE
 THERMAL OPTICS

Vixen

THERMO

2V1 OPAZOVALNI
IN STRELNI

Finally arrived!

VIPER

by NITEHOG
UPGRADE YOUR SENSES

DETEKCIJA ↔ 1380m

NITEHOG

LASERLUCHS®

ZEISS

SWAROVSKI
OPTIK

PULSAR

New version
Dedal-NV

THERMO Clip-on NITEHOG VIPER

SPECIFIKACIJE + Dimenzija 130 x 58 x 45 mm + Teža 260 g + Velikost senzorja 320 x 240
Resolucija zaslona 1024 x 768 Microoled + 60 Hz

DEDAL storitve d.o.o.

ZASTOPA IN PRODAJA:

DEDAL storitve d.o.o. | Pod smrekami 7
3311 Šempeter v Savinjski dolini
marko.rehar@gmail.com

041 737 453

www.nocna-optika.com

www.nitehog.com

SCHULTZ & LARSEN

NOVO!

110€ 27db	85€ 22db	195€ 27db	285€ 32db
17 HMR MINI-SILENCER	22 LR MINI-SILENCER	MICRO	SUPERDOME
370€ 30db	250€ 32db	410€ 36db	340€ 35db
ULTRA VENOM	ULTRADOME	VENOM	THUNDERDOME

DUŠILCI ZVOKA
WWW.SCHULTZLARSEN.COM

OPTICS
TRADE

Aimpoint® Acro C-2

Nadgradnja prejšnje generacije

- Uporaba v ekstremnih pogojih
- Do 50.000 ur (več kot 5 let) delovanja z eno baterijo
- Ohišje zaprto z vseh strani
- Brezhiben optični sistem
- Izdelana na Švedskem

Izjemna cena

639€

3.5 MOA
Velikost pike

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031 770 520 (Optics-trade)

AU

ASE UTRA

Ase Utra model Radien idealen
dušilec zvoka za lov!

Na zalogi dušilci zvoka:
Ase Utra, Blaser,
Merkel, Haenel!

AU

ASE UTRA

Ase Utra SL5i številka 1
v razredu cm3/dB

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym,
FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax,
LFB, Nobel Sport Italia, GGG

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

Puškarstvo
Špendal

ECOTACT

LOVSKA OBLAČILA
SLOVENSKE KAKOVOSTI

Prevent&Deloza d.o.o.

Kosova ulica 14

SI-3000 Celje

✉ info@prevent-deloza.si

🌐 www.prevent-deloza.si

☎ +386(0)3 428 0850

FIRECAT GREEN LABEL

Tradicija v zeleni preobleki

